

...startblokken...

108STE JAARGANG — NO.: 34 ZATERDAG 9 FEBRUARI 1991

AMIGOE

Preke

MAN gooit Knoppel in hoenderhok

BAGHDAD WIL VN-ONDERZOEK

raakse overlopers: executiepeleton moet desertie voorkomen

Weer scud-aanval op Israël

EL AVIV - In Israel zijn zaterdag vroeg de sirenes gaan voor luchtalarm, nadat zeker één Iraakse d-raket op de joodse staat was afgevuurd. De raket g ergens in Tel Aviv in. Er raakten 25 mensen rbij voornamelijk licht-gewond. Het is de vraag of ael zich ook in dit geval weer terughoudend opstelt zijn vergelding betreft. Er werd veel schade aan ningen en voertuigen aangericht. Uitgeweken akse militairen hebben volgens Saudische milie bronnen beweerd dat Irak er een speciaal cutie-bataljon op na houdt om eventuele deserrs het vluchten te beletten. In Saudi-Arabie wordt weekeinde op hoog militair en politiek niveau gaderd over de verdere aanpak van Irak dat nog eds niet van zins is zich neer te leggen bij de racht van de Verenigde Naties zich uit Kuwayt ug te trekken.

Bij de raketaanval zijn in Aviv 25 mensen licht ond geraakt, terwijl zen werden verwoest en o's in vlammen opgingen. heeft de Israelische radio eld. De meeste slachtofliepen verwondingen op glasscherven en gratkartetsen. Een ziekenin Petah Tikvah nabij Aviv nam een persoon op door een brokstuk aan knie was verwond, een een shock had opgelopen wee met snijwonden. Een r ziekenhuis in Tel Aviv ing twee licht gewonden cht mensen die door de g zijn getraumatiseerd. nensen met lichte kneuen werden ter plekke orgd.

EINDE MAKEN

ens de radio werd de d door Amerikaanse riot-afweerraketten neerald. De brokstukken van Scud veroorzaakten veel ade op de grond. Delen de raket kwamen cht in een straat, waar woonhuizen zwaar rden beschadigd en alf auto's vernietigd. In andere straat stond een woonflat in brand. Volgens officiele berichten had de Scud een conventionele lading.

Minister Ariel Sharon van Huisvesting, die de plaats waar de Scud insloeg bezocht, zei dat Israel een eind moet maken aan de Iraakse raketaanvallen. "De schade is niet gering. Ik ben blij dat het aantal slachtoffers beperkt is. Maar we moeten een manier vinden om een einde aan deze situatie te maken." Daarmee is de discussie weer op gang gebracht in Israel over het vergelden van de Iraakse aanvallen. Deze kwestie ligt daarom zo gevoelig omdat bij een directe Israelische ingreep in de Golf-oorlog het huidige anti-Irak-bondgenootshap uit elkaar kan spatten voor wat de Arabische deelnemers betreft.

Het was de eerste Iraakse raketaanval sinds zondag 3 februari. Sinds de oorlog op 17 januari uitbrak heeft Israel tien raketaanvallen te verduren gehad. "Deze aanval bewijst dat Irak nog steeds in staat is raketten op Israel af te vuren, ook nadat zijn capaciteit afgenomen is door de aanvallen van het bondgenootschap", aldus de Israelische legerwoordvoerder generaal Nahman Shaishai.

VERTROUWEN

De Iraakse leider Saddam Husayn tracht met een executiebataljon de desertie onder de Iraakse troepen in Kuwayt de kop in te drukken. Dit heeft de commandant van de Saudische strijdkrachten in de Golf vrijdag verklaard. Luitenant-generaal Khalid bin Sultan haalde Iraakse deserteurs aan die er onlangs in waren geslaagd de grens tussen Saudi-Arabie en Kuwayt over te vluchten. Volgens hen wilden de meeste Irakezen zich overgeven, maar durfden zij dat niet. "Er is zoiets als een executiebataljon", zo zei hij. "Die moet van hun president alle deserteurs terechtstellen". Prins Khalid zei dat "de meeste Iraki's willen komen maar zij weten niet wie zij dat in vertrouwen kunnen vertellen".

De Amerikaanse minister van Defensie, Dick Cheney, en de voorzitter van de gezamenlijke chefs van staven, Colin Powell, kwamen vrijdag aan in Saudi-Arabie. Zij zullen zich daar door opperbevelhebber Norman Schwarzkopf op de hoogte laten stellen van de situatie aan het front. Aan de hand van hun bevindingen zullen zij advies uitbrengen aan president George Bush die de uiteindelijke beslissing moet nemen over het tijdstip waarop het landoffensief tegen de Iraakse troepen van start zal gaan.

HELFT

Powell zei "Wij hebben hen (de Iraki's) gezegd: wegwezen of verliezen. Ze zijn niet weggegaan en nu zullen ze het verliezen". De twee Amerikanen zullen Bush maandag op de hoogte brengen. Cheney's Britse ambtgenoot Tom King vliegt volgende week naar Washington waar hij hen zal ontmoeten.

King zei in Londen dat de bondgenoten tot nu toe tussen de vijftien en twintig procent van het Iraakse militaire vermogen hebben uitgeschakeld. Pas als ongeveer de helft van die capaciteit is opgeruimd zullen de geallieerden overgaan tot het landoffensief.

Irak heeft de Verenigde Naties gevraagd een delegatie te sturen die moet onderzoeken of een door de geallieerden gebombardeerde fabriek inderdaad babyvoeding maakte zoals Baghdad zegt of biologische wapens zoals de multinationale troepenmacht stelt. Het is voor het eerst dat Irak de VN vraagt een onderzoek in te stellen naar schade aangericht door bombardementen. Dit verzoek is overgebracht in een brief aan de secretaris generaal van de VN Javier Perez de Cuellar. Ondertussen is bekend geworden dat de Veiligheidsraad van de VN woensdag bijeenkomt voor een debat over de Golfoorlog.

De Saudische legercommandant zei dat Riyad tot nu toe 936 krijgsgevangenen heeft gemaakt en zich nauwgezet houdt aan de regels bepaald door de Conventie van Geneve. Hij zei dat tussen 3 augustus en 17 januari nog eens 418 Iraakse militairen naar Saudi-Arabie waren overgelopen. "Wij beschouwen hen als militaire vluchtelingen".

BOMBARDEMENTEN

De geallieerde luchtmacht zette vrijdag de massale bombardementen op Iraakse doelen in Irak en Kuwayt voort. Bruggen, olie-installaties, schepen en de Republikeinse garde werden aangevallen. De helft van alle bruggen waarover voorraden voor de troepen in Kuwayt worden aangevoerd zijn verwoest. Volgens de Amerikaanse generaal Johnston zijn inmiddels meer dan zeshonderd Iraakse tanks vernietigd - uit een totaal van vierduizend. In totaal zijn 35 Iraakse toestellen in luchtgevechten neergehaald, waaronder drie helikopters.

Baghdad zegt dat de multinationale troepenmacht vrijdag 192 aanvalsvluchten uitvoerde. In militaire communique 41 dat op Radio Baghdad werd voorgelezen zegt Irak drie vliegtuigen te hebben neergehaald. Irak zegt sinds het begin van de oorlog 305 vliegtuigen te hebben neergeschoten. De geallieerden geven het verlies van 31 toestellen toe.

Premier Shamir:
Einde Scud-aanvallen in zicht

JERUZALEM - Irak is nog in staat Scudraketten af te vuren op Israel, maar de dreiging van de Scuds neemt wel af, zo verklaarde premier Yitzhak Shamir van Israel zaterdag.

De premier zei dit voor de Israelische radio nadat in de nacht van vrijdag op zaterdag Tel Aviv voor het eerst in zes dagen weer was getroffen door een Scud. De aanval kwam niet als een verrassing, zo verklaarde Shamir, "Want de Irakezen kunnen er van tijd tot tijd nog in slagen raketten af te vuren, maar het moment nadert dat deze terreurdaden zullen eindigen". Dat einde wordt bewerkstelligd door de voortdurende aanvallen op Irak door de anti-Irakcoalitie, aldus Shamir.

Winter in Europa

■ LONDEN - Hevige sneeuwval deed zich vrijdag onder meer voor in Engeland. De foto toont een gemeente-arbeider bij het opruimen van de sneeuw bij het parlementsgebouw.

(AFP-satellietfoto)

VS-senator:
Arnett (CNN) op hand van Irak

WASHINGTON - De Amerikaanse senator Alan Simpson heeft CNN-verslaggever Peter Arnett, die in Baghdad gestationeerd is, beschuldigd van pro-Iraakse sympathieen.

Witte Huis-woordvoerder Marlin Fitzwater weigerde vrijdag op Simpson's aantijgingen in te gaan en merkte slechts op dat de uitlatingen van de Republikeinse senator uit Wyoming "recht uit het hart kwamen".

Simpson viel donderdag Arnett aan, die vlak na het uitbreken van de oorlog korte tijd als enige journalist in Baghdad zijn verhalen naar het buitenland kon sturen. "Hij is wat wij een sympathisant plegen te noemen", betoogde de senator tegen journalisten. Hij voegde eraan toe dat hij de verslagen van Arnett, die goedgekeurd moeten worden door de Iraakse censor, "weerzinwekkend" vindt.

Vervanging Ter Beek in beraad

DEN HAAG - Of minister Pronk nog lang minister van Defensie a.i. blijft, was vrijdag onderwerp van speculaties in Den Haag. Vicepremier Kok orienteert zich op de vraag of er een tijdelijke minister van Defensie nodig is, indien het herstel van minister Ter Beek weken of meer duurt. Ter Beek is thuis met hartklachten.

Schoten in Ciskei

BISHO - In het Zuidafrikaanse thuisland Ciskei is zaterdag geschoten in de omgeving van het militaire hoofdkwartier, zo hebben inwoners van dit "onafhankelijke" thuisland verklaard. Volgens niet-bevestigde berichten zijn er doden gevallen.

Wat er aan de hand is, is niet duidelijk maar de berichten over schoten gaven onmiddellijk voedsel aan geruchten over een poging tot een staatsgreep. Dat zou dan de tweede in twee weken tijd zijn. Eind januari werd volgens Oupa Gqozo, de militaire leider van Ciskei, een staatsgreep verijdeld, waaarbij de twee daders werden gedood. Gqozo zelf kwam een jaar geleden via een staatsgreep aan de macht.

In eerste instantie in Colombia:
Colombiaans verzet bereid tot praten

BOGOTA - Het linkse verzet in Colombia heeft ingestemd met het voorstel van de regering om vredesbesprekingen te beginnen. Dit hebben de leiders van de Marxistische Revolutionaire Colombiaanse strijdkrachten (FARC) en het pro-Cubaanse Nationale bevrijdingsleger (ELN) vrijdag in een verklaring laten weten.

"We aanvaarden een rechtstreekse dialoog tussen de regering en het verzet", aldus de verklaring die op een geluidsband was gezet en naar een radiostation in Bogota was gestuurd. De regering had op 5 februari voorgesteld onderhandelingen te beginnen buiten Colombia, zodat het verzet niet een vrijplaats in het land zou behouden zolang de gesprekken zouden duren. Het verzet wil de gesprekken echter in Colombia houden, met veiligheidsgaranties voor de rebellen. In een later stadium zou de dialoog in het buitenland kunnen worden voortgezet.

Het antwoord van het verzet volgt vier dagen nadat guerrillastrijders een landelijk offensief hebben ingezet dat hen voor het eerst tot aan de poorten van Bogota heeft gebracht. Daarbij zijn al meer dan zestig militairen, verzetsstrijders en burgers omgekomen.

■ SARAIVALA - Een Islamitische vrouw vergat ondanks de ellende van de recente aardbevingsramp welke Pakistan trof niet dat het vrijdag was. Voor wat er is overgebleven van haar woning bad zij vol overgave. Bij de aardbeving zijn honderden doden gevallen en raakten duizenden mensen dakloos.

(AFP-satellietfoto)

Bidden bij een ruine

Op verzoek Cuba, Yemen, Maghreblanden:
V-raad woensdag over Golf bijeen

NEW YORK - Na weken debatteren heeft de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties besloten woensdag bijeen te komen om de Golfoorlog te bespreken. Dit is vrijdag bekend gemaakt door ambassadeur Simbarashe Mubengegwi van Zimbabwe, dat kort geleden voorzitter van de V-raad werd.

De raad komt bijeen op verzoek van haar leden Cuba en Yemen, de vijf Noordafrikaanse Maghreb-landen, en Jordanie en Sudan. Volgens Yemens ambassadeur Abdalla Al-Ashtal zit de Veiligheidsraad te niksen, nu zij het conflict waarvoor het toestemming gaf niet meer in de hand heeft.

DIALOOG

Groot-Brittannie en de Verenigde Staten willen dat de zitting achter gesloten deuren plaatsvindt, een procedure die al vijftien jaar niet is toegepast. "Een publiek debat zou alleen maar een uitwisseling van van tevoren opgestelde en opgedragen redes zijn, terwijl een gesloten sessie nog een element van dialoog zou bevatten", aldus de Britse ambassadeur David Hannay.

De vijftien leden zullen voor de zitting in een procedurestemming moeten besluiten hoe ze zullen vergaderen. Verwacht wordt dat de Britten en Amerikanen genoeg leden achter zich zullen krijgen voor een besloten bijeenkomst.

Lid extreme Islam-groep:
Executie in Jakarta

JAKARTA - Indonesie heeft vrijdag een lid van een extremistische Islamitische organisatie terechtgesteld die in 1982 ter dood was veroordeeld wegens de kaping van een vliegtuig.

Dit hebben de Indonesische pers en zegslieden van het Indonesische instituut voor de verdediging van de rechten van de mens zaterdag gemeld. Van officiele zijde is niets over de executie meegedeeld. De 46-jarige Azhar Bin Mohammad Safar was in 1982 ter dood veroordeeld voor zijn rol in de kaping van een vliegtuig van de Indonesische luchtvaartmaatschappij Garuda, dat in maart 1981 werd gekaapt tijdens een vlucht naar Bangkok. De kapers eisten destijds de vrijlating van gedetineerde Islamitische fundamentalisten. De kaping eindigde met de bestorming van het toestel door Indonesische commando-troepen.

Safar behoorde tot de Imron, een fundamentalistische Islamitische groepering, die zich ten doel stelt van Indonesie een Islamitische staat te maken.

Zes mensen gestikt in sta-caravan

MAURIK - Op een camping in Maurik in de Nederlandse Betuwe zijn deze week zes mensen (waaronder twee kinderen) omgekomen door koolmonoxyde-vergiftiging door een gaskachel in hun stacaravan. De slachtoffers zijn twee mannen van 35 en 27 jaar, twee vrouwen van 22 en 25 jaar en twee kinderen van twee jaar en vijf weken. Ze waren dinsdag op de camping aangekomen.

Den Haag: BVB helpt Junglecommando niet

DEN HAAG - Van betrokkenheid van de Nederlandse inlichtingdiensten bij recrutering, financiering en propaganda van het Junglecommando van Brunswijk in Suriname is geen sprake.

Minister Dales (Binnenlandse zaken) verzekert dit VVD-Kamerlid Dijkstal in antwoord op schriftelijke vragen. De Surinaamse bevelhebber Bouterse heeft onlangs in zijn Oudejaarstoespraak verklaard over bewijzen te beschikken dat de Nederlandse geheime dienst BVD wel degelijk betrokken is bij het reilen en zeilen van het Junglecommando. Onzin, aldus Dales. Ook de inlichtingendienst buitenland IDB bemoeit zich niet met recrutering, financiering en propaganda van Brunswijks rebellenclub.

Voorzitter Antillen Prijs: 'Beschuldiging SITEK raakt kant noch wal'

— door Mike Willems —

WILLEMSTAD — Naar aanleiding van de beschuldigingen door de onderwijsvakbond Sitek dat het eilandgebied Curaçao zesduizend gulden zou hebben geschonken aan de organisatie van 'Man of the Year', zegt voorzitter Renald 'Broertje' Fraai van stichting Nederlandse Antillen Prijs, dat 'van het eilandgebied geen enkele reactie, laat staan subsidie, is ontvangen'. De Sitek vermoedt dat hier een politiek spelletje werd gespeeld, maar Fraai zegt dat 'de kritiek hem geenszins verbaast'. De Antilliaan, die al geruime tijd in nederland woont, zegt dat 'op Curaçao bijna alles vatbaar is voor kritiek. En als dat niet mogelijk blijkt te zijn, dan probeert men de zaak een politiek tintje te geven om toch kritiek te kunnen geven'.

Op 1 februari werd in het Promenade Hotel te Den Haag voor de tweede maal de 'Persoonlijkheid van het Jaar' door de stichting Nederlandse Antillen Prijs geoganiseerd. Voor die avond had de stichting ruim dertienduizend gulden begroot. Behalve naar het Antilliaanse en nederlandse bedrijdsleven zijn er toen ook 'bedelbrieven' naar het eilandgebied Cuaçao en naar de Centrale overheid gestuurd voor subsidiegelden.

'In tegenstelling tot de uitspraken van de Sitek dat het eilandgebied Curaçao de organisatie van de Persoonlijkheid van het jaar zesduizend gulden zou hebben gegeven, kan ik iedereen verzekeren dat wij geen cent van de Curaçaose en Antilliaanse overheid hebben ontvangen', aldus de voorzitter. Met teleurstelling en verontwaardiging heeft hij berichten in enkele Antilliaanse dagbladen gelezen.

SPELLETJE

De Sitek meent in de subsidie van zesduizend gulden een politieke spelletje te ontdekken. Terwijl Antilliaanse organisaties in Nederland die nuttig werk doen met moeite financiële hulp krijgen van de Antilliaanse overheid via het Antillenhuis in Den Haag, krijgen andere kleine groepen Antillianen in Nederland makkelijk geld voor 'flauwekul'.

Stichting Nederlandse Antillen Prijs met als voorzitter Renald Fraai, secretaris Renso Maduro en penningmeester Rubert Marlin, wil conform de doelstelling van de stichting jaarlijks een persoon of instantie gevestigd in de Antillen of Nederland die zich op een bijzondere manier verdienstelijk heeft gemaakt waarderen en huldigen.

[illegible] het jaar 1990 waren: Felix de Rooy, A. Westendorp, K. Carlo, H. Willems, Zomer Carnaval Rotterdam en gedeputeerde E. Mendes de Gouveia. De gedeputeerde voor Economische Ontwikkeling, Onderwijs en Cultuur van het eilandgebied Curaçao werd de 'Persoonlijkhei van het Jaar 1990'. Vorig jaar, toen de stichting voor de eerste keer een 'man van het jaar' uitriep, werd dat de gevolmachtigde minister van de Antillen Edsel 'Papy' Jesurun.

Voorzitter Fraai is teleurgesteld over de geuite kritiek door de Stiek, maar 'gelukkig betreft de kritiek niet de personen die intussen tot Persoonlijkheid van het Jaar zijn uitgeroepen, maar meer de financiering ervan. Ik kan iedereen verzekeren dat alle uitgaven in verband met de huldiging van de Man of the Year 1990 worden gedekt door donaties van particulieren en bedrijven'.

'De stichting zal haar werk ondanks hevige kritiek met nog meer enthousiasme voortzetten in de komende jaren. Eenieder heeft op zijn beurt waardering nodig', Fraai vervolgt: 'en hoewel de prijs naar een persoon of naar een organisatie gaat, worden door deze persoon of deze organisatie talloze anderen gehuldigd die 'in stilte' en op niet te bedenken plaatsen en wijzen hun extra bijdrage leveren'.

Gedeputeerde Mendes de Gouveia heeft inmiddels een advocaat in de arm genomen die zal nagaan op welke wijze Sitek tot een rectificatie kan worden gedwongen. Mendes de Gouveia: 'Door deze beschuldiging die kant noch wal raakt, wordt mij onnodig schade berokkend'.

■ *WILLEMSTAD — Op de 'Dag van de pers' 1 september 1990 beloofde de Curaçaose overheid aan journalisten om een cursus aan te bieden voor spelling en het juiste gebruik van Papiamentu. Die belofte is inmiddels ingelost. Verschillende journalisten en voorlichters hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid. Zij hebben inmiddels hun certificaat ontvangen. De uitreiking vond plaats bij Amstel, waar één van de cursisten werkt op de afdeling Public Relations. Henri Vijber nam daarbij het woord [illegible] Mendes de Gouveia.*

Studenten feliciteren gedeputeerde Mendes

WILLEMSTAD — Het comite voor studenten in de Antillen en Nederland feliciteert gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia met zijn titel 'Man van het jaar'.

Het bestuur noemt een aantal punten waarin Dito Mendes volgens hen is geslaagd als gedeputeerde [illegible] meer: de reorganisatie van het Curaçaose onderwijs, een betere voorbereiding van studenten die naar Nederland komen, het opknappen van panden van het departement van onderwijs, waardoor het onderwijs-milieu is verbeterd, nascholing voor docenten, verbetering van het volwassen-onderwijs etc.

Deze en andere emancipatoire ontwikkelingen dragen bij tot het functioneren op de arbeidsmarkt. Op de middellange termijn betekent dit een versterking van de eco[illegible] Curaçao en ondersteunt het de mogelijkheden voor studenten om terug te keren naar Curaçao na het afronden van hun studie, zo meent het comite.

De avonturen van Vrijman

WILLEMSTAD — Jan (Hulsenbos) Vrijman, journalist en schrijver, is duidelijk onder de indruk geraakt van Curaçao. Hij liet dat al blijken in een interview in de Amigoe toen hij hier op bezoek was, maar ook na terugkeer in Nederland haalt hij zijn inspiratie [illegible].

In het Nederlandse dagblad 'Het Parool' stond op 22 januari nog een collumn van zijn hand, ditmaal over de meest sublieme excuses die de Curaçaoenaar verzint voor alles wat maar mis kan gaan.

Ben je te laat: "De bus heeft mij gemist", Of: "Die stomme auto had geen benzine meer".

Bij een [illegible]: "Die hamer heeft op mijn vingers geslagen", of "Dat mes heeft me gesneden."

Jan Vrijman herinnert zich de keer dat hij een biefstuk bestelde, 'rare', oftewel flink rood van binnen. Het stuk vlees werd hem even later flink doorbakken opgediend, maar weliswaar met een vriendelijke glimlach van de serveerster: "Sorry, het vuur was te hoog."

Curaçao ten voeten uit. Vrijman geeft nog een aantal voorbeelden en besluit met het voorval van zijn gestolen huurwagen, die [illegible] Curaçao klein en overzichtelijk is - pas na veel tijd, en [illegible] werd teruggevonden. Het [illegible] reikbaar, [illegible] de [illegible] waren [illegible] etc. Uiteindelijk [illegible] gevonden [illegible] bracht [illegible] nemen.

Vrijman [illegible] "Mijn Créool[illegible] printe[illegible] pressie[illegible] tienvinge[illegible] op zijn Papiamentu-computer had ingetikt."

GISTERAVOND WAS het wel een drukke avond vol met feesten en jump-ups van verschillende groepen, kantoren en andere organisaties. Ook tumbakoningin Elia Isenia liep verschillende van deze feesten af en zong ook 'Pia-Pia' manera un trambia', wat de feestgangers meteen tot dansen bracht. En zij is vanmiddag ook present in de optocht van Banda Abao. De bewoners van dit district zullen heel blij zijn met hun Elia, die oorspronkelijk uit de wijk Willibrordus komt.

* * *

DE TWEEDE revue van de Limburgse Kabristen in Landhuis Brievengat was druk bezocht. Alle artiesten waren goed en de show van de dansgroep [illegible] viel goed in de smaak van het grote aanwezige publiek. De derde en laatste revue is maandag om half negen. De Limburgse Kabristen zijn morgenochtend in de grote optocht en zoals gewoonlijk als nummer elf geplaatst.

* * *

VOOR DE afscheidstocht moeten alle voertuigen om vijf uur 's middags aanwezig te zijn en de deelnemers om zes uur. De optocht start om zeven uur 's avonds precies en de opstelling van de groepen is precies zoals zondag. Er wordt een beroep op iedereen gedaan om op tijd te komen.

* * *

IN EEN eerder bericht stond per ongeluk vermeld dat de optocht via de Oranjestraat gaat. Dit is niet het geval en de route blijft zoals elk jaar ongewijzigd. Het startpunt is bij Holiday Beach Hotel & Casino en gaat via de Pater Euenswewg, Van Eijck van Voorthuizenweg, Roodeweg, Breedestraat (O), Plasa Brion, Emmabrug, Breedestraat (P), Wilhelminaplein, Hendrikplein, Pietermaai, Pietermaaiweg, Penstraat, Dr M.L. Kingboulevard naar het eindpunt op de Koraal Spechtweg.

* * *

DE COMMISSIE heeft enkele regels voor alle voertuigen gesteld, die aan al de carnavalsoptochten deelnemen: 1. alle voertuigen moeten voorzien zijn van een brandblusapparaat (poeder) met een capaciteit van 4 kilo; 2. benzine moet in een goede bus (bij voorkeur een metalen) worden opgeborgen. Deze bussen moeten niet te dicht bij apparatuur worden geplaatst, die warmte veroorzaken. De generator moet voor de start van de optocht worden gevuld. Er mag niet meer dan 25 liter benzine in de bussen. Als men de generator wil bijvullen, moet men deze uitdoen en de voertuig stopzetten. Alle snoeren en [illegible] moeten in goede staat verkeren. Ook [illegible] voertuig aan de [illegible] niet versieren, [illegible] ventilatie [illegible]. Alle motoren moeten in goede staat verkeren. In geval van brand onder de motorkap moet men deze kap open [illegible], de brand [illegible] proberen te blussen en de brandweer met een [illegible].

* * *

LANGS DE hele route zijn er toiletten geplaatst en men doet een beroep op het publiek om hier geen afgekloven kippepoten e.d. in te gooien, maar die in de dichtstbijzijnde vuilnisbton te deponeren.

* * *

DE AFSCHEIDSPARADE van de kinderen start maandag om drie uur 's middags. Zowel de voertuigen als de deelnemers moeten op het startpunt uiterlijk om twee uur aanwezig zijn. De route is zoals vorige week, dus vanaf de kruising bij Holiday Beach Hotel & Casino naar Plasa Mundu Merced (Waaigat).

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
voor de dienstdoende arts belt U tel.: 624900/625100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 82222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur.

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster N. Chapman, tel.: 370029.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 44231/44232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Martis, tel.: 87882, pageboy 027-053 b.g.g. 48838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Martis, tel.: 87882.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

[illegible] WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Sebelon, tel.: 641013 b.g.g. 601760.

STICHTING VAN HET WITE GELE KRUIS VOOR GEZINSVERZORGING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17, tel.: 680222; spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-10.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
9 februari 1991 vanaf 08.00 uur tot 10 februari 1991 om 18.00 uur:
Dokter Tseng, Spreekkamer: Cassandraweg 72, tel.: 76464; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 76464 b.g.g. 89266/89337.
10 februari 1991 vanaf 18.00 uur tot 12 februari 1991 om 07.00 uur:
Dokter Middelhof, Sentro Mediko Montaña Abao, tel.: 673355; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371227 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Mercelina, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
8 februari 1991 vanaf 17.00 uur tot 10 februari 1991 om 12.00 uur:
Dokter Rosales-Concession, Spreekkamer: Brievengat, tel.: 77244; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 677881 b.g.g. 89266/89337.
10 februari 1991 vanaf 12.00 uur tot 12 februari 1991 om 07.00 uur:
Dokter Nivillac, Spreekkamer: Brievengat, tel.: 78280/78281; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 615828 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Gollo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
8 februari 1991 vanaf 17.00 uur tot 10 februari 1991 om 12.00 uur.
Dokter Lucasius, Sentro Mediko Soto, tel.: 641790; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641358 b.g.g. 89266/89337.
10 februari 1991 vanaf 17.00 uur tot 12 februari 1991 om 07.00 uur.
Dokter Schellens, Sentro Mediko Barber, tel.: 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641784 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucacius, Spong en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

APOTHEKEN

CARNAVALSDIENSTEN
ZATERDAG
Otrobanda
Paradeis, F.D. Rooseveltweg 46-B, tel.: 89676/89808.
Punda
Juliana, Julianaplein 6, tel.: 54500.
ZONDAG
Otrobanda
Gosie, Gosieweg 90-A (Las Vegascentrum), tel.: 79744.
Punda
Vredenberg, Socratesstraat 3, tel.: 613300/54492.
MAANDAG
Otrobanda
Union, Breedestrat 137, tel.: 623575.
Punda
Santa Rosa, Santa Rosaweg 56, tel.: 77679/77650.

DIVERSEN

VERLOF

BEGRAFENIS

(van 10.00-14.00 uur)
9 februari: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 125.
10 februari: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 19.
11 februari: R.J. Grüning, Patrijsweg 9.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614600 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

ZONDAG

TOERISTENSCHIP
08.00-17.00 uur 'Royal Princess' (SJU).

MAANDAG

[illegible]
08.30-18.00 uur 'Carla Costa' (SJU).

AMNESTY INTERN[ATIONAL] CURAÇAO
20.00 uur schrijfavond - Sea[illegible] Emancipatie Boulevard 42 ([illegible] Kernkampweg).

DINSDAG

TOERISTENSCHEPEN
07.00-17.00 uur 'Skyward' (SJU)
07.30-(woensdag) 01.00 u[ur 'Song of] Odyssey' (CUR).

KERKDIENS[TEN]

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. [illegible]bergeweg): zon.: 10.00 uur ho[illegible] en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: [illegible] zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; [illegible] en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milag[rosa]) 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 [illegible]
CHARO (O.L. Vrouw van Coro[moto]) 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.[illegible] (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw [van] Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: [illegible] en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Go[illegible]) zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: [illegible] zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johan[illegible]) 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): [illegible] uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 [illegible]
KORAAL SPECHT (Goede He[rder]) 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 [illegible]
MONTAÑA (H. Dominicus): zo[n.:] 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 06.00 en 19.00 [illegible]
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.[illegible] (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: [illegible] zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 [illegible] 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; z[on.:] 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 [illegible] 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.0[illegible]
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.0[illegible]
STEENRIJK (O.L. Vrouw van A[illegible]) zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.[illegible] (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fa[tima]) 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 [illegible]
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 1[illegible] zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 [illegible] 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thade[us]) 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 u[ur].

EVANGELISCHE BROEDERGEMEE[NTE]

MORAVIAN CHURCH
(Geeroeboeroeweg, Mundo No[vo]) zaterdagavond 19.00 uur zangd[ienst] zondagmorgen 09.30 uur preekd[ienst] (Emmy Berthold kleuterschoo[l] aant)
zondagavond 18.00 uur Papi[amentu] dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Höfi Lau
09.00 uur ds J. Glas/ds J. Kipaw[illegible] mentlijke dienst).

NOACH-KAPEL

zaterdagavond
19.00 uur kerkdienst (Ned.) - [illegible]

IATA symposium

WILLEMSTAD — De internationale luchtvaart organisatie IATA zal dit jaar voor de derde maal het symposium over 'Aircraft Financing Today' sponsoren. Het symposium wordt gehouden op 24 en 25 april in het Marriott Marquis Hotel in New York City.

In 1990, zo meldt de IATA in een persbericht, hebben de luchtverbindingen collectieve netto-verliezen geleden als gevolg van de verhoogde brandstofprijzen, de hoge inflatie, de rente-tarieven en de algemene zaken-crisis.

...verband met het Carnavalsweekeinde verschijnt er maandag geen ...t. Dinsdag glijdt de ...oe weer als vanouds ...de brievenbus. Wij ...sen al onze lezers ...en een fantastisch, ...nkelend en vooral ...veilig Carnaval.

...te fusie ...ederbedrijf ...ihouse

...LLEMSTAD/GOUDA ...t Nederlandse moe...drijf van Minihouse ...ao nv, Multihouse ...Gouda zal nv Bouw... Informatica, een ...dochter van de nv ...fonds Nederlandse ...enten overnemen. ...treft een volledige ... De nieuwe combi... wordt een van de ...e automaticerings...ven in Nedeland. ...house Curaçao is ... veertig procent ...dom van Multihouse ...werkt op Curaçao ... met Akademia di ...uter en het Infor...n Technology ...er.

...besprekingen over een ...jk samengaan van de ... automatiseringsbe... begonnen in oktober ...De raden van bestuur ...eide bedrijven deelden ... mee dat die bespre... zo ver zijn gevorderd ...ar verwachting bin... definitief overeen...ning zal worden

...ihouse nv en Bouw...nformatica nv willen ...lledige fusie aangaan ...e aandelen van Bouw... Informatica aan Mul...e aan te bieden in ruil ...n bedrag in contacten, ...e door circa ses mil...uwe aandelen Multi... uit te geven aan de nv ...fonds Nederlandse ...enten. Hiermee krijgt ...fonds een belang van ...rcent in de nieuwe ...atie, die als doelstel... ...lijke, zelfstandige ...geerde vennoot... te richten op een ver...uitbreiding op de infor...markt in Nederland ...

...ihouse nv heeft circa ... medewerkers en een ...van circa 135 miljoen ...n in 1990. Bouwfonds ...matica heeft 760 mede...ers en ... een ...van circa 135 miljoen ...n in 1990.

WILLEMSTAD—Carnavalskoningin Miki Muzo zal morgen ongetwijfeld een belangrijke rol spelen en veel bekijks oogsten tijdens de Gran Marcha. Op de foto is de Carnavalskoningin van 1991 te zien met twee exkoninginnen.

BUITENLANDSE BEMANNINGSLEDEN ONGEWENST

Leugen schiet in verkeerde keelsgat

MAN staat op vertrek van minister Knoppel

WILLEMSTAD — Als minister Ivo Knoppel (justitie) er een 'gewoonte van maakt om te liegen', zal de politieke partij MAN erop staan dat hij vertrekt. Minister Knoppel maakte gistermiddag aan de politieke werk-fracties bekend dat hij geen buitenlanders zal aantrekken voor het bemannen van politieboten, maar politieke leider van de MAN, Don Martina, heeft vernomen dat er wel degelijk een opdracht bestaat om Dominicanen aan te trekken voor deze functie. "En dat kan natuurlijk niet", aldus Martina vanmorgen in een commentaar.

De verwarring over dit onderwerp ontstond gistermiddag na een vergadering van de commissie van justitie met minister Knoppel, waarin deze ontkende dat er sprake is van een buitenlandse werving. Nog dezelfde middag kreeg Don Martina te horen dat er wel degelijk bemanningsleden worden aangesteld uit Santa Domingo, zo zou in het politieblad van deze maand zijn vermeld. En juist minister Knoppel zou daartoe opdracht hebben gegeven.

De MAN zal daarom met de steun van Nos Patria en wellicht de Democratische Partij een openbare vergadering van de Staten aanvragen over dit onderwerp. "En dan zal onze partij erop staan dat minister Knoppel vertrekt", aldus een verbolgen Martina. "Liegen is een doodzonde in het parlement", zo veroordeelt de MAN-leider de houding van de minister van justitie.

CARNAVALESK

Minister-president Maria Liberia Peters barst in eerste instantie in lachen uit wanneer ze hoort van het dreigement aan het adres van partijgenoot minister Ivo Knoppel: "Dit is kostelijk, carnavalesk, ik wens Martina een prettige carnaval." Dat is haar enige reactie.

Omdat ze zelf niet aanwezig is geweest bij de vergadering van de commissie van justitie, kan ze niet anders dan gissen wat er is gebeurd, maar de premier vermoedt dat er sprake is van een misverstand. Van regeringszijde althans bestaat er geen intentie om buitenlanders aan te trekken om de politieboten te bemannen.

Maria Liberia Peters: "Wel is het zo dat we in het kader van de drugsbestrijding bezig zijn met het uitwisselen van gegevens in de regio. Om de handel in verdovende middelen tegen te gaan in de landen in deze regio, is het essentieel om ons bezig te houden met intercommunicatie, bij voorbeeld door uitwisseling van informatie en expertise. Maar uiteraard is er geen sprake van een opdracht om buitenlanders te werven."

TEKORT

Minister Knoppel zelf reageert op de situatie door nogmaals zijn eigen versie van het verhaal te vertellen. Hij vertelt dat de Antillen qua personeel helemaal niet waren voorbereid toen ze van Nederland de drie politieboten kregen, inmiddels een aantal jaren geleden. "Het was als het ware een lege erfenis, want om die boten te bemannen, dat vergt enige jaren van voorbereiding."

Er bestaat dus wel degelijk een tekort aan bemanningsleden, zodat de boten niet 24 uur per dag in de ... kunnen, Knoppel vertelt dat ... [illegible] ... en ... een ... [illegible] ... Zij zullen in september van dit jaar klaargestoomd zijn om hun taak te aanvaarden.

VOORUITZIEN

"Maar ... is vooruitzien", weet minister Knoppel als minister. "Daarom heb ik met de politie intern besproken dat er een tekort is aan bemanningsleden. In de toekomst zullen we meer motoristen en stuurlui nodig hebben voor als er iemand uitvalt en daarom heb ik opdracht gegeven om in de regio niet alleen Santo Domingo te kijken welke mogelijkheden er zijn voor eventuele werving. Een soort toekomstige reserve opbouwen zou je kunnen zeggen."

Het ligt aan een gebrek aan belangstelling dat er niet meer mensen van eigen bodem worden opgeleid ... [illegible] ... land."

"Uiteindelijk is het interne ... met de politie in het politieblad ... [illegible] ... in dat er van die zijde contact is gelegd met het consulaat van Sta. Domingo om daar poolshoogte te nemen wat de mogelijkheden zijn voor het inzetten van marinepersoneel."

Minister Knoppel zegt nogmaals dat hij deze stap heeft genomen om te voorkomen dat de politieboten in de toekomst weer stil komen te liggen.

...msom beschuldigt onterecht

...odela ontkent 'beleidsfouten'

...LLEMSTAD — "De ...e is vervelend en ...etrennen deze gang ...zaken ten zeerste". ...geert Kodela op de ...afsluiting van één ...e Samsomfilialen en ...dedeling van de ...eur Wim van Wic... dat hij gerechte...stappen gaat onder...n tegen het electrici...

...teitsbedrijf. De woordvoerder van Kodela geeft toe dat er sprake is van een misverstand maar het gebeurde niet met opzet". Het nutsbedrijf zou Van Wickeren 'voldoende op de hoogte hebben gesteld van het feit dat er een openstaande rekening stond'.

"Volgens Kodela zijn er twee aanmaningen en een brief gestuurd naar Samsom. De boek- en fotohandel zou daar niet op geantwoord hebben. De voorlichter: "We hebben persoonlijk een aanmaning in juli 1990 en januari van dit jaar aan Van Wickeren ... Hij heeft ... Tussentijds schreven we nog een brief ... telefonische ... klachten of vragen terecht kon bij ... afdeling. Hij liet ... horen. Mijn mening is dat deze men...

... [illegible] ...

zelf noemt. Het is zijn woord tegen die van Kodela. Wel staat vast dat het Samsomfiliaal minder omzet had door de stroomafsluiting. Van Wickeren dreigt naar de rechter te stappen.

BEDRIJVEN

De voorlichter van het nutsbedrijf benadrukt dat het niet gebruikelijk is om bedrijven af te sluiten. Per maand gaan er ongeveer 300 aanmaningen richting het bedrijfsleven. De meeste daarvan worden dan meteen betaald. "We hoeven per maand er maar van tien de stroom te ... Volgens de ... beschuldigt de directeur van Samsom Kodela ... Hij denkt ... afsluiten omdat we dat leuk vinden ... Kodela ... mee op als een bedrijf stil ligt?"

... [illegible] ... te hebben met Van Wickeren te praten. "Hij was ... aan de telefoon, dat het ... om met hem te converseren." De woordvoerder vertelt dat het nutsbedrijf normaliter persoonlijke kwesties met klanten niet in het openbaar brengt. "In dit geval doen we het wel, want we willen dit rechtzetten. Kodela neemt de zaak zeer serieus op". "Bang voor een rechtszaak is Kodela blijkbaar niet. "Onze administratie is er zeker van dat Van Wickeren niet heeft gereageerd op de aanmaningen en brief", aldus de voorlichter.

... [illegible] ... de ... voor ... afgesloten, ... het bedrijf een schuld ... honderd gulden ... aan Kodela. De directeur van Samsom zegt ... het electriciteitsbedrijf zonder enige waarschuwing heeft gehandeld. Ook ... dat Samsom niet het enige slachtoffer is ... 'wanbeleid', zoals de directeur dat

...io Korsou ...tijdens ...naval

...LLEMSTAD — Radio ...o FM maakt bekend ... de carnavalsdag, het ...le zondagsprogramma ...itend wordt uitge...n op de frequentie 101.1 ... De ... ... is ... carnaval, ...wel de 101.1 Mhz zich ...rijdig zal houden van ...rnaval... tussen 10.00 en 11.00 uur ... worden ...onden van de ... ... van de Limburgse ...ten. ... om 8.30, 9.30 en om ... Om 9.00 uur wordt ... 18.30 ... uur ... met ...

Politieke fracties bezinnen zich over nieuw kiesreglement

WILLEMSTAD — Het voorstel voor een nieuw kiesreglement zal niet ongepolijst worden aangenomen door de verschillende politieke fracties. Dat is duidelijk geworden tijdens de vergadering van de centrale commissie vrijdag over dit onderwerp.

De fracties zullen eerst een politiek overleg op partijniveau houden, om zich nader te buigen over de materie. De MAN-fractie van Don Martina bij voorbeeld vindt dat het ontwerp fundamenteel problemen oplevert, omdat, aldus Martina, "er nu geen sprake meer is van een ondersteuningsprocedure maar in feite van een voorverkiezing voor de partijen."

Dat is hoofdzakelijk het probleem waarover de MAN struikelt in dit voorstel dat deze week door het Bestuurscollege naar voren is gebracht. Verder vindt de blauwe partij dat er organisatorisch nog wat haken en ogen aan het voorstel zitten en dat de kosten veel te hoog oplopen. De voorverkiezingen zouden de gemeenschap ongeveer 150.000 gulden gaan kosten, terwijl dat eerder uitkwam op een bedrag van 12.000 gulden.

"De politieke partijen moeten nu een oplossing zoeken, om krachtens het vonnis van december 1990 naar andere mogelijkheden te vinden", aldus Martina. In dat vonnis werd bepaald dat de steunbetuigingen aan de partij voortaan vrij en geheim moeten worden gehouden.

Don Martina vindt dat er een vrij eenvoudige oplossing voor dit probleem ligt en die luidt, terug naar de procedure van vroeger. Pas sinds de laatste vijf eilandsraadverkiezingen is het zo dat een partij minimaal 1 procent van het aantal kiezers dat de laatste keer heeft gestemd, moet behalen om mee te doen. Dat ligt nu op ruim zevenhonderd stemmen.

Don Martina: "Daarvoor was het zo dat de lijsten slechts ondersteund hoefden te worden door 25 kiezers. Onze fractie vindt dat we terug moeten gaan naar dat systeem."

Actie voor doven van Quota Club

WILLEMSTAD — De Curaçao Quota Club heeft voor dit jaar verschillende projecten op het vuur staan, die de gemeenschap moeten dienen. Daarbij is aandacht voor tienerzwangerschappen, werkzoeken en solicitatie en voor doven en slechthorenden. Op 3 maart is in Brievengat een grote veiling om aan de benodigde fondsen te komen.

Het project tienerzwangerschap zal beginnen met een korte enquête onder leerlingen van de laatste twee klassen van de lagere school, leerkrachten en hun ouders. Het voorlichtingsmateriaal wordt verwerkt in een video en een ... Om met name schoolverlaters wegwijs te maken op het gebied van het solliciteren wordt in april een boekje ... met ... over het schrijven van een sollicitatiebrief, de presentatie tijdens het sollicitatiegesprek etc. Tevens worden workshops over dit onderwerp georganiseerd. In mei is er evenals in voorgaande jaren aandacht voor de groep van gehoorgestoorden. Daarbij gaat het dit keer vooral om de bejaarden die plotseling of geleidelijk (een deel van) hun gehoor verliezen. Auditief gehandicapten, hun familieleden en handelaren in gehoorapparaten zullen samenwerken aan een in mei te houden seminar. Om de genoemde projecten te kunnen organiseren moet de kas gevuld worden.

Aanklacht onterecht

ORANJESTAD — Naar aanleiding van het politiebericht dat de zakenman A.A. aangifte deed tegen de vrouw M.V. wegens verduistering van negen mille florin aan advertentiegelden, laat de directie van Ultima Noticias weten dat betrokken zakenman A.A. geen enkele toestemming heeft om een aanklacht tegen M.V. in te dienen.

Go-karting

ORANJESTAD — In Centro Deportivo Bubali wordt op 21 februari ... data voor lokale en internationale go-kart-wedstrijden worden bekendgemaakt en de reglementen voor deze wedstrijden onder de loep worden genomen.

Uit Cape Coast, Ghana in West-Afrika, ontving de Amigoe een viertal verzoeken voor correspondentie-vrienden:

Philomena Emil (25) houdt van koken, muziek, vriendschap die tot een huwelijk kan leiden en bijbelstudies;

Kate Ekua Mensah (24) houdt van seks, uitwisselen van foto's en lezen;

Tony K. Emil (26) houdt van muziek, bijbelstudie en uitwisselen van ansichtkaarten en

Rose Hilda Barbah (23) ook op de sekstour, want wil meer weten over liefde en alles wat daarmede samenhangt.

Het adres is: Postbox 12, Cape Coast, Ghana, West Africa.

AGENDA ARUBA

[KANTOOR]UREN AMIGOE: 08.00-12.00/ ...30 uur; zaterdag gesloten.

...: 24333. Voor spoedgevallen ...tijd: 21639, 22316 en 24508. ...127-257.

TELEFAX: 22368.

...K. nr 10.815.445 Banco di ...

... 100

...NTRALE: 115.

...TJES verschijnen op dinsdag en ... kunnen iedere dag tussen 08.00- ...00-17.00 uur worden opgegeven; ...p zaterdag. Alleen zoekertjes, die ...dag en donderdag vóór 10.00 uur ...n, kunnen de dag daarop (dus ... vrijdag) verschijnen.

...EN
...: 20.30-24.00 uur Kill Line ... jr).
****
...S (nachtdienst)
...: Santa Anna, tel.: 28181.
...: San Nicolas, tel.: 45712.
****

...EGELING DOKTOREN
...-07.00 uur):
...d, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki ... Paradera en Sta Cruz: dokter J. ...diki Kavel 23, tel.: 34482/24797. ...ito, Savaneta en San Nicolas: ... Boderie via Centro Medico San ...: 48833.

...d, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki ... Paradera en Sta Cruz: dokter E. ... Santa Cruz 56, tel.: 25666. ...ito, Savaneta en San Nicolas: ... Zaandam via Centro Medico ...s, tel.: 48833.
****

...RANDGEVALLEN, ongelukken of ...der ongeluk gelieve Alarmcen... bellen, tel.: ...
****

... MEDICO C...OBO (Enge... 7, tel.: 21777): de wacht heeft ...eke-Martinez, tel.: 24696.
****

...E KRUIS ARUBA
...GENBUREAU (Koningstraat 22, ...): dagelijks van 07.30-12.00/15.30-...

...te Paradera (tel.: 25543) van ... uur; dinsdag: San Nicolas ... van 08.00-11.00 ... Santa Cruz (28266) van ...11.00 uur; donderdag: Dakota ... Oranjestad (23168), Savaneta ... Brazil (48301) van 08.00-11.00
****

...ICS ANONYMOUS HELPLINE: ... (24 uur per dag).
****

...TLINE: Vragen? Bel dan 23040/ ...sen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.
****

...E (Van Walbeeckstraat 25, tel.: ...r inlichtingen omtrent preventie ...gsmisbruik.
****

...Y INTERNATIONAL ARUBA (P.O. ... tel.: 27806/48124.
****

...UBA
...G: 18.00 News Watch; 18.30 ...; 19.00 News Watch; 19.30 ... 20.00 Noa tu Noa; 21.00 ...the Web'; 22.15 Documen... ...eal Disease'; 22.30 This ...pen; 23.00 Evening News; ...g.

...18.00 Documentary: 'Eating ... 18.15 Studio Sport; 19.30 ... 20.30 Sports Sunday; 21.00 ... 22.00 Week in Review; ... News; 24.00 Sluiting.
****

...NTSE KERKDIENSTEN
...TAO: geen dienst.
...LORADO: 08.30 uur ds A. van ...
...AT: 10.30 uur ds Hessen; ...ool in het Jeugdcentrum.
...LAS: 09.00 uur ds Hessen.
****

Premier Oduber tot Corps Consulaire:
'Op alle fronten werken aan een beter Aruba'

ORANJESTAD — 'Op alle fronten — nationaal en internationaal — zullen wij doorgaan om al onze krachten te wijden aan het doel: Een beter Aruba voor ons volk. Met de medewerking van onze buren en vrienden — ver of dichtbij — zullen wij ten voordele van allen de betrekkingen verbeteren', aldus besloot premier Nelson Oduber vrijdagavond in het gebouw van Buitenlandse Betrekkingen zijn toespraak tot het corps consulaire van Aruba.

Het was de vijfde maal dat een dergelijke Nieuwjaarsbijeenkomst voor de op Aruba gevestigde consuls werd gehouden. Oduber sprak voor de tweede maal als premier het Corps Consulaire toe.

Premier Oduber begon met op te merken dat 1990 een jaar was van spectaculaire successen in de internationale politiek, maar dat ook de wereld een betreurenswaardige achteruitgang in internationale relaties beleefde. Hij haalde in dit verband aan dat de koude oorlog tussen Oost en west tot een einde kwam; de democratische processen in de Sovjetunie en andere Europese landen zorgden voor toenemende samenwerking op het gebied van wapencontrole, handel, cultuur, mensenrechten en milieuproblemen.

Tezelfdertijd ontstond ernstige bezorgheid bij het recente geweld in de Baltische landen. Na gesproken te hebben over de hereniging van Duitsland, de verwachtingen voor oplossing van de conflicten in Cambodja en Zuid-Afrika haalde hij aan hoe op brute wijze een einde werd gemaakt aan de zelfstandigheid van Kuwayt. 'Niets kan de brutale agressie van Irak goedpraten', aldus Oduber, eraan toevoegende dat Aruba als land van het koninkrijk achter de resoluties van de VN en achter het besluit van president George Bush en bondgenoten staat om deze resoluties uit tevoeren.

GEWELD

Hierbij werd geweld gebruikt. Aruba betreurt dat het zo ver moest komen door de onhandelbare houding van Irak. 'Wij hopen dat Irak alsnog aan de oproep van de wereld zal voldoen om verdere vernietiging te voorkomen. Aruba staat achter de politieke en diplomatieke pogingen op dit gebied.

Voorts merkte de Arubaanse premier op, dat daarnaast de wereldgemeenschap voor eens en voor altijd alle krachten moet inzetten om oplossingen te vinden voor het Israëlisch/Arabische conflict, het Palestijnen-probleem en de situatie in Libanon. Deze dient echter niet als voorwaarde te worden verbonden aan de terugtrekking van Irak uit Kuwayt, want zij hebben daar wenig mee van doen, maar hebben wel de spanningen in de Golf doen toenemen.

Aan het slot van zijn toespraak keek minister-president Oduber terug op het jaar 1990 op Aruba, dat een geweldige groei op het gebied van toerisme heeft gebracht, mede door de uitbreiding van hotelaccommodatie. In verband hiermee werd door de regering een overeenkomst gesloten voor de bouw van een nieuwe golfbaan. Om de hotelkamers te vullen werd de promotie vergroot in de Verenigde Staten, Europa en Latijns-Amerika. Besprekingen werden gevoerd met luchtvaart- en cruiselijnen, reisagenten, promotiebedrijven enz. 'De resultaten zijn niet in één dag merkbaar', aldus Oduber, 'maar ik ben ervan overtuigd, dat de inspanningen van alle sectoren zowel overheid als particulier, Aruba 'the hottest tourist spot' in het Caribisch gebied zullen maken'.

Na opgemerkt te hebben dat door zijn regering de noodzakelijke infrastructuur en verscheidenheid in de economie niet vergeten worden, stond hij tot slot stil bij de grote vijand van Aruba: het drugsprobleem. Uitvoerig ging hij in op wat Aruba afgelopen jaar op internationaal en nationaal gebied gedaan heeft. Onder meer het bezoeken van de internationale bijeenkomst op het gebied van drugsbestrijding die later in het jaar op Jamaica zal worden voortgezet.

■ *ORANJESTAD — Bij een uitslaande brand in de woning van [illegible] — die in het buitenland verblijft — aan de Adriaan Lacléboulevard werden woning en inboedel geheel vernield. De schade bedraagt ruim honderdduizend florin. Het is niet bekend of verzekering de schade dekt, wel dat het huis te koop was. De 45-jarige dienstbode, die de woning onderhoudt, was een kwartiertje tevoren eten bij een buur gaan brengen. Toen zij terugkwam stond het huis in lichterlaaie. In de morgenuren had zij een gaslucht waargenomen en Aruba Gas Supply hiervan op de hoogte gesteld. Bij de blussingswerkzaamheden werd nogal hinder ondervonden van het publiek dat in groten getale aanwezig was.*

Verkeer eist twee doden

POS CHIQUITO — Omstreeks vijf uur vond ter hoogte van Isla di Oro te Pos Chiquito een verkeersongeval plaats waarbij drie wagens betrokken waren. Twee ambulancewagens moesten worden ingezet om de gewonden te vervoeren, onder wie Hilario [illegible] stand verkeerde en korte tijd na aankomst in het hospitaal overleed.

Hij was gehuwd en vader van twee kinderen en reed de broodtruck van Panaderia El Molino waar hij werkzaam was. Het slachtoffer raakte in zijn auto bekneld en moest door de materialenwagen van de brandweer uit zijn benarde positie bevrijd worden. Het ongeluk gebeurde doordat een personenwagen afsloeg en de bestuurder van de broodtruck, die dit te laat bemerkte, er bovenop reed, een andere wagen reed ook tegen beide auto's aan.

Vanochtend om drie uur eiste het onveilige verkeer weer een verkeersdode. Bij de verkeerslichten te Pos Chiquito kwam een auto uit de richting van Oranjestad, die twee andere wagens ging inhalen. Hij botste daarbij frontaal op de uit San Nicolas komende motorrijder Mikel José Marval (23) van Madiki Kavel 6. Deze werd van zijn motor geslingerd en kwam op de motorkap van een der wagens terecht. De motor werd enige meters weggeslingerd en vloog in brand. Dokter G. van Trigt constateerde ter plaatse de dood.

Hierdoor is het aantal verkeersslachtoffers tot vier gestegen.

Eis: twee jaar tegen manager en handlanger

ORANJESTAD — Twee jaar gevangenisstraf eiste de officier van Justitie tegen de manager J.H. van de Consales Cash and Carry en eenzelfde straf tegen A.B. die over een lange periode goederen zonder te betalen bij Consales had 'gekocht'.

Tegen de cassière A.E. eiste hij een jaar gevangenisstraf, waarvan drie maanden voorwaardeijk met een proeftijd van twee jaar. Tegen de cassière G.E. zes maanden gevangenisstraf, waarvan drie maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar.

■ *ORANJESTAD — Het regende donderdagavond gelukkig niet. Een toeschouwster had toch maar haar paraplu meegenomen. Uiteindelijk kon zij deze als 'stoel' gebruiken in afwachting van de beslissing van de jury.*

Aruba Carnaval 1991

Deze rubriek wordt gesponsord door:
Mercurius Trading

VRIJDAGMORGEN BESTEEDDE de schooljeugd de laatste lesuren met veel genoegen aan carnavalvieren. In tegenstelling tot jaren voorheen werd vrijdag niet vrijaf gegeven, maar werd ditmaal de eerste uren les gegeven met tot slot enige uren carnaval.

****

RONDTIEN uur startte onder toeziend oog van de inspecteur van het voortgezet onderwijs Frank Williams een jump-up vanaf het RCA-Sportcentrum voor de schooljeugd van de bovenbouw. Diverse scholen deden mee en de Julianaschool — die het initiatief had genomen — ging voorop met haar koningin Gloria Vega, die enige dagen geleden tot jeugdkoningin van Aruba werd gekroond. Als één grote [illegible] door de [illegible] straat en Vondellaan naar Plaza Libertador Betico Croes. Daar werd gezamenlijk doorgejumpt.

****

OP DE verschillende basisscholen verschenen de kinderen verkleed op school en jumpten op de speelplaatsen. Plannen bestaan om de jump-up van de schooljeugd volgend jaar weer officieel op het programma te vermelden. Onderwijs-directie, scholen en SAC hebben een jaar om daarover te praten.

****

IN HET kantoor van de Algemene Bank Nederland (ABN) heerste gisteren de gehele dag een gezellige carnavalssfeer. Niet alleen was het interieur met ballons versierd, maar ook het personeel had zich op eenvoudige wijze van carnavalsingrediënten voorzien, vooral indianenveren, terwijl bij enige werknemers de smaak op de neus zat. Het geheel verschafte onder klanten en personeel een gezellige stemming.

****

EEN UITGELATEN stemming heerste er gisteren bij Coastal en de Coastalclub toen bleek dat de Coastalkandidaat Adira Halley tot de 37ste carnavalskoningin van Aruba werd gekroond. Ook bij Dykhoo Consultants gebruikt Virgil Koolman — die de PR voor Coastal verzorgt — koffie met gebak. Er was alle reden voor. Opnieuwe geeft het jonge Coastalbedrijf in het oude Arubaanse carnaval de toon aan.

****

VANMIDDAG — NA de geslaagde pyama-party van afgelopen nacht — trok door de San Nicolas' straten de carnavalsparade, waarvan het grootste gedeelte morgen ook in Oranjestad te bewonderen valt. Bijzonder attractief en kleurrijk.

****

MORGENOCHTEND OM elf uur begint bij het Wilhelminastation de grote carnavalsparade. Het gaan dan via Fergusonstraat, Vondellaan, Smithboulevard, Weststraat, Prof. Lorentzstraat, De La Sallestraat, Van Leeuwenhoekstraat, Caya Betico Croes, Verbindingsweg, Fergusonstraat naar Wilhelminastadion.

****

DE POLITIE begint reeds vroeg met het afzetten van de wegen en straten, zorg dus dat u vroeg opstaat en dan op tijd bij uw trailer of uitkijkpost kunt komen. Houd u aan de aanwijzingen van de politie, hetgeen ook geldt voor afzetting van straten en wegen. Houd u ook aan de aanwijzingen van [illegible] Kruis. Dan kan het geheel een ordelijk verloop worden, het Arubaanse carnaval waardig.

****

NATUURLIJK TREFT u ook thuis de nodige voorzieningen, want er zijn de laatste tijd nogal wat lange vingers op pad, die van de afwezigheid gebruik maken om hun slag te slaan en zich te verrijken met andersmans goederen. Sluit alles goed af. En als de buren niet naar de optocht gaan kijken, vraag dan of zij zo af en toe ook eens naar uw woning willen kijken of alles in orde is. Dat mag je van een goede buur toch wel verwachten.

****

DE SPONSOR van deze rubriek Mercurius Trading verwacht dat het carnavalsbier bij uitstek, Heineken, u bijzonder goed zal smaken. Maar laat geen slechte smaak achter door de lege flessen langs straten of wegen, te gooien. Een schoon Aruba komt ons allen ten goede.

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 18.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.00 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.
****

GROEPEN CARNAVAL CURAÇAO 1991

No.	GRUPONAN	AGRUPASHON MUSIKAL OF D.J.	TRAHE	VEH.	KARO.	PERS.
01A	Sorpresa	D.J. Blanken	Fantasia di Spil	2	0	046
02	Diskobierne/Burger King	Floribelle	Midnight Explotion	4	0	090
03	Individual Judith Huisman		Paz na mundu	1	0	004
04	Individual A. Huerta Fiesta Show/Alesie	Armando Huerta Fiesta Show	Animador di Pueblo	1	0	004
05	Individual Sheila Thode		The Jungle of Sheela	0	0	006
[illegible]	[illegible] Juniors	D.J. Leo	Fantasia di Pinda Lujoso	5	0	048
[illegible]	Blue [illegible]	Risam & Ike Jesurun	Nederlandse Klederdracht	3	3	202
[illegible]	[illegible] 90	Future	Fantasia Karibense	4	0	100
[illegible]	[illegible] Kompania	D.J. Hugo Super Star	Un Fantasia Folklorike	2	0	061
[illegible]	[illegible] Turistiko	Brass Vibration	The Sky is the Limit	3	1	016
11	[illegible] Kabrieten	Boeren Blaas Kapel	Kabrieten Feest	1	1	100
12	[illegible] Pret	Pega Palos	Momia	2	0	104
[illegible]	[illegible] Gilbert Martina		Fantasia di Regen Boog	0	0	001
[illegible]	[illegible] Carlos Wouter		Kitchen Cabaret	0	1	005
[illegible]	[illegible] Valk	Dennis Amerikaan		0	0	000
[illegible]	Bon Ambiente	Big Smile	Dominador di [illegible]	4	0	081
[illegible]	[illegible]	Doble R. S.S.S.	Rekordando nos 10 aña	2	1	087
[illegible]	[illegible] College	D.J.	Hippies Back to the Sixties	0	1	127
[illegible]	[illegible]	Turbo Jet	Homenahe na [illegible] di Tumba	3	0	088
20	[illegible]	Grupo Nos - D.J. Top Cat	Fantasia di [illegible]	7	1	157
[illegible]	[illegible] Hawaien Peanuts	H-Team Disco	Tur na [illegible] di Hawai	4	1	102
22	[illegible]	E.R.A. Outhentiko	Fantasia di Bel	4	1	144
23	Love Birds	T.A.E.M.	Romano	2	1	076
24	[illegible]	Clarck & Surprise	Exotic Birds	1	1	[illegible]
[illegible]	[illegible]	Arcell y su Orkesta	Bunitesa ta sigi Selebra	4	1	070
[illegible]	Grupo "Z"	Caribbean Band-Brass Revolution	Fantasia di Kolo	3	0	075
[illegible]	Dancing Feet	Gibi Dorant & Explosives	Jewel of the Nile	4	1	098
28	Individual [illegible] Sambo		Tropical Roko	0	0	000
[illegible]	Individual [illegible] Ignatius		Sapu Kikker Kik	0	0	000
[illegible]	Caribbean Gloss	D.J. Derrel The Fox	Fantasia di Spiel	3	1	074
[illegible]	Koeyman		Parte di Patwis	1	1	009
32	Jumping Hats	A.M.O.	Peacock Fantasy	2	1	[illegible]
33	Nos No Por Keda Afo	Grupo Orka	[illegible]	2	0	[illegible]
34	Grupo Hospital	Golden Name/Power Source	Fantasia di Trabe [illegible]	2	1	[illegible]
35	Happy Kids, Happy Days	Happy Peanuts	Strawberries	1	0	[illegible]
36E	Grupo Globo	Grupo NAM / Brass Express	Fiesta Romano	5	1	[illegible]
37	Talisman del [illegible]	D.J. Aramis	Turista i Soldanan Spaño	2	1	[illegible]
38	Sweet Peacocks	M.A.I.S.	Fantasia di [illegible]	2	0	091
39	Pa Tapa Tapa Solo	Atlantic Disco	Tapa Solo Multi Color	4	0	076
40	Oveshon	Hot Dog Disco	Lokomia	3	0	[illegible]
41	The Gipsies	O.K.	Karnaval di [illegible]	4	1	[illegible]
42	Coca Cola	Triple R	Fantasia di [illegible]	2	0	[illegible]
43	Grupo Amstel	Ramses Sampaai & Co.	Mariachi	3	0	[illegible]
44	[illegible] (Marcha di Despedida)	Banda Stellar	Fantasia Krioyo	2	1	100
45	Caribbean Hotel & Casino (Marcha di Despedida)			1	1	0

TOTAL: VEHIKULO-103-KAROSA-24-PARTISIPANTE-3141

CARNAVAL

Voorlopig geen Elfstedentocht

LEEUWARDEN - Een Elfstedentocht zit er voorlopig nog niet in.

Tijdens de eerste officiële vergadering van de Vereniging de Friesche Elfsteden stemde vooral de toestand van het ijs de bestuursleden vrij somber. De rayonhoofden worden voorlopig nog niet bijeengeroepen.

Vooral op de meren in de zuidwesthoek van Friesland en op de Dokkumer Ee verkeert het ijs nog in slechte staat.

"De toestand van het ijs is ontzettend tegengevallen. Het heeft de afgelopen dagen streng gevroren, maar door de harde wind is het ijs niet aangegroeid", aldus woordvoerder Nauta. Ook onder de bruggen in de Friese steden slijt het ijs nog teveel door de flinke stroming.

Tijdens de vergadering werd het draaiboek voor een eventuele Elfstedentocht nagelopen. Bij de start in de Zwettehaven worden waarschijnlijk grote videoschermen geplaatst om de enorme toeloop van het publiek op het ijs tegen te gaan.

Vanaf dit weekeinde zal Dijkstra's Wadlooptochten in Pieterburen ijszwerftochten organiseren op het Pieterbuurster Wad. Zaterdagmorgen zal er om tien uur gestart worden en dan telkens iedere dag een half uur later.

Duur van de tocht is drieënhalf uur. De deelnemers moeten warm gekleed zijn en gezicht met een of ander vet afschermen tegen bevriezing. Uit deze groep mensen hoopt men na woensdag een groep te kunnen formeren voor een oversteek naar de Waddeneilanden Schiermonnikoog of Ameland, maar dit zal niet eerder kunnen dan dat de Elfstedentocht en de Noorder Rondrit zijn verreden.

■JUAN ANTONIO SAMARANCH: 'snelle terugkeer Zuidafrika in Olympische Beweging'

Samaranch denkt:

Zuidafrika snel terug

LAUSANNE - Julio Antonio Samaranch, voorzitter van het Internationaal Olympisch Comité, voorziet een snelle toetreding van Zuidafrika in de Olympische Beweging.

In zijn eerste reactie op het voornemen van de Zuidafrikaanse president De Klerk de Apartheid af te schaffen, zei de Spanjaard: "Nu er belangrijke veranderingen op til zijn, is een snelle oplossing van de sportboycot in zicht. Het zal niet lang meer duren voor Zuidafrika terugkeert op de Olympische Spelen."

"Het IOC heeft de ontwikkelingen in Zuidafrika nauwlettend gevolgd. We willen de relatie zo snel mogelijk normaliseren", zei Samaranch. Een delegatie van het IOC zal het land volgende maand bezoeken.

■SUGEE STATIE: de mooiste van de Marnix MAVO

■Acht leerlingen met hun zelf ontworpen en gemaakte kleding.

Carnaval op Marnix MAVO

Sugee Statie en Edburth Broos de allermooisten

WILLEMSTAD - Vrijdagochtend heeft de Marnix MAVO haar Miss en Mister Marnix, Sugee Statie en Edburth Broos, gekozen.

Tussen beide verkiezingen door werd door een groep leerlingen een modeshow opgevoerd en was er een danscontest te bewonderen. De ochtend werd afgesloten met auto-races via remote-control.

Het carnavals-programma, dat na de schoolpauze aanving, was door de leerlingenraad in elkaar gezet. Met behulp van de Carnavalscommissie, onder leiding van heer Lynch, die hier vele vrije uren in heeft gestoken, werd in de voorafgaande weken 's middags veelvuldig geoefend.

Vooral de verkiezing van de mooiste jongen en het mooiste meisje van de school werd met veel animo begeleid. Onder luid gefluit en gejoel van de enthousiaste leerlingen werden de namen bekend gemaakt. Edburth Broos werd door de meisjes via het stembiljet het meest aantrekkelijk gevonden. De jongens kozen Sugee Statie als de mooiste van de Marnix MAVO.

Met een prachtige bos rode rozen en een echte 'Miss Marnix '91' om de schouders poseerde ze als een volleerd model tussen de nummer twee, Philney Hudson en nummer drie, Yanet Schoenmaker voor de video en de camera's.

Ook de modeshow van een achttal leerlingen met kleding gemaakt van crêpepapier was een succes. Men had er erg veel aandacht aan besteed, waarbij goed gebruik werd gemaakt van de vele beschikbare kleuren.

De succesvolle ochtend werd afgesloten met wedstrijden met remote-control racewagentjes. Onder grote belangstelling werden de diverse wedstrijden in verschillende klassen afgewerkt. Curt Alberg en Omar Lovert bleken uiteindelijk de beste bestuurders op afstand te zijn.

Rooks zit weer van voren

Van der Poel blijft op drie seconden van leider

BENALMADENA - Steven Rooks heeft zich weer voor in het peloton gemeld. De nieuwe kopman voor het rondenwerk in de ploeg van Jan Raas, die het vorig jaar zonder overwinningen moest stellen, kwam aan het einde van de vierde rit van Andalusië vier tellen te kort op de Duitser Peter Hilse.

In de Ster van Besseges gingen de renners na een onverwachte rustdag weer aan het werk. De Nederlandse sprinters legden het opnieuw af tegen de Italiaanse krachtpatser Mario Cipollini, die zijn tweede zege behaalde en de leiding in het algemeen klassement heeft.

In de vierde rit van Andalusië probeerde Martin Kokkelkoren de aandacht op zich te vestigen. Hij onstnapte na 57 kilometer met de Spanjaard Espejo. Het duo bleef bijna negentig kilometer aan de leiding, met een maximale voorsprong van ruim vijf minuten.

Kokkelkoren, bezig aan zijn eerste volledige profjaar bij Jan Raas, moest zijn inspanningen bekopen met een diepe inzinking aan het einde van de etappe.

Steven Rooks nam zijn rol in de slotfase over, maar kon net niet verhinderen dat de Duitser Peter Hilse in Benalmadena als eerste over de streep ging. Vlak voor de Spanjaard Mauri en de Colombiaan Camargo. Rooks werd op vier seconden vierde. De Spanjaard Lezaun bleef leider in het algemeen klassement met drie seconden voorsprong op Adri van der Poel.

De Belg Johan Capiot rijdt in het voorseizoen altijd sterk. De renner uit de ploeg van Cees Priem deed vrijdag een poging de derde etappe van de Ster van Besseges op zijn naam te schrijven.

De Italiaanse rassprinter Mario Cipollini was hem echter te snel af. De Nederlandse specialisten van het snelle aankomstwerk Henri Manders, Ad Wijnands en Theo Akkermans moesten zich met een plaats in de top-tien tevreden stellen.

Algemeen klassement: 1. Lezaun (Spa) 16.41.41, 2. Van der Poel op 0.03, 3. Mottet, 4. Kappes (Dui), 5. Sergeant, 6. Pedersen, 7. Echave (Spa), 8. Weltz, 9. Cadenas (Col), 10. Andreau (Vst), 14. Beuker allen dezelfde tijd als Van der Poel, 29. Rooks 0.25, 69. Siemons 3.56, 74. Van den Akker 5.44, 82. Van Orsouw 6.20, 105. Hanegraaf 7.18, 106. Verhoeven z.t., 109. Suykerbuyk z.t., 110. Zuyderwijk 7.31, 117. Ducrot 7.40, 123. Kools z.t., 124. Solleveld z.t., 135. Kokkelkoren 10.20, 145. Van der Pas 12.26, 167. Pieters 15.50.

Ster van besseges, algemeen klassement: 1. Cipollini 5.55.17, 2. Wijnands, 3. Bomans (Bel), 4. Peeters, 5. Wolf, 6. Akkermans, 7. Capiot, 8. Manders, 9. Baldato, 10. Veenstra allen dezelfde tijd als Cipollini.

VOETBAL / LONDEN - George Graham, manager van Arsenal, is voorstander van een winterstop in het Engelse voetbal. Graham wil dat de bond het voorbeeld van diverse andere Europese landen volgt en de competitie twee maanden stil legt. "Het Engelse voetbal is gebaseerd op kracht. Door de slechte velden krijgen veel spelers last van blessures. Dat kunnen we met een winterstop voorkomen."

Ivan Lendl in Milaan uitgeschakeld

Flinke slachting onder geplaatste tennissers

■IVAN LENDL: uitgeschakeld

MILAAN - De eerste drie spelers van de plaatsingslijst bij het tennistoernooi in Milaan zijn uitgeschakeld.

In de eerste ronde ging de nummer twee, de Joegoslaaf Goran Ivanisevic, in vier sets ten onder tegen zijn landgenoot Goran Prpic. Een ronde verder kwam het einde voor de nummer drie Andrej Tsjesnokov en 'aanvoerder' Ivan Lendl.

De Sovjetrus had geen verweer tegen het spel van de Zweed Jan Gunnarsson, die geen set behoefde af te geven: 6-4 6-3. Lendl spartelde heviger tegen voordat hij zich na 2 uur en 25 minuten overgaf aan de pas twintigjarige Italiaan Cristiano Caratti: 4-6 6-1 6-7. De tiebreak verloor de Tsjechoslowaak met 3-7.

Na afloop klaagde Lendl over gebrek aan ritme op de indoorbaan. In de eerste ronde had hij al tweeëneenhalf uur nodig gehad om de Zweed Magnus Larsson te overmeesteren. "Het is lastig om na het toernooi in Melbourne weer te wennen aan de binnenbanen", aldus Lendl. "Het liep van het begin aan niet erg".

Caratti, die het hoofdschema via het kwalificatietoernooi bereikte, beleeft een komeetachtige opkomst. Tijdens de open Australische kampioenschappen haalde hij al zeer verrassend de kwartfinales via een zwaarbevochten zege in vijf sets op Richard Krajicek.

Daarna verloor Caratti, eveneens in vijf sets, van de Amerikaan Patrick McEnroe. Momenteel staat Caratti 79ste op de wereldranglijst.

De associatie van tennis professionals (ATP) heeft zijn leden toestemming gegeven hun programma aan te passen aan de risico's wegens de Golfoorlog. Met name achten veel spelers momenteel intercontinentale vluchten te riskant.

Zo trok John McEnroe zich terug voor toernooien in Rome en Brussel om daarvoor in de plaats in eigen land (Philadelphia en San Francisco) in actie te komen. De verzoeken tot aanpassing van de spelers worden van geval tot geval bekeken.

Affaires, insinuaties en aantijgingen

Wielerprofs beginnen seizoen met schandalen

DEN HAAG - Vrijwel geruisloos zijn de wielrenners gestart voor een nieuw seizoen op de weg.

Het begin werd gemaakt op een moment dat een Nederlandse rechter moest beslissen over de deelneming van Danny de Bie aan het WK veldrijden.

Het is de vraag of dit de laatste smet was op het imago van de beroepswielersport, die de afgelopen maanden vooral in de publiciteit kwam door onverkwikkelijke affaires en kwesties, soms gepaard aan rechtszaken, kwalijke insinuaties en aantijgingen.

Vooral in het Nederlandse kamp. De affaires volgden elkaar op in een tempo dat meestal in de finales van de koersen gemaakt wordt. Vaak onnavolgbaar. In dit geval, vanaf de kant bekeken, zonder winnaar, maar met een verliezer: de wielersport zelf.

Theunisse, Van Vliet, Rooks en Van Poppel openden de aanval op Peter Post. Hun voormalige ploegleider, sinds vorige week teruggetreden als ploegleider van Panasonic. Het eens zo sterke bolwerk van de Amstelvener moest afgelopen wielerjaargang opnieuw klappen incasseren. In de competitie, maar ook daarbuiten.

REPUTATIE

De reputatie van Peter Post had van alle kanten te lijden en het lijkt er aan het begin van een nieuw wielerjaar niet op dat het nieuwe team van Panasonic directeur Post genoegdoening kan schenken met in het oog springende resultaten.

De equipe van Post lijkt op papier zwakker. Een samenraapsel van elf Nederlanders en dertien buitenlanders. Zes amateurs kregen een contract, onder wie vier Nederlandse. Klassementsrijders telt de ploeg nauwelijks. Post en zijn ploegleiders Planckaert en De Rooy mikken op dagsuccessen.

Noodgedwongen door het vertrek van de "miljoenentweeling" Rooks/Theunisse. De vervangers Dhaenens en Fondriest zijn geen specialisten voor de ronden. De huidige en vroegere wereldkampioen moeten de besmeurde naam en faam in de klassiekers zien schoon te wassen.

De Ruiter tekent bij

DEN HAAG - Nol de Ruiter blijft in dienst van de KNVB.

De bondscoach zal een aanbod om zijn contract met een jaar te verlengen zo goed als zeker accepteren. De Ruiter begeleidt in de nieuwe structuur niet alleen het Olympische team, maar krijgt ook de vertegenwoordigende elftallen voor spelers tot zeventien en achttien jaar onder zijn hoede.

"Op zeer korte termijn zullen de handtekeningen worden gezet", aldus De Ruiter. "Er moeten nog een paar details worden geregeld." Indien het Olympische elftal zich kwalificeert voor de Spelen van Barcelona in 1992 blijft De Ruiter in elk geval tot en met dat evenement aan de KNVB verbonden.

Een en ander heeft wel gevolgen voor het dienstverband van Jan Rab, die coach was van de jeugdteams. Zijn contract zal niet worden verlengd.

PAARDESPORT / ENSCHEDE - Vierspanmenner Theo Weusthof heeft problemen voor het komend wedstrijdseizoen. Weusthof, vorig jaar bij de wereldtitelstrijd in Stockholm lid van het gouden Nederlandse team, zag twee van zijn vijf paarden naar een particulier in Zwitserland vertrekken.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

****

MAANDAG
ZEILEN
(Curaçao Sunfish Sailing Association)
11.00+14.00 uur start wedstrijden - Jan Sofat.

****

Van twee duels naar een seizoen

Beroep op straf valt verkeerd uit

GENEVE - Het beroep van de Griekse voetbalclub Olympiakos tegen de straf van twee Europese bekerwedstrijden zonder publiek is volkomen verkeerd uitgevallen.

De beroepscommissie van de UEFA besloot na een vergadering van vier uur Olympiakos voor het komend Europese seizoen uit te sluiten. Tegen de beslissing is geen appel mogelijk.

De club was in eerste instantie bestraft wegens ongeregeldheden tijdens het duel op 24 oktober tegen Sampdoria, in het kader van het Europese toernooi voor Bekerwinnaars.

De beroepscommissie oordeelde na het horen van de scheidsrechter, de UEFA-waarnemer en clubofficials van Olympiakos, dat de Grieken verantwoordelijk waren voor de gewelddadigheden op de tribunes.

De clubleiding voerde aan dat alles in het werk was gesteld problemen te voorkomen en dat de eerste straf buiten alle proporties was.

De beroepscommissie betwijfelde of Olympiakos in de toekomst de veiligheid van bezoekende clubs voldoende kan garanderen. Ook als er geen publiek wordt toegelaten.

Tijdens het duel met Sampdoria belandden voortdurend projectielen op het veld. De Braziliaan Cerezo van Sampdoria viel geblesseerd uit, nadat hij door een munt was geraakt.

Weer andere voorzitter

Allerlaatste kans Girondins Bordeaux

BORDEAUX - De Franse club Bordeaux heeft in een laatste stuiptrekking tegen een financiële ondergang opnieuw een andere voorzitter gekregen.

Jean-Pierre Derose nam de leiding van de met een faillissement bedreigde club over van Alain Afflelou. Derose verklaarde een oplossing voor de schuld van 90 miljoen te hebben gevonden.

Derose probeerde in januari al als reddende engel op te treden maar moest toen zijn aanbod de schuld te saneren onverhoopt intrekken nadat hij er niet in was geslaagd voldoende financiers te vinden. De tweede man van de kamer van koophandel in Bordeaux lijkt nu wel in zijn opzet te zijn geslaagd.

De organisator van het internationale tennistoernooi in zijn stad heeft twee meubelgiganten bereid gevonden 30 miljoen gulden in de viervoudige kampioen te investeren. Voor de resterende schuld van 60 miljoen gulden staat de Amerikaanse bank Chemical Bank of New York garant.

De Franse club heeft van de rechtbank tot 21 februari de tijd gekregen een oplossing te vinden voor de financiële chaos. De nieuwe voorzitter Jean-Pierre Derose moet voor die datum de schuld van negentig miljoen gulden wegwerken.

Officiële opening

ORANJESTAD — De Shell zette gisteren haar opmars op Aruba voort door in korte tijd een vijfde Shell-station te openen. Het echtpaar Loreto [illegible]

Oorlog in de Golf

[illegible] VS-Defensie-minis[illegible] [illegible]arschuwt journa[illegible] [illegible] de snelweg tussen [illegible] en Baghdad te [illegible] omdat deze een [illegible] doelwit is. VS-[illegible]nt Bush liet eerder [illegible] JORDAANSE kri[illegible]ten dat de Jorda[illegible] "een fout gemaakt [illegible] door de kant van [illegible] Husayn te [illegible]n". VS-minister [illegible] erkent evenwel dat [illegible] Husayn geen alter[illegible] had.

***

[illegible]RUZALEM toonde [illegible]land-minister Levy [illegible]amens de regering [illegible]men met het Neder[illegible] besluit Patriot-[illegible]den tijdelijk ter [illegible]king te stellen. "De [illegible]landse regering zet [illegible] besluit een lange [illegible] voort van broeder[illegible]vriendschap van het [illegible]landse volk met het [illegible] volk van Israel", [illegible] Levy.

***

[illegible] persbureau KUNA zetten de Iraakse troepen "verschillende Kuwaytse oliebronnen in brand". Dit om zo een rookgordijn aan te leggen. De Kuwaytse luchtmacht heeft 2 aanvallen uitgevoerd op Iraakse militaire doelen in Kuwayt, meldt het Kuwaytse ministerie van Defensie.

***

Het VS-leger zegt dat het mogelijk Iraakse BURGERDOELEN zal aanvallen als Baghdad deze in de oorlog betrekt. Volgens VS-functionarissen verbergt Irak luchtdoelbatterijen op de daken van niet-militaire gebouwen.

***

Een Iraanse krant schrijft dat president Bush TEHERAN de verzekering heeft gegeven dat de VS-troepen na de oorlog de Golfregio zullen verlaten. EGYPTE en SAUDI-Arabie maken bekend dat zij werken aan een nieuw veiligheidssysteem in het [illegible]

Sinds het begin van de Golfoorlog op 17 januari heeft Irak 58 Scudraketten gelanceerd: 29 vanuit het westen van het land op Israel en 29 vanuit het zuidoosten van Irak en vanuit Kuwayt op Saudi-Arabie. De Iraakse raket die vrijdag op Riyad was afgeschoten, is door twee VS-anti-raket-raketten van het type Patriot vernietigd. De lanceerinstallatie vanwaaraf deze Scud is gelanceerd, is niet door de geallieerden gebombardeerd.

De VASTE LANCEERinstallaties van Scudraketten zijn nog niet allemaal uitgeschakeld. Maar de VS-officieren hebben de indruk dat de Irakezen [illegible] voorkeur verplaatsbare [illegible] ceerinstallaties [illegible] gebruiken.

***

[illegible]

VS is ondertekend [illegible] kerken moeten een [illegible] beweging tegen de Golfoorlog vormen [illegible] alleen door discussie [illegible] gebed maar ook door [illegible] [illegible]

[illegible] kinderen ver[illegible] [illegible] Amerikaanse [illegible] protest[illegible] tegen de 'Golf[illegible] [illegible] gelegenheid [illegible] de demonstranten [illegible] Husayn op om che[illegible] in te zetten [illegible] strijd.

(AFP-[illegible]foto)

[illegible] Bayrut bezocht, gaf na terugkeer een verklaring uit met de titel 'Oorlog is niet het antwoord'. Oorlog zal Kuwayt niet bevrijden, maar het land verwoesten. Dit is inmiddels het standpunt van de hele raad, zo is verzekerd.

***

NEDERLAND stelt extra steun beschikbaar voor Palestijnen in de Gazastrook en op de westelijke Jordaanoever, de door Israel bezette gebieden. Min. Pronk heeft 2 miljoen gulden uitgetrokken om de hijgiene [illegible]situatie van de Palestijnse bevolking in deze gebieden te verbeteren. Dit gebeurt via de VN-hulporganisatie UNRWA. Daarnaast worden op kosten van ontwikkelingssamenwerking 10.000 gasmaskers uit de voorraden van het ministerie van Defensie ter beschikking gesteld via de UNRWA. In november had Pronk al 8 miljoen gulden vrijgemaakt aan noodhulp voor de Palestijnen.

***

Iraakse militairen in KUWAYT zijn vrijdag met artillerievuur bestookt door VS-troepen. Het was voor het eerst sinds maandag dat er in de Golfoorlog weer grondgevechten langs de grens tussen Saudi-Arabie en Kuwayt plaatsvonden. De VS-troepen werden bijgestaan door gevechtsvliegtuigen die de Iraakse posities bombardeerden.

***

De EG stelt opnieuw spoedhulp beschikbaar aan de Palestijnen in de door Israel bezette gebieden. Volgens een woordvoerder van de Europese Commissie is er 18,4 miljoen gulden mee gemoeid. De hulp houdt verband met de problemen voor de Palestijnse bevolking in de Gazastrook en op de Westelijke oever van de Jordaan als gevolg van het door Israel ingestelde UITGAANSVERBOD. [illegible]

inkomensverlies lijden.

***

De Haagse politie heeft bij een aantal ambassades in de Residentie videocamera's [illegible]. De installatie heeft [illegible] maken met de Golfoorlog. Het zou volgens hem gaan om een verlichting van de personeelsdruk. Bij de Haagse politie bestaat een tekort van 200 agenten. De installering van de camera's levert een besparing van 3 agenten per ambassade per etmaal op.

***

Enkele VS-kerken hebben zich opgeworpen als WIJKPLAATS voor militairen die niet naar de Golf gestuurd willen werden. Zij maken dankbaar gebruik van de ervaring die kerken hebben opgedaan met de opvang van Vietnam-soldaten en vluchtelingen uit Midden-Amerika. Het aantal 'sanctuary'-kerken is nog gering, maar zal volgens waarnemers zeker groeien als de Golfoorlog lang gaat duren. De meeste kerken zijn gelegen aan de westkust van de VS. Een uitzonderlijk verlof de invloedrijke [illegible] Church in New [illegible] die onlangs nage[illegible] besloot onderdak te bieden aan militairen in gewetensnood.

[...]ENDA [...]AIRE

[...]222
[...] 5845

[...]en: maandag t/m vrijdag [...]uur; zaterdag van 08.00-[...] gesloten.

[...]OTHEEK
[...] voor het publiek)
[...]erdag van 14.00-18.00
[...]rijdag van 08.00-12.00/
[...]zaterdag van 10.00-12.00

[...] voor lezers)
[...]00-19.00 uur.

[...]maandag t/m vrijdag aan-[...] om 15.30 uur; gewone [...] uur.

[...] H. Nicolaas, tel.: 5520/

[...] 12.00 uur - Restaurant

[...]TE BONAIRE (Kaya [...]tijden: maandag t/m [...]12.00/14.00-18.00 uur; [...]12.00 uur.

[...] naar Willemstoren): [...] van 20.00-24.00 uur; [...]24.00 uur.

[...], Kralendijk:
[...]erdag om 18.45 uur; [...] 19.00 uur.
[...]triol:
[...]erdag om 19.30 uur; [...] 18.00 uur.
[...]icon:
[...] om 19.30 uur.

Wegen Washington terug in conditie

■ *KRALENDIJK — De Bonaire Wegenbouw heeft besloten in het nationale park Washington / Slagbaai, de wegen met een schaaf te egaliseren. Deze verharde wegen bleken in een slechte staat te verkeren na al de regenbuien die er zijn gevallen. Het aanbod van Bonaire Wegenbouw werd uiteraard dankbaar aanvaard door het BC en de voorzitter van Stinapa Bonaire Raymundo Saleh.*

Op de foto: de schuiver aan het werk op een van de meest deplorabele wegen en op de tweede foto: een kijkje in het prachtige natuurpark van Bonaire, dat nu weer begaanbaar is gemaakt voor toeristen en de lokale bevolking.

[...]K tegen brandstofclausule

[...]DIJK — In een [...]e directie van [...]en energiebe-[...]ire (WEB) NV [...]vice-voorzitter [...]mer van Koophandel [...] Theo Tijssen [...]eageerd op de [...] van de brandstofclausule, dit maal met [...]nt. In zijn brief [...] dat de verho-[...]kele maner [...] kan [...]ij attendeert er [...]p dat de verho-[...]r blijven door-[...]s het feit dat de [...]het Bestuurscol-[...] antwoord heeft [...]ngen op de brief [...] werd op 17 [...]. 'Het is daar-[...]elijk om zelfs [...]lueren waarom deze verhogingen hebben plaatsgevonden', aldus Tijssen.

Hj merkt verder op dat naar de mening van de Kamer van Koophandel gespeeld wordt met de belangen an de Bonaireaanse samenleving nu elke reactie maar uitblijft.

Ten slotte laat Tijssen namens de Kamer weten dat indien er voor dinsdag 12 februari geen adequate reactie is ontvangen, die de Kamer in staat stelt de doorgevoerde verhoging te evalurern, er in overleg met andere maatschappelijke organisaties andere stappen worden ondernomen. Afschriften van deze brief zijn onder andere verstuurd naar het BC, de Vereniging van het Bedrijfsleven, de Bonaire Hotel and Tourism Association, en de Restaurant Organisatie van Bonaire. De grootte van de brandstofclausule op Bonaire is momenteel 43,28 procent.

KRALENDIJK — Voor zondag 10 februari heeft gezaghebber Soliana in zijn functie als hoofd van de politie enkele verkeers-[illegible] Het publiek dient er rekening mee te houden dat vanaf 12.00 uur 's middags de Kaya Nikiboko Nord ter hoogte van de Kaya Thomas Marchena zal worden afgesloten. Dat zal ook het geval zijn met de Kaya Korona ter hoogte van Kaya Tribon, waar evenmin auto's geparkeerd mogen worden.

[...]alige Hotel Hilltop omgetoverd
[...]rste fase Bonaire [...]ribbean Club klaar

[...]DIJK — De nieuwe eigenaar van het in de [...] 70 gebouwde hotel Hilltop, de Neder-[...] van Dijk, heeft de eerste fase afgerond [...]veer 1,2 miljoen gulden kostende reno-[...] al jaren vervallen hotelletje op een van [...] plekken van Bonaire. Het ziet ernaar uit [...] met zijn Bonaire Caribbean Club in de [...]geschoten, nu Sabadeco NV de aangren-[...]age Barbara gaat ontwikkelen.

[...] nog niet geheel [...]den Kees en [...] Dijk kennelijk [...]wachten om te [...] zij in ruim een [...] hebben bereikt. [...]p schema, want [...]stantie was ope-[...] voor afgelopen [...]it bleek echter [...] een haalbare [...]s het dan toch [...] enige kamers [...] terwijl de bar [...] ook klaar zijn. [...]zwembad is nog [...]

[...]e heeft al een [...]enis achter de [...]r niet bepaald [...]en pennetje in [...]geschreven zal [...] als een Bonai-[...]po Alegre' voor [...] van de bij [...]rende tankers, [...]UPB al gauw de [...]op van de toen-[...]doriaanse pas-[...], Gilbert Alc-[...] met de PDB [...]ging van dit [...]. Enkele [...] [...]rde Jan Dam-[...] in het onafge-[...]w te blazen hetgeen hem en ook zijn opvolger Nol Soree grandioos mislukte. Ten slotte beproefde de huidige voorzitter van de PDB zijn kans, maar ook Crestian vond zijn Waterloo in Barcadera. De voornaamste reden was dat geen van de exploitanten één cent in het hotel kon of wilde steken.

INVESTERING

Tot ex-meubelfabrikant Kees van Dijk - broer van rechter mr Van Dijk op Curaçao - een gedeelte van de opbrangst van de verkoop van zijn fabriek in de aankoop en renovatie van Hilltop wilde steken. Een vrijwel onbegonnen zaak zo dacht iedereen op Bonaire die de puinhoop van Hilltop van dichtbij ahd gezien.

Maar wat doorzettingsvermogen en geld vermag, wordt duidelijk nu het familiehotel dat Kees van Dijk voor ogen had gestalte krijgt. De fraai afgwerkte kamers, de bar met terras er voor, grenzend aan het zwembad, de mooie badkamers en de eindelijk geplaatste airco's in de kamers doen vermoeden dat de verdere infrastructuur die Kees van Dijk voor ogen had, ook wel zal komen.

Van Dijk: 'Mijn opzet is om de rustige omgeving en het natuurschoon te behouden. Daaronder reken ik ook het gebied van Groto Curado met nog enkele andere grotten hier achter het vroegere kookstation voor aloë. Dit gebied zal de status van beschermd natuurgebied moeten krijgen'.

Ook wil Van Dijk met advies van deskundigen proberen de oorspronkelijke toestand van het omringende terrein weer te herstellen. Dat wil hij doen middels het planten van inheemse bomen en struiken.

Het zal nu nog enkele maanden duren alvorens Kees en Armijn van Dijk volledig klaar zijn met de Bonaire Caribbean Club. Die zijn klanten vooral in Europa en met name Duitsland en Nederland wil zoeken. Feit is wel dat Van Dijk zijn eerder genoemde tarieven - daarmee leek hij wel een tweede Van der Valk van wie het niet uitgesloten is dat hij ooit 'buurman' wordt in het Sabadeco project - niet heeft gehandhaaft. Naar Antilliaanse begrippen niet overdreven duur, maar toch wel met kamerprijzen tussen de 100 en 120 gulden per nacht. Het hotel geeft duikers ook de gelegeheid om een cursus te volgen: een Padi openwater duikcursus kost nog geen 300 dollar.

Initiatief van onderwijzer en huisarts
Plannen voor oprichting particuliere basisschool

KRALENDIJK — De Colombiaanse huisarts Octavio Cervantes en de Nederlandse bassisschoolleerkracht Hendrikus Piek hebben het voortouw genomen tot de oprichting van de eerste particuliere basisschool op Bonaire. Het motief van beide heren is het feit dat er op, Bonaire al een geruim aantal jaren behoefte bestaat aan een moderne basisschool met een onderwijssysteem van hoge kwaliteit. Zoals bekend is er in feite op Bonaire geen enkel onderwijsbeleid en het steeds weren van deskundigen op dit terrein kan nu leiden tot dit soort particuliere initiatieven die een duidelijke veroordeling zijn van de Bonaireaanse bestuurders.

Momenteel zijn aan potentieel geïnteresseerde ouders brieven gestuurd om na te gaan hoe groot de werkelijke behoefte aan een particuliere basisschool is, Het streven van Hendrik Piek, als leerkracht verbonden aan het Kolegio Reina Beatrix, de enige openbare school van de Bonaire, is een school die wordt uitgerust met moderne, doch op hun waarde beproefde materialen en methoden die aansluiten bij de hedendaagse realiteit. Zij dienen tevens zo goed mogelijk te voorzien in de behoefte aan intellectuele en culturle vorming, lichamelijke opvoedingen karaktervorming van kinderen. Daarbij zegt Piek dat de instructietaal Nederlands zal zijn, hoewel er een sterke internationale gerichtheid zal zijn met lessen in de Engelse en Spaanse taal.

De initatiefnemers beloven dat de Spaans, Engels en Papiamentu sprekende leerlingen zullen kunnen rekenen op speciale voorbereidende en vervolgprogramma's die hen in staat stellen de instructietaal, het Nederlands, behoorlijk te hanteren.

In zijn introductiebrief aan de ouders belooft huisarts Cervantes dat de leerstof aan de school zal worden gecompleteerd met een op juiste wijze ingepast programma dat karaktervorming van de pupil beoogt en in sterke mate bijdraagt tot de opvoeding van kinderen tot een persoon met zelfdiscipline en eigenwaarde, met respect voor recht, wet en godsdienst, tot iemand die kan denken, redeneren en analyseren en die op juiste wijze beslissingen kan nemen. De opvoeding zal er ook op gericht zijn om mensen weerbaar te maken tegen negatieve invloeden, zodat ze 'nee' durven zeggen en het gebruik van schadelijke en verslavende middelen, zoals drugs, tabak en alcohol kunnen afwijzen.

KRITISCH

De porticuliere basisschool zal op een bijna ideale manier de lessen kunnen verzorgen. De klassen zullen niet groter zijn dam 20 à 25 leerlingen (Kolegio Reina Beatrix telt klassen van 40 lerrlingen - red.) en de leerlingen zullen op zeer persoonlijke wijze les krijgen, afgestemd op op de capaciteiten van elke leerling. Daarbij zal het onderwijs op zodanige wijze gegeven worden dat de leerlingen na afronding van hun basisonderwijs in staat zullen zijn vervolgonderwijs te volgen op de Antillen, in Europa (Nederland), Noord-Amerika of Zuid Amerika.

De school zal op kritisch wijze de leerkrachten selecteren waarbij scherp gelet wordt op een hoge mate van gemotiveerdheid, verantwoordelijkheid en bekwaamheid. Hierdoor zullen de lerlingen verzekerd zijn van intensief en kwalitatief hoogstaand onderwijs. Het lerarenkorps moet geregeld deelnemen aan cursussen die gericht zijn op het bijblijven in kennis en inzichten. De leerkrachten moeten tevens deelnemen aan verschilende activiteiten na schooltijd in het belang van de kinderen en het goed functioneren van de school.

Piek zegt dat hij voor het realiseren van dit bijzondere schoolproject kan rekenen op de medewerking van personen met een grote deskundigheid wat betreft de bouw, de inrichting en de organisatie van een moderne school.

Uiteraard zal de Amigoe terugkomen op dit belangrijke initiatief van Cervantes en Piek. Maar ook op de oorzaak, de noodzaak en de voor- en nadelen van deze eerste particuliere school op Bonaire.

Ondertekening kieslijsten

KRALENDIJK — Gezaghebber mr George Soliana heeft in zijn hoedanigheid als voorzitter van het Hoofdstembureau bekendgemaakt, dat de kandidatenlijst door tachtig personen ondertekend dienen te worden. Dat moet, zoals bekend, binnen een week gebeuren. het plaatsen van handtekeningen is de laatste tijd wel in opspraak gekomen en zeker nu de politieke partij Papu di Curaçao constant met rechtszaken dreigt.

Op Bonaire doet dit probleem zich momenteel nog niet voor, maar het is wel merkwaardig dat de voorzitter van het Hoofdstembureau tachtig ondertekeningen eist, terwijl dat volgens de Staatsregelingy helemaal niet nodig is. Het te plaatsen aantal handtakeningen moet namelijk minimaal één procent zijn van het totaal aantal geldige stemmen dat bij de laatste Statenverkiezing werd uitgebracht en zoals bekend, waren dat er nog geen zesduizend. Dus in dit geval was een aantal van zestig handtekeningen voldoende geweest.

Hoewel er grote vraagtekens worden gezet bij de zogenaamde lijstondertekening omdat daarmee het geheim van de stemming geweld aangedaan wordt, is die regering met opzet ingesteld om te voorkomen dat kleine splinterpartijen een te grote invloed kunnen hebben op de grote partijen. Zonder zelf toe te komen aan het gemiddelde dat nodig is om een zetel te behalen, kunnen zij wel grote invloed uitoefenen op het geheel. Een goed voorbeeld daarvan was in de beginjaren van de Partido Akshon Nobo (PAN), die voor de tweede verkiezing nauwelijkse de lijst vol kon krijgen. Het is een publiek geheim, dat aanhangers van de Partido Democraticfo Boneriano (PDB) hielpen de kandidatenlijst van PAN vol te tekenen in de hoop, dat de stemmen die PAN zou halen, onttrokken zouden worden aan politieke opponent UPB.

BEKENDMAKING

De Gezaghebber van het Eilandgebied Curaçao maakt hierbij bekend dat er op dinsdag, 12 februari 1991, in verband met de **GROTE KARNAVALSAFSCHEIDSOPTOCHT**, de navolgende verkeers- en ordemaatregelen in Willemstad zullen worden getroffen;

VERKEER OTRABANDA:

— vanaf 18.00 uur wordt er geen rijverkeer in de richting van de Pater Euwensweg en de Rector Zwijssenstraat toegelaten.
Het verkeer uit de richting van Kas Chikito wordt bij de kruising Charoweg / Van Eyck van Voorthuyzenweg en bij de kruising Piscaderaweg / Van Eyck van Voorthuyzenweg omgeleid;
— vanaf 18.00 uur wordt de Rector Zwijssenstraat vanaf het "K.A.E.-complex" tot bij de kruising van deze weg met de Piscaderaweg voor het rijverkeer gesloten;
— vanaf 18.00 uur wordt bij de kruising gevormd door de Pater Euwensweg/Baden Powellweg en het viadukt over de Breedestraat (O), geen rijverkeer in de richting van de Rector Zwijssenstraat toegelaten;
— vanaf 18.00 uur wordt het rijverkeer in [illegible] het viadukt over de Breedestraat (O) toegelaten;
— vanaf 18.00 uur wordt het rijverkeer in oostelijke richting over de Sint Anna Boulevard niet tot de Koningstraat noch tot het viadukt over de Breedestraat (O) toegelaten;
— vanaf 18.00 uur wordt er geen rijverkeer over de Roodeweg noch over de Breedestraat (O) toegelaten;
— vanaf 18.00 uur wordt het rijverkeer over de Van Leeuwenhoekstraat niet tot de Van Eyck van Voorthuyzenweg toegelaten;
— vanaf 18.00 uur wordt het rijverkeer over de Jacob Binckestraat niet tot de Roodeweg toegelaten;
— vanaf 18.00 uur wordt het rijverkeer over de Hoogstraat niet tot het Leonard B. Smithplein toegelaten. Dit verkeer wordt bij de kruising gevormd door de Hoogstraat en het viadukt over de Breedestraat (O) omgeleid;
— vanaf 18.00 uur wordt er geen rijverkeer over de rotonde nabij het voormalige West-End theater tot het Plaza Brion en de De Rouvilleweg toegelaten;
— vanaf 18.00 uur worden de navolgende wegen, die als nooduitgangswegen zullen fungeren, vrij van verkeer gehouden;
Quarantaineweg, J.H.J. Hamelbergweg, Naniestraat en de naamloze verharde weg ten oosten van het winkelpand Tong Fat, leidende van de Breedestraat (O) naar de Pater Euwensweg.

VERKEER PUNDA:

— vanaf 18.00 uur wordt er geen rijverkeer tot het Plaza Mundo Merced toegelaten;
— vanaf 18.00 uur wordt het rijverkeer in oostelijke richting over de Koningin Julianabrug niet tot de afslag naar het viadukt over de Scharlooweg toegelaten;
— vanaf 18.00 uur wordt het rijverkeer in westelijke richting over de Presidente Romulo Bethancourt Boulevard niet tot de afslag (ter hoogte van Tele-Curaçao) naar het viadukt over de Scharlooweg toegelaten
— vanaf 18.00 uur wordt het rijverkeer over de Theaterstraat, de Kaya Hubert Salas Jr., de Van Speykstraat en het Pietermaalplein niet tot Pietermaai toegelaten;
— vanaf 18.00 uur wordt de Abraham de Veerstraat, die als nooduitgangsweg zal fungeren, vrij van verkeer gehouden.

VERKEER ALGEMEEN:

De autobushalteplaatsen op de afgesloten weggedeelten komen te vervallen.
Als eindhalte aan de Otrabanda-zijde fungeert de halteplaats op de westelijke rijbaan van de Weg naar Welgelegen ter hoogte van het clubgebouw van de "J.P.F." en als eindhalte voor Punda de bushalte op Berg Altena ter hoogte van Kaya Geraldine Gutierroz.

Het is niet toegestaan te parkeren op:
— **het viadukt over de Breedestraat (O);**
— **de Koningin Julianabrug;**
— **de te volgen route;**
— **de tijdelijke eindhalte voor autobussen.**

Vorenomschreven maatregelen blijven tot na afloop van de optocht van kracht.

OPENBARE ORDE:

Zowel vóór als tijdens de optocht wordt er geen publiek tot het viadukt over de Breedestraat (O) toegelaten.

Vanaf 21.00 uur tot 23.30 uur wordt het publiek niet tot de Koningin Emmabrug toegelaten.
Het publiek wordt er op gewezen dat het ingevolge de Eilandsverordening Bevordering Openbare Orde en Bescherming Gemeenschap 1980, no. 19 op de openbare weg verboden is:
— zonder vergunning van de Gezaghebber met koopwaren standplaats in te nemen of te venten;
— anderen hinder of overlast aan te doen;
— de in het belang van de openbare orde en de vrijheid en veiligheid van het verkeer geplaatste (straat)afsluitingen weg te nemen, omver te halen of te verplaatsen;
— de geregelde gang van de optocht te belemmeren, of te storen, voorwerpen of stoffen te werpen;
— op of aan gebouwen, muren, hekken, enz. te klimmen, hangen, staan of zitten.

Eigenaars en/of huurders van panden langs de te volgen route wordt verzocht niet toe te laten dat zich personen op daken en luifels van hun pand bevinden en voorts het aantal personen op balkons beperkt te houden.
Ook wordt het publiek erop gewezen dat het ingevolge deze verordening eenieder verplicht is stipt en onmiddellijk gevolg te geven aan door de met de kontrole en / of de handhaving van deze openbare orde belaste ambtenaren gegeven aanwijzingen en zich zonodig onmiddellijk langs de weg en in de richting door deze funktionarissen te verwijderen,.

Willemstad, 5 februari 1991

De Gezaghebber voornoemd,
namens deze,
De Commissaris van Politie,
W.A. TWEEBOOM

MENSEN

Belgen lopen gevaar door Hollands afval

De Waalse minister van Milieu, Guy Lutgen, heeft ingestemd met een uitgebreid medisch **onderzoek** onder de bevolking van het dorpje Mellery in België. Aanleiding daartoe is een alarmerend rapport over de gezondheid van omwonenden van de plaatselijke **vuilstortplaats**, waar in de jaren '80 chemisch afval uit Nederland is gedumpt.

Uit een eind vorig jaar uitgevoerde steekproef onder 51 bewoners van het dorpje, dat ruim 30 kilometer ten zuiden van Brussel ligt, is gebleken dat van sommigen het genetisch materiaal zo aangetast is dat ze kanker kunnen krijgen of een grotere kans hebben op miskramen of misvormingen bij de foetus.

Die conclusie is afkomstig van een toxicologe van het Instituut voor Hygiene en Epidemiologie, die het onderzoek uitvoerde op verzoek van staatssecretaris voor Volksgezondheid. Minister Lutgen geeft toe dat hij het rapport van het instituut al sinds 18 januari in zijn bezit heeft. Het onderzoek was een initiatief van de tien huisartsen van Villers-la-Ville, de gemeente waarvan Mellery deel uitmaakt, die het beu waren dat een aangekondigd onderzoek naar de gifstort uitbleef.

Minister Lutgen zei op een informatiebijeenkomst dat op de stortplaats van Mellery de afgelopen zes maanden al 400.000 kubieke meter vrijgekomen gas is afgefakkeld. Binnen drie maanden zal ook de stort alsnog worden afgedekt om te voorkomen dat regenwater nog langer door het afval tot in het oppervlaktewater sijpelt en onderweg gevaarlijke stoffen **meeneemt**.

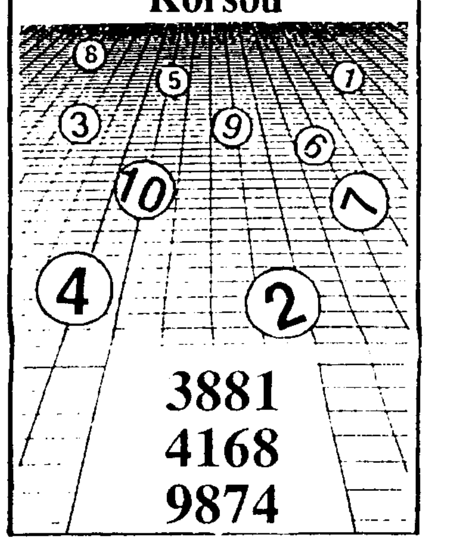
Bewoners van Mellery kondigden in december in Den Haag een civiele procedure aan tegen de Nederlandse staat en de provincie Zuid-Holland. Die stelden zij verantwoordelijk voor de ernstige verontreiniging van de stortplaats in hun dorp als gevolg van illegale dumppraktijken.

Muzikale straatnamen

Als een van de eerste gemeenten in Nederland heeft Almere een aantal **straten** in een woonbuurt genoemd naar bekende **popmusici** en popgroepen. De Beatlesweg, Golden Earringsstraat, Jimmy Hendrixstraat, Bob Marleystraat, Elvis Presleystraat en de Rolling Stonesstraat is een kleine greep uit de talloze namen die de stad aan de straten in de Muziekwijk gaf.

De popmuziekbuurt is in aanbouw in de Muziekwijk in Almere-stad. De Muziekwijk is de vijfde en tot nu toe de grootste wijk in Almere-stad. De straatnamen in deze wijk hebben alle betrekking op muziek. Zo is er al een componistenbuurt en een jazzmuziekbuurt. Toekomstige straten in de Muziekwijk zullen worden vernoemd naar zangers, pianisten, dirigenten, cabaretiers, chansonniers en ook muziekinstrumenten en muziektermen. Almere-stad krijgt in de toekomst ook nog een filmwijk.

Wega di Number Kòrsou

Hoge onderscheiding

De American Astronomical Society, de grootste beroepsvereniging van sterrenkundigen ter wereld, heeft prof. A. Blaauw **tot erelid benoemd.** Blaauw is ouddirecteur van het sterrenkundig laboratorium Kapteyn van de rijksuniversiteit in Groningen.

De 76-jarige astronoom bracht het onderzoek naar de melkweg in Nederland weer op niveau en nam vele initiatieven tot de ontwikkeling van nieuwe astronomische instrumenten. Dankzij de in 1970 gereedgekomen radiotelescoop in Westerbork kon het Kapteyn laboratorium een internationaal prominente positie in het onderzoek van sterrenstelsels verwerven.

Kunstdief bekeert

Het gebeurt niet vaak dat een **inbreker** die zich veelal bezig hield met het stelen van kunst, zelf **kunstenaar** wordt. In het huis van bewaring in Grave, in afwachting van berechting ontwikkelde de dief zich als kunstenaar en zou volgens kenners aan de kost kunnen komen met zijn pentekeningen.

Toen deze 44 jarige man uit Helmond terecht moest staan bij het Hof in Den Bosch, vroeg zijn raadsman de rechter tevergeefs zijn client, die al eerder een straf van vier jaar uitzat, deze kans niet te ontnemen.

Het Gerechtshof veroordeelde de man uit de Brabantse stad tot vier jaar gevangenisstraf. De Advocaat-generaal had vier en een half jaar geëist. De man was zelf in beroep gegaan tegen de vier jaar die hem was opgelegd na een eis van vijf jaar. Hij pleegde tientallen woninginbraken, waarvan er zes op de dagvaarding stonden en waarvan hij er twee bekende. De inbreker specialiseerde zich in antiek en schilderijen.

■*Een orthodoxe jood is op weg naar het ochtendgebed. Hij loopt door een straat in Tel Aviv waar vanochtend vroeg wrakstukken van een Scud-raket terecht kwamen. Irak heeft sinds het begin van de oorlog dertig Scuds op Israël afgevuurd.*

Felle kritiek op homo-spermabank

Het plan van een Australische organisatie voor homoseksuelen om een **spermabank** op te zetten ten bate van lesbiennes is op felle kritiek gestuit van minister Peter Collins die in de grootste deelstaat van Australie, nieuw Zuid Wales, de portefeuille van Volksgezondheid beheert.

Collins zei dinsdag tegen verslaggevers te vrezen dat het plan van de in Sydney gevestigde organisatie "Sharespace" de verspreiding van de ziekte AIDS in de hand werkt. "Ik vind het een bizar plan. Degenen die het hebben voorgesteld moeten er nog maar eens heel goed over nadenken", aldus Collins die zijn bevoegdheid benadrukte om de spermabank te verbieden of te sluiten bij het overtreden van regels op het terrein van de volksgezondheid.

Volgens Sharespace is er een enorme behoefte aan een spermabank voor lesbiennes. "Er zijn veel vrouwen die naar kinderen verlangen, maar er niet voor voelen om op de gebruikelijke manier zwanger te raken. **Daarnaast** zijn er veel homoseksuele mannen die graag nakomelingen willen en de kans om als spermadonor op te treden zeker zullen aangrijpen", aldus Sharespace.

TELECURAÇAO

ZATERDAG

17.00 Telefiesta met tante Irma;
18.57 Kòktel Turístiko met Captain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Guera del Golfo Persiko;
21.00 Teatro Klasiko: 'The Undercover Story';
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Special: 'Carnaval van Brazilië';
23.30 Sluiting.

ZONDAG

10.30 Live uitzending van de 'Gran Marcha' van carnaval;
16.00 Sena di Señor;
17.00 Sala di Konsierto;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku.....;
19.00 Musical Special: 'Tumbamuziek'
20.00 Telenotisia;
20.30 Guera den Golfo Persiko;
21.00 Shete Dia;
21.00 Musical Special: 'Mayport and all that Jazz';
22.00 Special: 'Both Steps';
23.00 Sluiting.

MAANDAG

17.00 Ora pa Mucha;
18.00 Musical Special;
18.30 Informe Deportivo met Hector Rosario;
18.45 Nieuws in het Nederlands;
18.57 Tempu pa Dios;
19.03 Special: 'Dancing through West Africa';
19.30 PR-Programma: 'Caribscope'
20.00 Telenotisia;
20.30 Guera den Golfo Persiko;
21.00 Skina pa Skina den Karnaval met Hermanito;
21.07 T.J. Hooker;
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Telenovela: 'Pacto de Sangre';
22.35 Samenvatting Telenotisia;
22.40 Departement Cultuur en Opvoeding; 'National Geographic';
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)
******

TBS

ZATERDAG

15.05 Movie: 'Kelly's Heroes' (1970, Clint Eastwood)
18.05 Fishing with Roland Martin
18.35 Fishin' with Orlando Wilson
19.05 World Championship Wrestling
21.05 Movie: 'Thirty Seconds over Tokyo' (1944, Spencer Tracy)
24.05 US Olympic Gold
01.05 Night Tracks® - Chartbusters
02.05 Movie: 'Day of the Animals' (1977, Leslie Nielsen)
04.05 Night Tracks®.

ZONDAG

13.35 Movie: 'Great Scout and Cathouse Thursday' (1976, Lee Marvin)
15.35 Movie: 'Monte Walsh' (1970, Lee Marvin)
17.35 Happy Days
18.05 Tom & Jerry;s Funhouse
18.35 Captain Planet
19.05 NWA Main Event
20.00 Movie: 'Tick... Tick... Tick... (1970, Jim Brown)
22.00 Nat'l Geo. Explorer
22.40 Nat'l Geo. Explorer
23.15 Nat'l Geo. Explorer: 'Legion of the Damned;
24.00 Network Earth
24.30 Beauty Breakthrough.

MAANDAG

13.05 Perry Mason
14.05 Movie: 'Oxford Blues' (1984, Rob Lowe)
16.05 Tom & Jerry's Funhouse
17.05 The Flintstones
17.35 Brady Bunch
18.05 Good Times
18.35 The Jeffersons
19.05 Beverly Hillbillies
19.35 Andy Griffith
20.05 Happy Days
20.35 Andy Griffith
21.05 Movie: 'Helter Skelter' (1976, George Dicenzo)
01.05 Nat'l Geo. Explorer: 'Of Rattlesnakes and Squirrels'
01.25 Nat'l Geo. Explorer: 'Warriors of the Golden Gate'
01.45 Nat'l Geo. Explorer: 'The Loneliest Mountain'
02.20 Nat'l Geo. Explorer: 'Legion of the Damned'
02.55 Nat'l Geo. Explorer: 'From Wings came Flight'
03.05 Movie: 'Treachery and Greed on the Planet of the Apes' (1974, Roddy McDowall)
05.05 Leave it to Beaver
05.35 I Love Lucy
06.05 Hogan's Heroes
06.30 Gomer Pyle.

Vorst e… brand e… dode…

Een 87-jarige vro… buurtschap Klein… (gemeente Margrat… Limburg) is door e… in haar woning om… gekomen. Dat heeft… voerder van de b… meegedeeld.

Hoogstwaarschij… de alleenwonende v… vuur de bevroren … ding in de kelder w… dooien. Door de bra… gevolg daarvan is … heeft de vrouw ook… gevat, aldus de poli…

NBC

ZATERDA…

21.00 Amen
21.30 The Fanelli Boys
22.00 Golden Girls
22.30 Empty Nest
23.00 Carol & Company
23.30 Dear John.

ZONDAG

19.00 Sunday Best
21.00 Real Life with Jane …
21.30 Expose
22.00 NBC Sunday Nig…
Movies.

MAANDAG

21.00 Fresh Prince of Bel A…
21.30 Blossom
22.00 NBC Monday Nig…
Movies.

HBO

ZATERDAG

16.30 Gunplay: Last Day in… Brian Darling
17.00 Being There (1979-2…
19.15 Back to School (1986…
21.00 Hard to Kill (1990-1:3…
22.45 One-Night
23.15 Might Quinn (1989)
01.00 Action Jackson (198…
02.40 The Boost (1988-1:3…
04.20 Beach Balls (1990-1:…
05.40 Hard to Kill (1990-1:3…

ZONDAG

13.35 Plain Clothes (1988-…
16.00 Daffy Duck's Qua… (1988-1:14)
17.30 Superman (1978-2:2…
20.00 Baby Boom (1987)
22.00 Glory (1989)
24.00 HBO Comedy Hour
01.00 Prison Stories: Wom… Inside (1990-1:30)
02.35 Shadowzone (1989-1…
04.05 Shirley Valentine (19…
06.00 Stand by Me (1986-1…

MAANDAG

13.30 Honeysuckle Rose (1…
15.30 Defense Play (1988-…
17.00 Best of Encycloped…
18.00 Mel Gibson: Behind th… - Hamlet
18.30 Millennium
20.30 Babar: Diaperman
21.00 Say Anything (1989)
22.00 Mindgames
24.35 Kids in the Hall
01.05 The Keep (1983-1:38)
02.40 One-Night Stand: Rick…
03.10 Blades (1:38)
04.50 Cujo (1983-1:33)
06.25 Mel Gibson: Behind the… - Hamlet.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen) 672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (Hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Steegstra, Bob Harms, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

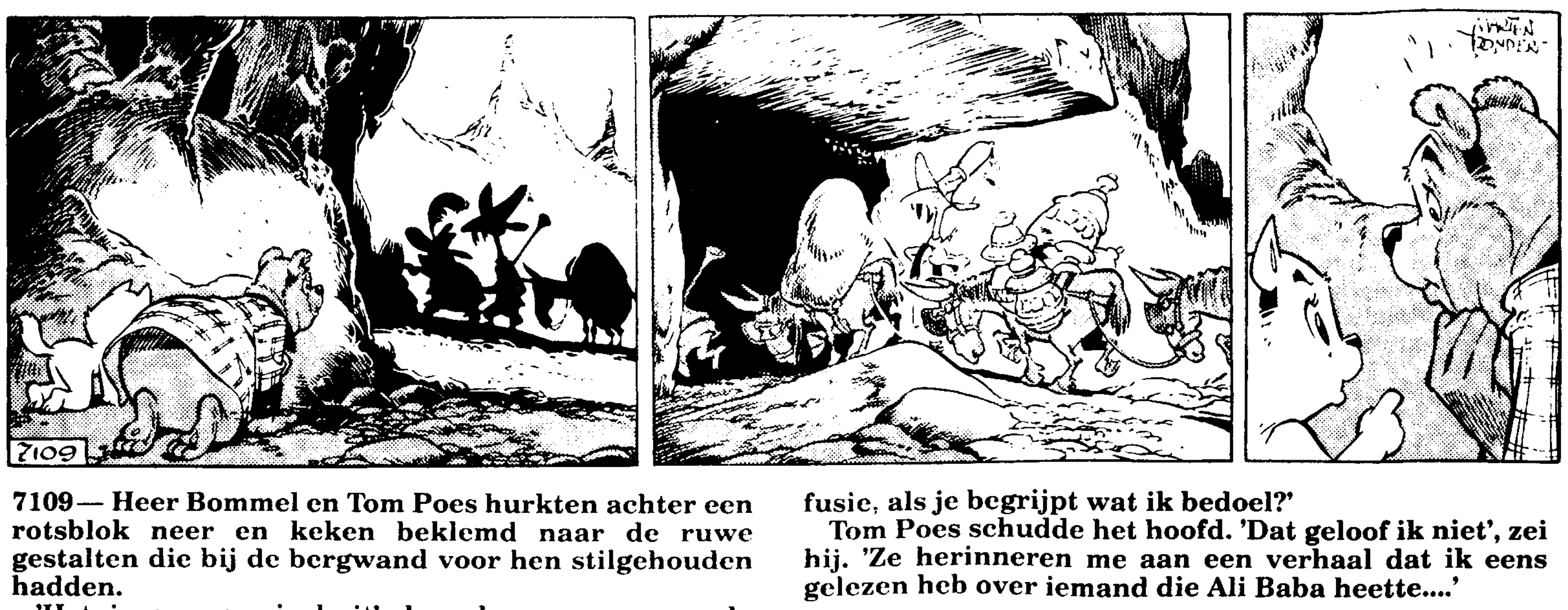
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Waarde-Ring

door Marten Toonder

7109— Heer Bommel en Tom Poes hurkten achter een rotsblok neer en keken beklemd naar de ruwe gestalten die bij de bergwand voor hen stilgehouden hadden.

'Het is een mooie buit', hoorden ze een van de rabauwen zegen. 'En niemand heeft ons gezien. In de grot ermee, mannen. Het verdelen komt later wel'.

Hij drukte op een puntige steen, die uit de berg naar voren stak en daarop schoof er een grote rotsplaat naar boven zodat er een spelonk zichtbaar werd. En onder gekraak van leder, gerinkel van metaal en ruwe scherts verdween de hele groep naar binnen zodat er weer stilte over het landschap daalde.

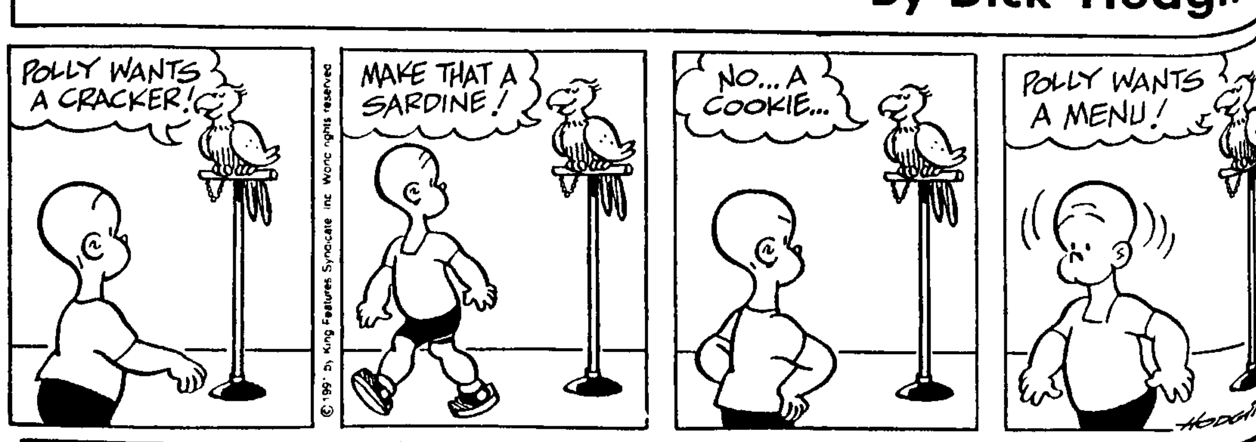
'W-wie zijn dat?' fluisterde heer Ollie. 'Zouden het belastingambtenaren zijn? Of zakenlieden met een fusie, als je begrijpt wat ik bedoel?'

Tom Poes schudde het hoofd. 'Dat geloof ik niet', zei hij. 'Ze herinneren me aan een verhaal dat ik eens gelezen heb over iemand die Ali Baba heette....'

'Gastarbeiders', hernam heer Bommel begrijpend. Hij richtte zich wat op en trok zijn jas recht. 'Ik weet wat', sprak hij. 'Laten we deze eenvoudige lieden om hulp vragen. Met enkele welgekozen woorden zal ik ze op hun gemak stellen. Dan zullen ze het prettig vinden om een heer van mijn stand in zijn ongemak te kunnen bijstaan, wat jij?'

'Blijf zitten', siste Tom Poes dringend. 'Het zijn vast en zeker rovers die daar hun buit verbergen! Ze moeten ons in geen geval zien!'

HENRY ® **By Dick Hodgins**

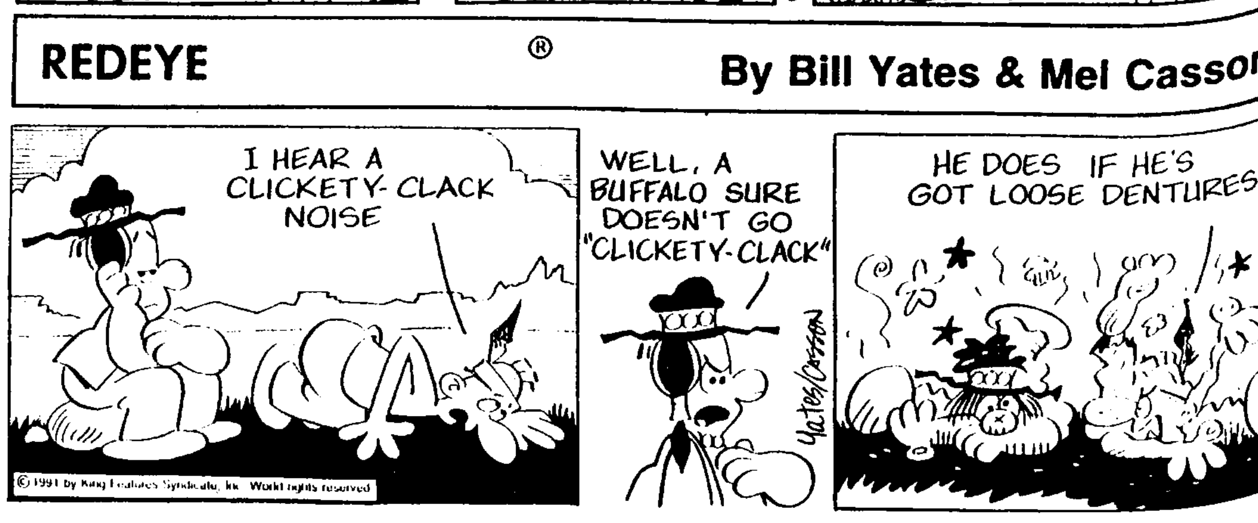
BONER'S ARK ® **By Addison & Frank Johnson**

BEETLE BAILEY ® **By Mort Walker**

REDEYE ® **By Bill Yates & Mel Casson**

ant van ruimtestation

AN BERMUDEZ - ersoneel van de Argen- vincie Santa Fe heeft gevonden van het imtestation Saljoez dagen te pletter aarde in de ongeving van het plaatsje Capitan Bermudez. Voor zover bekend hebben zich bij de terugkeer van het al jaren niet meer in gebruik zijnde ruimtestation geen persoonlijke ongevallen voorgedaan.

(AFP-satellietfoto)

semstraal" in Zuid Afrika:

izenden door litie opgepakt

NNESBURG - De ikaanse politie de nacht van op zaterdag een heepse "schoon- tie" gehouden en dan elfduizend gearresteerd misdaden uiteen- van moord tot der inyloed. Aan et de codenaam emstraal" namen duizend agenten ldus een woord- van de politie. nten doorzochten en auto's en namen rdovende middelen, n kilo goud, en vuurwapens in Ook vonden zij 110 gestolen auto's. Vijf politiemannen raakten bij de operatie gewond en twee van hen, die werden aangereden door de dronken bestuurder van een bestelauto, zijn er slecht aan toe.

"Wij willen af van de misdaad, wij willen de criminelen laten zien dat zij er niet (straffeloos) meer weg komen. Wij zullen steeds weer terugkomen", zo verklaarde de minister van Recht en Orde, Adriaan Vlok, na de actie. De minister had eerder verklaard dat zuid-Afrika te maken had met de ergste misdaadgolf uit zijn geschiedenis en dat er een scherpe stijging was van ernstige misdrijven.

dste weer sinds jaren

nter in Europa: den in Frankrijk

DEN - Europa bele- ijdag het koudste jaren. Voor het ds 1985 waren de van Venetie dicht- en aan de Riviera had de g last van sneeuw- n het oosten van ijk vroren twee dood bij een tem- van 17 graden al.

neeuwval en naar g zeer lage tempe- leidden in het midden van Enge- chaotische toe- n het trein- en weg- De dagelijkse foren- naar Londen viel deel uit, omdat fdwegen in de aan- e graafschappen ex door de sneeuw- nauwelijks begaan- en en een groot deel ndeltreinen uitviel. luchtverkeer onder- rlast: op Heathrow komende en uit- uchten uit, terwijl vick de wachttijd negen uur. Bij een tuur van negen der nul bleven hon- cholen dicht. Via televisie riep de bevolking op, zo ogelijk de deur uit

iden van de Sovjet- ar de winter door- lekker zacht is, en temperatuur van den op de Krim aan e Zee, welke waarde aan die in de auto- mi-republiek in het rden, die befaamd is nerpend koude win-

In Tsjechoslowakije kan de schooljeugd zich op een verlengd weekeinde verheugen omdat er een tekort aan brandstof dreigt en de vrieskou de verhindert dat kolen worden getransporteerd.

De sneeuw was meer dan welkom in laaggelegen wintersportgebieden als het Eifelgebergte ten zuidwesten van Bonn. In het Zwarte Woud en de Alpen meldt de politie verijsde wegen en gevaarlijke rijomstandigheden, maar meldingen van ernstige ongelukken zijn nog niet gedaan.

Hevige sneeuwval heeft vrijdag in heel Belgie voor behoorlijk veel problemen gezorgd. Praktisch alle wegen zijn daardoor moeilijk berijdbaar.

Ruim 3000 mensen lopen mee

Alles klaar voor de Gran Marcha

WILLEMSTAD — Curaçao is er klaar voor: de Gran Marcha van het carnaval 1991. Vandaag worden nog de laatste voorbereidingen getroffen, maar zoals Edgar Fraai van de Fundashon Karnaval zegt 'het is nu afwachten'. Stipt om tien uur zal de grote parade op Otrobanda beginnen om pas uren later, naar verwachting tussen vijf en zes uur, te eindigen op Marie Pompoen bij het Princess Beach Hotel. Er zijn 45 groepen die deelnemen. Zij hebben de meest uiteenlopende namen gekozen, maar het zijn vooral de thema's die verrassend zijn. In de stoet lopen mummies, aardbeien, hippies, romeinen, bellen, kaartfiguren, exotische vogels, verschillende gepluimde figuren, spiegelfiguren, luxe pinda's enzovoorts enzovoorts. Ze vormen een stoet van 103 voertuigen, 24 praalwagens en ruim 3100 personen.

De grootste groep is Blue Ribbon Rice die met 202 deelnemers in Nederlandse klederdracht zal lopen. Zij brengen maar liefst drie praalwagens en drie voertuigen mee. Er zijn in totaal twaalf grote groepen met honderd of meer deelnemers. Vandaag worden door de Fundashon de nummers aan de groepen uitgedeeld.

Het aantal van 45 deelnemende groepen is een normaal aantal waar de Fundashon heel tevreden mee is, aldus Fraai. Vorig jaar waren het er weliswaar meer, 57, maar toen was het een jubileum omdat het twintigjarig bestaan gevierd werd.

De politie en de Fundashon Karnaval hebben de nodige voorbereidingen getroffen om de parade geordend te laten verlopen. Alle deelnemers zijn verplicht om met deugdelijke voertuigen voor de dag te komen. Gammele voertuigen die het mogelijk tijdens de Gran Marcha begeven, worden niet toegelaten. Gezaghebber Elmer Wilsoe heeft deze week in een advertentie het publiek opgeroepen zich te schikken naar de aanwijzingen van de politie om het feest geordend en rustig te laten verlopen. De politie zal zich flexibel opstellen, maar in ieder geval optreden als afzettingen en dergelijke verplaatst worden, als het publiek tussen de groepen gaat jumpen of als er spullen naar de deelnemers gegooid worden.

De plaatsen waar de Gran Marcha passeert worden gedurende ongeveer anderhalf uur afgesloten. De route loopt als vanouds vanaf de Pater Euwensweg (Holiday Beach Hotel) door Otrobanda, over de Emmabrug naar Punda, via de Penstraat naar Marie Pompoen (Princess Beach Hotel).

Honger of dorst hoeft niemand morgen te hebben. Volgens Edgar Fraai zijn er langs de route tussen de 150 en 200 tentjes die eten en drinken aanbieden. De Fundashon heeft aan de deelnemers zelfs richtlijnen gegeven waar men op dient te letten om het eten op hygiënische wijze klaar te maken en te bewaren.

De echte hekkesluiter van de Gran Marcha is morgen niet de laatste deelnemer in de stoet, maar de Selikor. Vanaf drie uur 's middags begint de reinigingsdienst met het schoonmaken van de route en het gaat daarmee door tot twee uur in de nacht, zegt directeur Jean Fransisca. Maandag is het personeel van de dienst, evenals vrijwel alle andere werkenden op Curaçao, vrij. De ophaaldienst van maandag is verzet naar vandaag.

Het opruimen van de carnavalstroep is hoofdzakelijk veegwerk. Fransisca: 'We hebben in het verleden wel meer bakken en tonnen geplaatst waar mensen hun vuil in kunnen gooien, maar daar gingen mensen op staan en ze werden omgeschopt, dus dat heeft geen zin'.

Selikor heeft langs de route ongeveer tachtig mobiele toiletten geplaatst waar publiek en deelnemers een sanitaire stop kunnen maken. Fransisca verwacht dat het er voldoende zullen zijn, het zijn er iets meer dan vorig jaar.

SU koopt goedkope EG-boter

BRUSSEL - De Europese Gemeenschap gaat tweehonderdduizend ton boter aan de Sovjetunie verkopen. De boter komt uit de EG-voorraden en wordt tegen een sterk verlaagde prijs geleverd, zo heeft een woordvoerder van de Europese commissie vrijdag meegedeeld.

Bommen op Norfolk-basis:

Geen politiek motief vermoed

NORFOLK - Er is geen verband tussen de Golfoorlog en de poging tot een zware bomaanslag maandag bij de Amerikaanse marinebasis Norfolk. Dit hebben de onderzoekers vrijdag bekendgemaakt.

"De redenen voor deze poging tot een bomaanslag hebben niets te maken met de Golfoorlog of met de marinebasis", aldus een communique van het federale Bureau voor Tabak, alcohol en vuurwapens. Maandag maakte de beveiliging van de basis zes bommen onschadelijk die paargewijs waren gehecht aan twee tanks met chemische producten, die vlakbij de marinebasis staan.

De onderzoekers zijn nog op zoek naar "een meer klassiek motief", aldus een woordvoerder van het bureau. "We zien dit niet als een politieke daad." Volgens een Amerikaanse tv-omroep leggen de onderzoekers een verband met de financiele problemen van een van de bedrijven die de opslagtanks huurt.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt en overwegend droog, voornamelijk in de nacht- en ochtenduren kleine kans op een enkele plaatselijke bui. Zwakke tot matige oostelijke wind (tussen vijf en achttien knopen).

WEEROVERZICHT:
Momenteel heerst er een kleine luchtdruk-verschil over het hele Caribisch gebied, waardoor ook in de komende 24 uur een relatief zwak windveld verwacht wordt.
In de verdere vooruitzichten voor aanstaande zondagavond en maandag- wordt weinig verandering in het weerbeeld verwacht.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	licht bewolkt	30	24	0.0
Bonaire	half bewolkt	32	24	0.0
Curaçao	licht bewolkt	30	25	0.0
St Eustatius	licht bewolkt	29	19	0.0
St Maarten	licht bewolkt	30	25	0.0
Amsterdam	nevel	-5	-15	0.0
Caracas	geheel bewolkt	--	--	-.-
Chicago	mist	06	00	0.0
Detroit	nevel	09	-3	0.0
Kingston	licht bewolkt	30	19	0.0
Miami	licht bewolkt	21	11	0.0
Paramaribo	nevel	32	24	7.0
Philadelphia	onbewolkt	11	00	0.0
Port of Spain	half bewolkt	33	24	0.0
Sto Domingo	23	20	0.0	

ÑAPA

AMIGOE

ZATERDAG 9 FEBRUARI 1991

Weekend Bijlage

= door Hubert Linkels =

RALENDIJK — In de volksmond is het Sabadeco-oject een equivalent voor de 'nieuwe weg naar ncon'. Het misverstand is in de hand gewerkt door verschillende politieke partijen die graag de eer eisen aan de bakermat te staan van een opmerke- project dat gestalte zal krijgen ten noorden van naires hoofdstad Kralendijk. Projectmanager Jan arel Smeets (M.S. M.B.A.), preciseert in alle rust de te interpretatie over de werkelijke doelstellingen n de Santa Barbara Development Corporation ABADECO') N.V.

et project van Sabadeco is zeker niet de aanleg n een weg. Het is de ontwikkeling van de bijna twee een halve kilometer lange kuststrook waar op de oude plantage van Santa Barbara nu Santa Barbara Crowns worden ontwikkeld. Onze filosofie is om de natuurlijke schoonheid van het terrein te behouden en om in de komende 10 tot 15 jaar een zestal afzonderlijke projecten te realiseren waaronder luxueuze woonhuizen, appartementen, villa's en hotels.

De inbreng van de overheid is een grondruil van de vijftig meter brede kuststrook tegen 9 ha grond voor een openbaar strand en 2,6 ha voor het wegtracé van 2,5 km dat het begin wordt van een bijna dertien meter brede verkeersweg naar Rincon. Daarnaast heeft de overheid de toezegging van Sabadeco dat de mooiste stukken land alleen voor toeristische doeleinden gebruikt zullen worden.'

... *Driehonderd meter kuststrook met een achterland van negen ha zijn in ruil gegeven aan het eilandgebied. Hierop zou een publiek strand kunnen worden aangelegd dat in het bijzonder gebruikt kan worden door de twee achter Santa Barbara gelegen wijken Noord di Saliña en Antriol...*

De direkteuren van Sabadeco n.v., links Jan Karel Smeets en rechts Frans Goedmakers.

Plan legt Bonaire open voor verdere ontwikkeling

Sabadeco project juweel in de Sta. Barbara Crowns

De grote bezorgdheid die bij de bevolking heerst r het gemak waarmee de rheid domeingronden ter chikking stelt aan proontwikkelaars, zoals langs ook gebeurde met de ntage Braziel aan de Canase projectontwikkelaar rona, heeft een volkomen rkeerde indruk gegeven de 174 ha grond die rbara Crowns wil ontwiken voor hun project.

Wat is Sabadeco, wat bogt Santa Barbara wns, waarom stopt de naar Rincon in de ddle of nowhere', waarom ft de overheid 2,2 kiloeter kuststrook in de nden van een particuliere jectontwikkelaar? Intrigede vragen waarop de in w York wonende Jan el Smeets als projectmaer het juiste antwoord t. In een exclusief interw met de Amigoe licht Karel het Santa Bara project toe.

SANTA BARBARA

1954 kocht mijn vader ris mr A.A.G. Smeets) de plantage Santa Bar- . Wij kwamen al jaren Bonaire op vakantie en logeerden wij in in de angrahan en later op het dhuis Santa Barbara dat n Hato grenst. Grote delen n Bonaire waren al in de entiende eeuw in handen particulieren gekomen. kende plantages waren bijorbeeld Washington, Slagai, Karpata Washikemba, ma en zo was Santa Barbara er ook een van'. Jan Karel zegt niet te weten van wie zijn vader de plantage kocht, maar dat is vermoedeijk een zekere Charles Nicolaas geweest.

De plantage — althans het 'benedengedeelte' dat mr Smeets kocht — was groot. De 174 hectaren (dat zijn zo'n 174 voetbalvelden naast elkaar - red) hadden de vorm van een steelpan, waar de pan ter hoogte van het oude aloëstation vanaf de kust een breedte mat van 700 tot 1200 meter landinwaarts en de steel van de pan, grenzend aan het woonhuis van de Gerhartsfamilie een breedte van 300 tot 160 meter. Over het terrein loopt de toeristenweg die eigenlijk de in Kralendijk beginnende Gouverneur C. Debrotweg heet. Deze weg is voor een gedeelte gelegen in de vijftig meter brede kuststrook die tot de domeingronden van Bonaire behoorden en ook over een afstand van 750 meter over het particuliere terrein van de familie Smeets.

OVERPAD

Vroeger was de kadastrering, het afbakenen van het terrein en het toekennen van de domeingronden niet een zaak waar men van wakker lag. Bonaire was relatief groot en letterlijk zo onbelangrijk, dat mondelinge afspraken de plaats innamen van op papier vastgestelde afbakeningen van terreinen.

Jan Karel Smeets: 'Ja, dat heeft ook ons parten gespeeld. Een breedte van vijftig meter vanaf de kust moest 'gereserveerd' worden. Dat was het zogenaamde overpad, maar behoorde wel tot de plantagegrond. Op een gegeven moment werd Bonaire volledig gekadastreerd en zoals dat wel vaker gebeurde, is er niet opgelet dat het 'overpad' tot de plantage behoorde. In werkelijkheid echter werd het overpad in eigendom gegeven aan het eilandgebied. Je kunt wel proberen om dat te rectificeren, maar dat is een uiterst moeilijke kwestie'.

Begin zeventiger jaren besloot notaris mr Smeets (er zijn nog twee zoons die de meestertitel hebben, maar bedoeld wordt A.A.G., in de encyclopedie van de Nederlandse Antillen 'vader van de off-shore industrie' genoemd - red) met het BC te onderhandelen over die vijftig meter strook. Jan Karel: 'De overheid kon er niets mee doen en wij ook niet. Je kunt immers geen 2,5 kilometer lint van vijftig meter breed gaan bebouwen en bovendien een weg overhouden. Een voorstel om met andere grond te ruilen op Bonaire bleek niet interessant, want Santa Barbara was zo afgelegen dat niemand behoefte had om er iets mee te doen'.

BON BINI PROJECT

Dat werd echter anders, toen de Nederlandse project-ontwikkelaar Robert van der Lely een dertig miljoen dollar kostend vakantieresort op Bonaire wilde bouwen. Van der Lely had oog op het voormalige Flamingo Paradise-terrein aangezien er verder geen terrein aan de kust meer verkrijgbaar was. Immers van Punt Vierkant tot de plantage Santa Barbara is de Bonaireaanse kuststrook vrijwel volgebouwd. Toen Van der Lely zijn oog liet vallen op de 174 ha van Santa Barbara verplichtte de overheid Van de Lely eerst de plantage aan te kopen, alvorens de vijftig meter brede kuststrook ter beschikking te stellen. Van der Lely bleek echter een — niet financieel draagkrachtige — projectontwikkelaar te zijn, en dus ging dit project niet door.

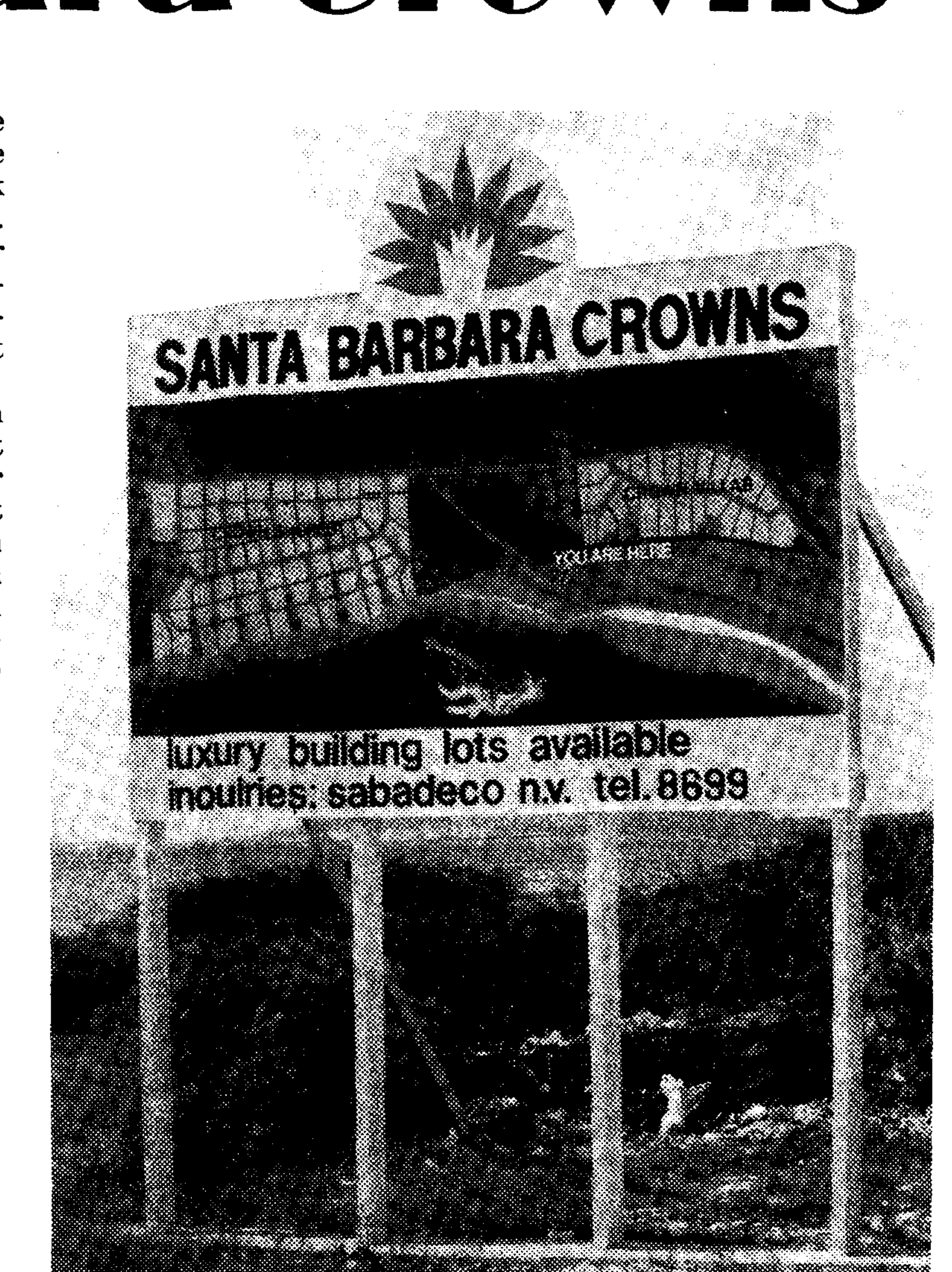
'Gelukkig maar', zegt Jan Karel Smeets nu, 'het project was veel te groot voor Bonaire en zou zeker niet bijgedragen hebben tot een geleidelijke ontwikkeling van het eiland. Bovendien zou het BON BINI-project betekent hebben, dat vrijwel de gehele 174 ha ontnomen zou zijn aan de gemeenschap, terwijl er geen enkele rekening gehouden zou zijn met de natuurlijke gesteldheid van het terrein'.

OPENLEGGEN

Een situatie waar nu wel rekening mee is gehouden. Niet alleen doordat de overheid nu grond heeft waarop een publiek strand zou kunnen worden aangelegd aan het begin van de toeristenweg, maar ook door de aanleg van de weg naar Karpata die doorgetrokken zal worden naar Rincon. Daarbij zal echter Nederland met de financiering over de brug moeten komen, terwijl het vrijwel zeker is dat de Bopec het laatste gedeelte van het traject voor zijn rekening neemt.

Smeets: 'Door die nieuwe weg ontsluit je een stuk van Bonaire dat tot nu onbereikbaar was. Dit kan direct een enorm verschil maken voor de ontwikkeling van het eiland, vooral omdat deze grond landinwaarts ligt en de kust niet wordt aangetast.

Er was daarom ook weinig verschil van mening tussen

ons en het Bestuurscollege over de ruil van de kuststrook van 50 meter breedte en het begin van de weg naar Rincon.' Zoals bekend op Bonaire een politiek stokpaardje van raadslid Broertje Janga van de Partido Obrero Bonairiano (POB) die zijn bakermat heeft in Rincon. In de meer dan twintig jaar dat de Smeetsen al trachten tot overeenstemming te komen met de overheid, werden er in 1989 tijdens het eenjarige Bestuurscollege van de PDB/POB bijna spijkers met koppen geslagen. Het BC zag wel degelijk wat in de plannen van Smeets die door Grabowsky & Poort International N.V. waren uitgewerkt.

Het voorstel van Sabadeco tot grondruil leverde eveneens weinig moeilijkheden op, zij het dat Janga met een tegenvoorstel kwam, waarin hij naar voren bracht dat de geprojecteerde weg niet tot Karpata, maar tot Rincon zou lopen. Overigens was dat voor Jan Karel Smeets geen punt om lang bij stil te staan en Sabadeco ging accoord. Smeets: 'Zij het dat de weg aanzienlijk minder mooi zou worden. Geen 12 meter brede verkeersweg inclusief afgewerkte bermen, maar een smalle éénbaansweg die verhard zou worden'.

Enkele dagen vóór het in augustus opgestelde concept — en tenslotte het tegenvoorstel van de POB op 15 augustus 1989 — getekend zou worden, besloot één van de vijf fractieleden die het PDB/POB Bestuurscollege steunde, zijn vertrouwen op te zeggen, waardoor het Bestuurscollege viel. De aan de PDB ontrokken steun, werd vervolgens aangeboden aan de Union Patriotico Bonairiano (UPB) waardoor de politieke folklore van Bonaire mogelijk even voor een stagnatie in het Sabadeco project heeft gezorgd, maar toch geen zichtbare schade heeft aangebracht.

De UPB die nu het Bestuurscollege vormde, ging tenslotte in zee met de Santa Barbara Development Company N.V. onder de voorwaarden die in het eerste concept werden opgenomen. Janga's bezorgdheid is derhalve toch niet helemaal ongegrond. De door Sabadeco aangelegde dubbelbaans twaalf meter brede verkeersweg zal na 2,5 kilometer ter hoogte van het ten noorden van de plantage gelegen Kibra di Montaña, via een tussendoor weggetje verbonden worden met de smalle eenrichtingsweg die dan vanaf het aloëstation de gewone ouderwetse toeristenweg is.

TOERISTISCH

In de overeenkomst die Sabadeco heeft gesloten met de overheid wordt melding gemaakt van een totale oppervlakte van 174 ha. Jan Karel Smeets verduidelijkt echter, dat het gedeelte van de plantage ten oosten van de weg een latere en algemene bestemming zal krijgen. Wat het huidige plan inhoudt, is een terrein ter grootte van 34.1 ha bestemd voor toeristische ontwikkeling en de bouw van luxueuze woningen. Het overige gedeelte dat grenst aan Kibra di Montaña (138 meter boven de zeespiegel) wordt dus voorlopig buiten beschouwing gelaten.

Het terrein waarover de overheid nu beschikt ligt onmiddellijk naast het huis van de familie Gerharts en heeft een oppervlakte van negen ha en langs de kust een lengte van 300 meter. Daarnaast zijn drie terreinen van resp 4,5 ha, 3,27 ha en 3,1 ha met 110 meter kustlijn ieder. Deze terreinen zijn contractueel vastgelegd voor toeristische bestemming en daar mogen slechts hotels of appartementen op gebouwd worden. Er zijn verscheidene geïnteresseerde partijen voor deze percelen, waaronder het Sunset Resort van Gerharts en het Ramada hotel, maar er staat nog niets op papier.

Voor de Santa Barbara Crowns blijft dan een oppervlakte over van ruim twintig ha waarop de Santa Barbara Crown Shores worden gevestigd. Het duurste project — voor de koper — want de aangeboden kavels liggen onmiddellijk aan zee. Het is het gedeelte, waar de rotsen loodrecht oprijzen en het zeeniveau ongeveer drie tot vier meter onder de kavel ligt. Op de eerste verhoging die daar volgt, worden d... Barbara Crown ... gebouwd. De prijzen varieren daar van 40.000 tot 135.000 gulden per kavel, afhankelijk van de ligging en de grootte van het terrein.

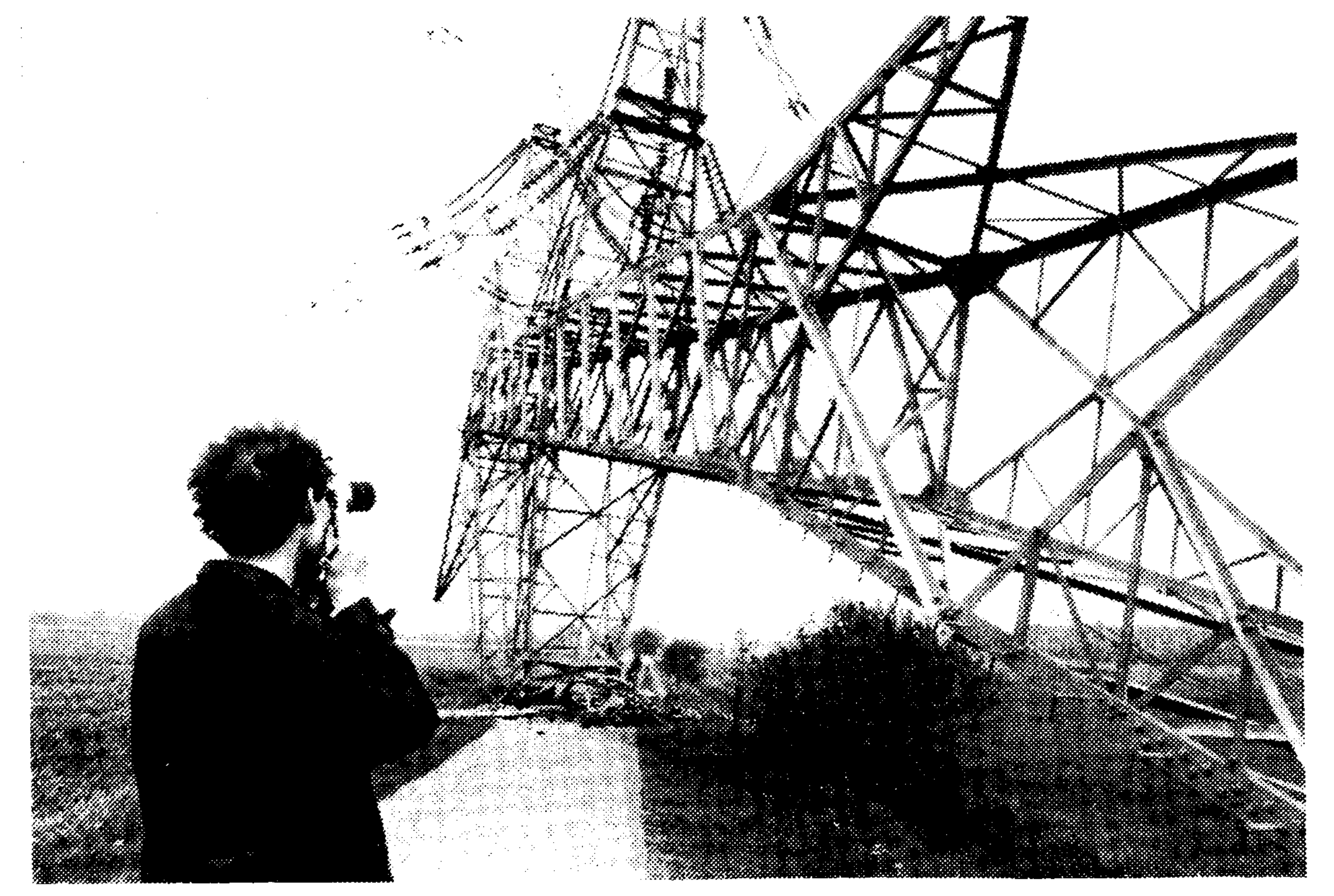
De koper van een kavel moet uiteraard zelf zorgen dat er ook een huis op gebouwd wordt. Grenzend aan de Santa Barbara Shores en Villas komt de Santa Barbara Crown Court, waar in een later stadium enkele luxueuze appartementen en villa's worden gebouwd terwijl er ook tennisbanen, zwembaden en zonneterrassen

Vervolg op pag. 4

IN DIT NUMMER van Ñapa :

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Solange Isselt

Duitse terroristen waren bijzonder aktief in de jaren zeventig. Hier een opname van een hoogspanningsleiding bij Hamburg die door leden van het 'Rode Leger' werd opgeblazen.

GEWELD EN PROPAGANDA GAAN HAND IN HAND

Echo van media bij akties onmisbaar

Alles van waarde is doel van terrorist

= Door anp-verslaggever Leo Maat =

LEIDEN - Een afdoende beveiliging tegen terreurdaden is onmogelijk. In feite is alles van waarde een welkom object voor een terrorist. Het meest effectief in de strijd tegen terrorisme is terughoudendheid door de media.

Dat is kort samengevat de boodschap van de grootste terrorisme-deskundige van ons land, Alex P. Schmid. De van oorsprong Zwitserse historicus Schmid is docent politieke wetenschappen aan de Leidse universiteit. Hij is de auteur van het standaardwerk 'Political terrorism', waarvoor hij in 1985 werd onderscheiden met de prijs voor het beste politicologische werk.

Volgens Schmid is het wel mogelijk om aan te geven wat de meest populaire doelwitten zijn voor een aanslag. Bewaking van die doelwitten heeft wel enig effect, maar kan nooit volledig zijn. Bovendien zal het probleem zich slechts verplaatsen.

"Als op Schiphol de toegang tot de vliegtuigen goed is beveiligd, dan wordt de vertrekhal van het vliegveld het doelwit. Is dat ook goed beveiligd, dan ga je met luchtdoelraketten vliegtuigen neerhalen. Dat is momenteel het grootste gevaar: dat luchtdoelraketten, die vanaf de schouder zijn af te vuren, hier zijn binnengesmokkeld".

IRA

"De IRA (het Ierse Republikeinse leger) heeft die raketten van Gaddafi gekregen. De IRA heeft ze niet gebruikt, omdat het in zijn strategie helemaal niet zou passen. Dan zouden nog meer katholieken zich tegen het leger keren".

Schmid legt vervolgens uit hoe kinderlijk eenvoudig het is vliegtuigen op te blazen, maar dringt erop aan die details toch vooral uit de krant te houden. De ervaring heeft, aldus Schmid, geleerd dat bij sommige terreurdaden de kennis over de techniek uit de media afkomstig was.

Schmid noemt het Iraakse dreigement om terreurdaden te plegen zeer reëel. Hij wijst op de 57 verschillende Palestijnse terreurgroeperingen, die hij in zijn handboek heeft opgesomd, en op de fundamentalistische groeperingen. "De Hezbollah heeft in het verleden naar de pijpen van Teheran gedanst. Het is heel goed mogelijk dat zij zich nu met Saddam Husayn identificeren'

Schmid onderscheidt twee manieren waardoor terroristen in West-Europa aktief kunnen worden. De eerste manier is dat mensen in West-Europa, voornamelijk moslims, spontaan reageren. "Saddam Husayn is in de ogen van veel Arabieren nu de underdog, het slachtoffer. De spontane terrorist komt plaatsvervangend op voor irak, als zaakwaarnemer".

"Dat hebben we ook gezien in april 1986, toen de vs een aanval hadden uitgevoerd op Lybië. Toen zijn er als reactie tientallen aanslagen gepleegd tegen Amerikaanse doelen, vooral in het Middellandse Zeegebied. Dat zal nu ook weer gebeuren. Waakzaamheid is dus zeker geboden".

Een tweede mogelijkheid is de meer professionele: slapende agenten die geactiveerd worden. "Irak heeft natuurlijk zijn ambassades en reisbureau's. Maar er zijn ook in verband met de wapenhandel veel Iraakse firma's opgericht. Dat zijn nu de mogelijke kanalen om hun mannen aan het bommengooien en schieten te brengen".

"Saddam Husayn wil de indruk wekken dat Arabieren in de hele wereld in actie komen tegen het imperialisme, dat er een Heilige Oorlog wordt gevoerd. Dan zullen de Arabische regeringen, die nu nog tegen Irak zijn, onder druk van de massa van zijde moeten wisselen. Dat is zijn strategie".

Schmid omschrijft terrorisme als oorlogsmisdaden in vredestijd, al beaamt hij dat het heel moeilijk is een objectieve definitie te geven. "Een soldaat draagt een uniform. Hij draagt zijn geweer openlijk. Hij is gebonden aan de Conventie van Genève en mag geen burgers aanvallen. Anders begaat hij een oorlogsmisdaad".

MEDIA

"Het militair resultaat van terreuracties is vaak minimaal. Men moet het hebben van de echo van de media, van intimidatie of chantage. Het slachtoffer van de terreur is onbelangrijk. Het is slechts de generator van de boodschap".

"Een voorbeeld: toen enkele jaren geleden de IRA een aanslag had gepleegd op Amerikaanse militairen in Limburg, vroeg een journalist aan een IRA-woordvoerder: waarom doen jullie dat het antwoord was heel wapenend: zodat jullie, nalisten, komen vr waarom wij dat doen".

"Als je indruk wil m op het Amerikaanse pu dan hoef je maar ergens te gaan waar de Amerik media aanwezig zijn. Je dan het maximale pu en de minste risico. De m brengen de terrorist het publiek, dus hoeft terrorist niet naar publiek, niet naar de V gaan".

Terrorisme bestaat vo Schmid dan ook uit dingen: geweld en p ganda. Het geweld is enigszins te bestrijden, nooit uit te bannen. En propaganda loopt je tegen de persvrijheid.

"Bekend is de uitsp van een terrorist die ze wil dat morgen alle kra koppen bloed hebben. zekere zin is terrorist geweld daarom pse geweld, een pseudo-geb tenis".

"In de VS werden een lang anti-semitische le geschilderd op Joodse s gogen. Op een geg moment besloten de m er geen aandacht meer te besteden. Het hield vanzelf op. Kennelijk het de moeite waard om te doen, omdat het w verslagen".

Schmid benadrukt eigen verantwoordelijk van de media. "Iedereen verantwoordelijk voor doen. De houding 'publish and be damned altijd al twijfelachtig, m in tijden van crises be het crimineel te worden".

"Er worden meer Am kanen door de bliks gedood dan door terroris Als de media net zoveel a dacht zouden besteden bliksem, zou iedereen gen dat ze gek gewor zijn".

"Er komt bij berichtgev over geweld een zeker voy risme aan te pas. Het re op informatie? Als de me zestig procent van hun a dacht richten op een vli tuigkaping, waar blijft d het recht van het publiek het overige nieuws, d erdoor wordt verdrongen?"

Toch is Schmid geen vo stander ervan dat de ove heid censuur pleegt. "De ove heid is vaak zelf partij in ee conflict. Maar als de med zo professioneel zijn als zelf zeggen, dan zou ze zich zelf beperkingen kunnen opl ggen als het gaat om pseudo geweld".

NEDERLAND

Een woordvoerder van de Iraakse ambassade in Den Haag herinnerde in een reactie op de oproep van Radio Baghdad aan de woorden van de Iraakse ambassadeur in nederland van begin januari dat zijn land in Nederland geen terroristische aanslagen zal plegen, ook niet als Nederland deelneemt aan een oorlog in de Golf.

"De ambassadeur heeft dat toen zo uitgesproken en dat geldt nu nog", aldus de woordvoerder. Hij zei verder dat de oproep via Radio Baghdad verder onbekend is op de ambassade. "We weten ook niets van plannen in de richting van mogelijke aanslagen".

Strijd om geweren en kogels is nu voorbij...

Zuid Afrika ontbeert alternatieve pers

DEN HAAG - "De strijd van geweren en kogels is voorbij in Zuid-Afrika. Het wordt nu een strijd van ideeën", zegt Moegsien Williams, hoofdredacteur van het alternatieve Zuidafrikaanse weekblad "South". Een kritische, onafhankelijke pers is van cruciaal belang in de overgangsfase naar een Zuid-Afrika zonder apartheid, zo betogen Williams en drie collega-hoofdredacteuren tijdens een gesprek met journalisten in Den Haag.

"De mensen verwachten van de alternatieve media dat zij misstanden aan de kaak stellen", merkt Williams op. "En dan niet alleen de dingen die verkeerd zijn aan de apartheid, maar ook de fouten van het ANC (African National Congress, red)".

Max du Preez van het "Vrije weekblad", dat vorig jaar naam maakte met een serie artikelen waarin voormalige politie-agenten vertelden over de praktijken van de doodseskaders van de Zuidafrikaanse politie, voegt eraan toe: "Wij zijn nu in een proces van democratisering en wij willen niet als Chili en Argentinië worden waar nog steeds geen schuld beleden wordt. Er is maar een weg naar verzoening en dat is dat al deze infecties in de openbaarheid gebracht worden, zodat zij niet kunnen blijven zweren".

VERMOORD

Hij vertelt over een anti-apartheidsactivist, Griffith Mxenge, van wie algemeen vermoed werd dat hij vermoord was door een doodseskader. Vorig jaar gaf een ex-politieman toe dat hij betrokken was bij de moord op Mxenge. "Het is de plicht van de pers hierop te wijzen. Daaruit blijkt de waarde van de alternatieve pers", zegt Du Preez gedreven.

Zijn opvattingen worden hem niet in dank afgenomen. Een hoge politie-functionaris, Lothar Neethling, spande een rechtszaak tegen Vrije weekblad aan omdat een ex-agent in een interview gezegd had dat neethling een doodseskader van gif voorzien had. Volgens Neethling was dat een aperte leugen.

De rechter stelde echter vast dat Neethling wel degelijk voor het gif gezorgd had, gaf het Vrije weekblad gelijk en veroordeelde Neethling tot het betalen van de proceskosten.

In Zuid-Afrika betekent dat dat Du Preez ongeveer een derde van de werkelijk gemaakte kosten terugkrijgt "en de zaak kostte ons een miljoen rand" (iets minder dan een miljoen gulden). En het vrije weekblad staan nog twee processen te wachten. "Dat kost ons weer een miljoen", verzucht de hoofdredacteur. "Vorig jaar waren wij aan meer kwijt aan proceskosten dan aan de produktie van de krant".

SPRINGPLANK

"Maar de zaak is voor ons allemaal van groot belang", zegt Zwelakhe Sisulu van "New Nation". Nu de rechter het Vrije weekblad in het gelijk gesteld heeft "kunnen we de uitspraak als een springplank gebruiken" tegen ambtenaren die journalisten bewust misleiden, legt hij uit.

Het is overigens niet zo simpel om een kritisch, onafhankelijk weekblad te worden en tegelijkertijd de trouwe lezers vast te houden, vertelt Sisulu. "Wij zijn bijna allemaal begonnen als verzetskranten. De bladen gingen van hand tot hand en de mensen verstopten ze zelfs omdat zij niet zeker wisten of ze verboden waren of niet. De lezers kochten ons om onze politieke overtuiging. Nu moeten we populair worden zonder de politieke achterban te verliezen".

Hij voegt er aan toe: "Het is heel moeilijk een balans te vinden tussen de dingen die we volgens ons moeten brengen en wat de mensen willen lezen". "Maar sommige impopulaire dingen moeten gezegd worden", vult Du Preez aan. "Onze lezers vinden lang niet alles leuk wat wij publiceren".

ANC

"Het is ook niet makkelijk aan onze journalisten uit te leggen: wij steunen het ANC, maar wij zijn niet het ANC", zegt Sisulu weer. "Wij staan wel dicht bij bepaalde politieke organisaties, maar wij willen niet door hen overgenomen worden. Wie er in de toekomst ook in Zuid-Afrika aan de macht komt, wij moeten nu al een eigen cultuur opbouwen".

En Du Preez reageert bevlogen: "Elke regering die de mensenrechten schendt zullen we kritisch bekijken". Hij is heel duidelijk over de rol van de alternatieve bladen: "Wij hebben een fundamentele onderwijstaak. Wij moeten de lezers leren dat democratische rechten geen privileges zijn. Er moet respect zijn voor de rechten van de mens".

Daarop merkt Williams wat zuur op dat de westerse donoren, die de bladen steunen, blijkbaar niet zo overtuigd zijn van het nut van vrije meningsuiting. New Nation, South, Vrije weekblad en New African worden alle vier gesteund door westerse regeringen die een tegenwicht willen bieden aan de andere -regeringsgezinde- kranten. De grote Zuidafrikaanse dagbladen worden uitgegeven door twee bedrijven, de Engelstalige door Argus/Time en de Afrikaanse door Nasionale pers/perscor. Zij hebben daarmee in feite een monopoliepositie.

"In Zuid-Afrika is het krantenbedrijf geen winstgevende industrie. Elke nieuwe krant moet een grote sponsor achter zich hebben", zegt Du Preez. Verschillende regeringen en organisaties steunen de alternatieve bladen. Zo droeg de EG bij aan de "New African" van hoofdredacteur Ricky Naidoo.

IN NATAL

De New African verschijnt alleen in de provincie Natal waar al jaren een bloedige burgeroorlog woedt tussen de aanhangers van de Inkatha-beweging van Zululeider Mangosuthu Buthelezi en leden van het ANC van Nelson Mandela. "De EG praat wel over democratie, maar zij hebben het geld voor ons geblokkeerd wegens onze politieke opstelling", vertelt Naidoo.

"De New African is een anti-apartheidskrant, maar in Natal ontkom je er niet aan de oorlog te verslaan. En dat was altijd gedaan door Inkatha-mensen. Dus Buthelezi beklaagde zich bij EG-ministers die op bezoek kwamen en verweet hen dat zij de oorlog steunden doordat de EG ons steunde. De EG beloofde buthelezi een onderzoek en blokkeerde onze fondsen. Zij kwamen niet eens langs om onze standpunten te horen", zegt Naidoo verontwaardigd.

De New African zoekt nu naar alternatieve geldschieters. "Wij hebben wel een programma om zelfvoorziend te worden, maar dat werkt niet binnen jaar. Als we geen fondsen krijgen moeten we misschien sluiten".

De hoofdredacteuren zijn. voor zij naar Nederland gingen, al in Brussel geweest om met de EG over het hulpprogramma te praten. "Voorlopig steunen ze ons nog achttien maanden tot twee jaar", zegt Williams. "Maar zij willen meer aandacht gaan geven aan onderwijs en ontwikkeling en kranten zijn blijkbaar geen ontwikkeling". Hij is het daar duidelijk niet mee eens. "Voor de mensenrechten en de toekomst van Zuid-Afrika is de rol van de pers cruciaal".

Max du Preez merkt bitter op: "Zuid-Afrika was populair tot het Oostblok in de mode kwam. Net nu alles bij ons gaat gebeuren kijkt iedereen naar Oost-Europa".

De Zuidafrikaanse journalisten v.l.n.r. Max du Preez, Ricky Naidoo, Moegsien Williams en Zwelakhe Sisulu, tijdens een persconferentie in Den Haag.

INITIATIEF VAN FPK WERPT VRUCHTEN AF

Ir. Rutger Schilpzand werkt aan nieuwe versie

= door Norbert Hendrikse =

[DE] KLANT hoort koning te zijn, maar is dat niet altijd. [On]ddelmatige service, een slechte kwaliteit van pro[du]kten en onredelijke hoge prijzen, zijn maar al te [va]ak aanleiding tot klachten. Men kan daarmee [te]recht bij consumentenorganisaties zoals op Cur[ac]ao de Fundashon Pa Konsumido (FPK), bij over[he]idsinstanties die met de controle zijn belast, of men [ka]n zijn misnoegen uiten in de lokale pers.

[M]aar wat gebeurt er met die klachten? Wordt er dan [oo]k daadwerkelijk ingegrepen en zijn er regels en [sa]ncties die de consument beschermen tegen wille[ke]ur? Wij kennen bij ons, evenals in Nederland en in [an]dere westerse landen, een Warenwet. Alleen, die [da]teert van 1917 en is dus praktisch onbruikbaar [ge]worden in het moderne handels- en goederenver[ke]er. Dat bracht de FKP op de gedachte de overheid te [be]naderen om gezamenlijk te gaan werken aan een [aa]ngepaste wetgeving. In het kader van de technische [bij]stand is hiervoor de voedingskundige ir. Rutger [Sc]hilpzand uit Nederland overgekomen, om in nauwe [sam]enwerking met het departement van Juridische [en] Algemene Zaken en diverse andere instanties de [no]dige voorbereidingen te treffen voor een nieuwe [W]arenwet.

Warenwet in belang van consument en leverancier

De FKP had enkele jaren [ge]leden al samen met de [ke]urmeesters van de Hygië[ni]sche Dienst vastgesteld dat [de] wetgeving op het gebied [va]n voedsel onvoldoende was [o]m een goede voedselkwali[te]it te kunnen garanderen. [Be]sloten werd hier iets aan [te] gaan doen en gezamenlijk [ee]n project op te zetten. De [F]PK stelde zich in verbin[d]ing met Konsumenten Kon[ta]ct in Nederland en vier [ja]ar geleden had deze zus[ter]organisatie van de FPK al [v]ertegenwoordigers naar [C]uracao gestuurd om na te [g]aan wat de mogelijkheden [w]aren en een project op te [st]arten. Bij KABNA werd [s]ubsidie aangevraagd en ver[kr]egen zodat uiteindelijk [S]chilpzand, die in dienst is [b]ij Consumentencontact voor [ee]n langere periode kon over[ko]men in het kader van de [te]chnische bijstand.

VOEDINGSKUNDIGE

Schilpzand, heeft vooral erva[r]ing op het gebied van [vo]edsel en zaken als de [War]enwet, kleurstoffen, voed[sel]eid in tropische landen enz. Een jaar geleden kwam hij twee weken lang de zaak verkennen om na te gaan wat voor soort produkten op onze markt geproduceerd en geconsumeerd worden en om te kijken naar hygiëne, etikettering, keuring, kortom de hele sfeer rondom voedsel. Het viel hem vooral op dat het grootste deel van het voedsel wordt geïmporteerd uit de Verenigde Staten, Nederland en Venezuela. Bovendien viel het hem op dat door gebrek aan regels hier tal van produkten op de markt zijn die in Nederland niet verkocht mogen worden. Schilpzand is nu drie weken op Curacao en heeft de indruk dat ondanks het gebrek aan afdoende regelgeving de Hygiënische Dienst heel goed werk verricht voor wat betreft keuring en controle, niet alleen bij wat er in de winkels en supermarkten ligt maar ook bij de verkoop op straat, zoals tijdens het recente tumbafestival en de carnavalsoptocht. In de winkels wordt er vooral gekeken naar de hygiënische omstandigheden en niet zozeer naar het produkt zelf, b.v. of bij de slager de hakblok wel schoon is, of de vitrines goed gekoeld zijn enz.

GEEN REGELS

'Ik denk dat ze bij de Hygiënische Dienst daarvoor voorlopig voldoende mankracht hebben, maar onvoldoende regels op grond waarvan ze dingen kunnen afkeuren. Ze kunnen wel constateren dat iets eigenlijk niet in de haak is, maar er is geen wet die zegt dat het niet mag, zodat er ook geen maatregelen genomen kunnen worden. Dat is ook de belangrijkste klacht die ik hoor', aldus Schilpzand.

Bij de import vanuit het buitenland, importeer je natuurlijk wel produkten die onderhevig zijn aan controle in die landen zelf en die zekere garanties bieden voor de kwaliteit bij ons? Schilpzand: 'In grote lijnen wel, maar in de Verenigde Staten b.v. is de regel dat produkten die voor een bepaald exportland geproduceerd worden aan de regels van dat exportland moeten voldoen, als een soort service aan het ontvangende land. Maar als het ontvangende land, zoals in ons geval Curacao, onvoldoende regels heeft, kunnen de Amerikanen er verder weinig aan doen. Daardoor bestaat er ook gevaar dat er een vorm van dumping ontstaat van goederen die in de V.S. niet gewild zijn en die hier wel geïmporteerd mogen worden. Ik weet het niet zeker, maar ik denk dat het al gebeurt.'

Zijn er voorbeelden dat dit vanuit de V.S. gebeurt met andere landen ? 'Ja, namelijk met vlees en dat is op zich helemaal niet zo erg, want er zijn bepaalde redenen waarom de Amerikanen vlees afkeuren, terwijl andere landen dat helemaal niet zo erg vinden. Als er b.v. wat verfschilfers van de opdruk van de verpakking op het vlees terecht komen. Je zou dan dat stukje vlees uit de verpakking kunnen halen en de rest goedkeuren, maar dat doen ze in Amerika niet, zij keuren de hele partij af.'

Onze Warenwet dateert van 1917 en er zijn nu tal van produkten op de markt die toen nog niet eens bestonden, is de wet sindsdien helemaal niet meer aangepast? 'In die wet van 1917 staat eenvoudig dat de gouverneur regels kan stellen aan de verkoop van voedsel. De wet biedt simpelweg de mogelijkheid en de minister kan voor de verdere invulling zorgen. Daar is af en toe gebruik van gemaakt. Er zijn sindsdien zo'n zes keer een aantal regels opgesteld b.v. voor brood, frisdranken, ijs, melk en suikerprodukten. Maar ook die regels zijn lang niet altijd volledig en daarom dachten wij dat het nu tijd werd om een nieuwe wet te ontwerpen, waarin we het meteen goed doen. Wij hebben dus geopteerd voor een hele nieuwe wet en geen wijziging van de bestaande regels.'

REGIO

Drs. Schilpzand bevestigt dat daarbij wordt uitgegaan van de bestaande wetgeving in Nederland, maar ook wordt gekeken naar de wetgeving van de landen in de regio. Er zijn namelijk plannen om met de landen in het Caribisch gebied en in Zuid Amerika te gaan samenwerken, om te voorkomen dat partijen die in een bepaald land geweigerd worden verscheept worden naar een nabuurland. Men heeft een informatiesysteem bedacht, waar alle landen in de regio op aangesloten zijn. Als er een partij is die in een van de landen wordt afgekeurd, wordt dat doorgegeven aan de anderen. Maar dat kan alleen als je wetgeving en je normen op elkaar zijn afgestemd.* Een voorbeeld is dat men ook in de landen in de regio zoals b.v. Trinidad en Jamaica bezig is met het ontwerpen van een nieuwe wetgeving. Op ambtelijk niveau, b.v. door de mensen van de GGD worden er contacten onderhouden met deze landen en op een gegeven moment zal er ook op ministerieel niveau gesproken moeten worden om tot overeenstemming te geraken. Een geïnstitutionaliseerd regionaal orgaan voor controle op dit gebied bestaat er nog niet, maar in het kader van de Wereld Voedselorganisatie FAO is er wel een soort modelwetgeving gemaakt door een aantal Latijnsamerikaanse landen die voor de hele regio als voorbeeld dient. In de EEG-landen is en op dit gebied wat verder. Logisch, omdat in het streven naar een gemeenschappelijke markt in 1992 er gelijke normen moeten komen, trouwens daar is men al zo'n dertig jaar mee bezig. Wel is gebleken dat men in de EEG geen gemeenschappelijke Warenwet wil omdat de regionale verschillen daarvoor te groot zijn. De Duitsers willen b.v. geen bier hebben waar bepaalde stoffen in zitten, terwijl men daar in Engeland, waar men van kleurstoffen houdt, geen moeite mee heeft.'

SANCTIES

Als je een wet hebt moet je ook sancties hebben, anders werkt zo'n wet niet. Bij ons bestaan er diverse verordeningen die geen effect sorteren omdat de sancties niet worden geïmplementeerd, b.v. om milieugebied. Hoe zit dat met de nieuwe Warenwet waar U aan werkt?

'In Nederland wordt gewerkt met een combinatie van voorlichting en sancties. Een heel verschil met b.v. België, waar meteen streng gestraft wordt. De eerste keer dat in Nederland iemand een overtreding begaat, b.v. als hij teveel bacteriën heeft in zijn groentevitrine, krijgt hij een waarschuwing. Is het na een week niet beter dan krijgt hij een boete. Blijkt bij een volgende controle de zaak nog niet in orde dan wordt de boete verdubbeld net zo lang dat alles weer in overeenstemming is met de regels. Voor een eerste overtreding gaat het meestal om een boete van f.500. Dat is ook afhankelijk van de winst die men had kunnen maken als men niet gepakt was. Als je b.v. water mengt in wijn, dan kan je daar duizenden guldens winst mee maken. Dat soort pogingen om economisch voordeel te behalen wordt door de rechter met forse geldboetes bestraft. Er zijn ook gevallen van tijdelijke bedrijfssluitingen, b.v. bij restaurants die zich niet aan de regels houden. Verder kan er sprake zijn van inbeslagname van b.v. partijen voedsel die niet goed zijn. In ons geval moeten wij met de juristen van JAZ nog bespreken welke sancties we zullen

IR. R.A.SCHILPZAND
...werken aan warenwet...

inbouwen, maar er komt in ieder geval een systeem van sancties dat begint met een waarschuwing en evenals in Nederland kan leiden tot boetes, inbeslagname en sluiting. En dat moet ook in de wet komen te staan, want een ondernemer moet van tevoren weten waar hij aan toe is.

Dat geldt trouwens ook voor wat betreft de normen die gesteld worden t.a.v. samenstelling van voedsel, etikettering, hygiëne en omstandigheden in zijn bedrijfsruimte. Allemaal dingen die in de warenwet geregeld moeten worden.

VOORLICHTING

Wie moet de voorlichting t.a.v. dit alles gaan verzorgen, de overheid, particuliere instanties? 'In Nederland zijn dat zowel de overheid als de bedrijfsverenigingen. Maar ook de keurmeesters in geval zij een bepaalde overtreding zien. Op Curacao zijn wij bezig het bedrijfsleven te betrekken bij de voorbereiding van de wet en deze week hebben de eerste gesprekken plaatsgevonden met de Vereniging Bedrijfsleven Curacao en de Asina. Zo'n warenwet is immers alleen maar uitvoerbaar indien de mensen er ook in geloven. Als iedereen bij voorbaat zegt 'nou daar begin ik niet aan', dan kunnen we het wel vergeten, ook al heb je hele strenge keurmeesters.' Daarom moeten wij al pratend met het bedrijfsleven, met keurmeesters, met de overheid en alle andere betrokken instanties zien te komen tot een regeling waarin iedereen zich kan vinden. Dat maakt de kans op succes groter, dan wanneer wij geïsoleerd iets gaan ontwerpen en zeggen: daar heb je je aan te houden.' Overigens heeft Schipzand alle vertrouwen dat het lukt, immers een Warenwet heeft ook de bedoeling eerlijkheid in de handel te bevorderen en is dus ook in het voordeel van het zakenleven. Er wordt uitgesloten dat kwaadwillende ondernemers de markt bederven door slechte produkten op de markt te brengen en de consument misleiden.

MILIEU

Bij de instelling van een nieuwe Warenwet worden ook milieu-aspecten bekeken. Schilpzand hierover: 'In Nederland is indertijd besloten dit soort zaken niet in de Warenwet op te nemen maar in aparte milieuwetten. Op de Antillen is in overleg met minister van Volksgezondheid drs.Stanley Inderson, waaronder ook Milieuhygiëne ressorteert binnen de Warenwet ook aandacht aan het milieu te schenken. Dit gebeurt b.v. door de minister de mogelijkheid te geven om bepaalde verpakkingen te verbieden als deze slecht voor het milieu zijn. Ook dit is iets waarvoor overleg met het bedrijfsleven belangrijk is en waarvoor men een bepaalde aanpassingstermijn moet geven.'

Schilpzand weet nog niet of hij ook op Aruba zal gaan meewerken aan de realisatie van een Warenwet, die daar nog helemaal niet bestaat. Dat hangt af van de Arubaanse autoriteiten. Het is hem bekend dat een aantal Arubaanse juristen bezig zijn met dit soort zaken en t.z.t. is hij gaarne bereid ook daar zijn medewerking te verlenen. Met minister Inderson zal volgende week een bezoek gebracht worden aan de Bovenwinden en ook Bonaire komt nog aan de beurt.

NOOIT AF

Op de vraag hoelang hij nodig denkt te hebben om de wet voor te bereiden merkt Schilpzand op dat zo'n Warenwet eigenlijk nooit af is. 'Wij zouden binnen twee maanden een eerste ruwe schets klaar kunnen hebben voor de minister. De eerste stappen gaan vrij snel, ook omdat wij de ruimte hebben om er geconcentreerd aan te werken en wij een aantal goede voorbeelden hebben uit latijnsamerikaanse landen en de Nederlandse Warenwet. De Warenwet zelf is trouwens vrij beperkt in omvang omdat daarin staat dat de minister nadere regels kan instellen en deze regels kunnens steeds uitgebreid en aangepast worden.'

Wordt er in de Warenwet ook aandacht geschonken aan zaken als bespuiting van gewassen en gebruik van verdelgingsmiddelen in land- en tuinbouw?

'Niet rechtstreeks. Dat zijn dingen die geregeld zijn in de bestrijdingsmiddelenwet en de Inspectie Geneesmiddelen. Maar er zijn natuurlijk wel overlappingen, want in de Warenwet kan je b.v. wel regelen dat er niet meer dan een bepaald percentage van bestrijdingsmiddelen in produkten mogen worden aangetroffen. En de mensen van de Hygiënische Dienst worden verondersteld in de toekomst ook een gedeelte van de bestrijdingsmiddelenwet te gaan controleren. Dat betekent ook dat deze dienst daarvoor de nodige deskundigheid in huis moet hebben.'

GEVAARLIJK

Schilpzand legt er de nadruk op dat de Warenwet niet alleen geldt voor voedsel en drank maar in principe voor alle produkten die te koop zijn, dus alle 'roerende zaken'. De essentie daarvan is dat de mogelijkheid wordt geopend om gevaarlijke produkten van de markt te halen, zonder dat daar specifiek regels voor worden gesteld. In de Warenwet komt namelijk het zinnetje dat het 'in het algemeen verboden is produkten te verkopen die bij normaal gebruik een gevaar op kunnen leveren. Dat betekent b.v. dat ook bepaald soort speelgoed dat gevaar op kan leveren voor kinderen kan worden verboden. Er zijn b.v. knuffelbeesten op de markt met losse kraalogen die voor kleine kinderen het gevaar opleveren dat ze erin kunnen stikken. Dat soort dingen kunnen in de toekomst verboden worden zonder dat je daarvoor een speciaal 'Knuffelberenbesluit' moet gaan instellen.'

CONCEPT

Onlangs werd een concept aan de minister van Volksgezondheid aangeboden waarin de grote lijnen van de nieuwe wet geschetst zijn. Daarin wordt o.a. voorgesteld om in de wet ook het milieu op te nemen, om zowel voedsel als andere produkten erbij te betrekken, om te werken met een stelsel van vergunningen, om importprodukten en lokaal geproduceerde produkten te gaan registreren, om keuring en controle verder te regelen en deze te delegeren naar de Eilandgebieden. De minister heeft al deze suggesties inmiddels overgenomen.

Drs.Schilpzand vindt het een geweldige ervaring dat hij dit werk op Curacao mag doen. 'In Nederland ben je maar een klein onderdeel bij zo'n onderzoek, terwijl je hier vanwege de schaal de hele zaak kan overzien.' Hij is ook zeer te spreken over de samenwerking in de Warenwetwerkgroep waarin de Fundashon di Konsumido, JAZ, de Hygiënische Dienst en hijzelf. Bij de werkgroep komen straks ook het bedrijfsleven en het Landslaboratorium binnen, zodat men alle betrokkenen bij elkaar heeft.

Let bij kopen op de vervaldatum

WANNEER u in de supermarkt Nederlandse of Amerikaanse levensmiddelen koopt, dan staat daar vaak een vervaldatum op die aangeeft tot op welke dag u zo'n produkt veilig kunt consumeren. Het gebeurt weleens dat produkten in het rek staan waarvan de vervaldatum al lang verstreken is. Wanneer de koper ermee terug gaat krijgt hij of zij meestal zonder al te veel moeite het bedrag dat ervoor betaald is terug, maar gaan men een dag later gaat kijken, dan blijkt dat de 'verouderde' produkten nog even vrolijk in het rek staan te wachten op nieuwe klanten. Een controle is er kennelijk niet en trouwens al zou die er zijn, dan ontbreken bij ons de nodige sancties om de malafide handelaar tot de orde te roepen.

VERVALDATA

De vervaldata die op Europese of Amerikaanse produkten worden vermeld, zijn gebaseerd op de daar gangbare klimatologische omstandigheden. Voedingskundige ir.Rutger Schilpzand zegt daarom dat de klant beter een veilige marge in acht kan nemen en geen produkten moet kopen waarvan de vervaldatum bijna verstreken is.

Met ingeblikte groente e.d. kan het overigens weinig kwaad, omdat deze luchtdicht zijn verpakt en daardoor praktisch niet meer aan bederf onderhevig zijn. Let wel op blikken met deuken en vooral blikken die bol staan, want daarmee kan iets mis zijn. Men ziet vaak dat produkten waarvan de verpakking is beschadigd in zogenaamde 'specials' worden aangeboden tegen een lagere prijs. Wees daar voorzichtig mee en betaal liever iets meer met de garantie dat de kwaliteit van het produkt goed is. Met klachten kan men altijd terecht bij de Hygiënische Dienst van het departement van Volksgezondheid of bij de Fundashon Pa Konsumido, het consumentenorgaan dat waakt over de belangen van de consument.

Onderwijs genieten: gebruik maken van een voorrecht, maar is ons onderwijs nog wel te genieten?

Onderwijs onder leken

Het genieten van Onderwijs

DE UITDRUKKING 'onderwijs genieten' klinkt de meesten van onze hedendaagse scholieren vrij dubbelzinnig in de oren! Als we de uitdrukking aan haar woord houden geeft zij te kennen dat onderwijs een genot is, minstens om het te ontvangen. Wanneer we er de herinneringen van Antoine Maduro, Jules de Palm, Abram Capello, Tirso Sprockel en vele anderen uit onze gemeenschap op nalezen, dan blijkt dat in de tijd van de fraters, ondanks vele hardhandige correcties, onderwijs werkelijk 'genoten' werd!

Het was een lust om te leren, waaraan door buitengewoon goed onderwijs op de meest ideale manier tegemoet gekomen werd, concludeert Antoine Maduro. De verleiding is dan groot het huidige onderwijs met veel ach - en weegeroep, zoniet een totale mislukking, dan toch minstens een grote achteruitgang in de schoenen te schuiven. Men gaat dan echter wel voorbij aan het feit, dat er een direct verband bestaat tussen maatschappij en onderwijs.

= door Elisabeth Hollander =

Als we hierop een Hegeliaanse dialectiek van these, antithese en synthese toepassen, dan zou die er als volgt uit kunnen zien:

* Eerst is er het genieten van onderwijs als voorrecht, gunst of maatschappelijk privilege.
* Daarna wordt het voorrecht een recht voor een verwende tweede generatie die dit recht niet meer positief waardeert, maar zich verzet.
* Pas na het doorleven van deze twee fasen kan het genot van onderwijs om zichzelf in het vizier komen.

Onderwijs als voorrecht wordt genoten tegen de achtergrond van een samenleving waarin studeren een zeldzaamheid is. En alleen tegen die achtergrond maakt het dan ook zoveel indruk. Onderwijs genieten was ook op Curaçao dankbaar gebruik maken van een privilege, want voor de meeste leeftijdgenoten was het volgen van voortgezet onderwijs niet weggelegd.

Het accent bij dat 'onderwijs genieten' lag op het profiteren van de maatschappelijke privileges die gestudeerd hebben met zich meebracht. Het ging meer om de status dan om de kennis en men bleef zich op het genoten onderwijs beroepen ook al beschikte men hoogstens nog over een fractie van de daarbij behorende kennis.

Onderwijs als recht. Als het studeren een recht is geworden dan is er maatschappelijk gezien, ook geen ontkomen meer aan! Het wordt al gauw een dure plicht en een mislukking in de studie wordt gelijk gesteld met een totale mislukking.

'Bo'n ta sirbi' krijgen zesde klassers te horen die niet voor HAVO/VWO gescoord hebben. Slechts 5% van de Antilliaanse kinderen slaagt in het onderwijs, krijt een hooggeplaatste ambtenaar. Maar als het voorrecht vals is, moet het recht zijn wortels niet planten in dezelfde bodem!.

Het genieten van onderwijs zal anders gemotiveerd moeten worden anders heeft de school immers geen eigen inhoud. Het gaat dan weer alleen om het ene papiertje en niet om de kennis. Leerlingen leren dan ontelbare strategieën om de juiste antwoorden los te krijgen. Ze leren te bluffen, te bedriegen, iets te ontwijken of te fingeren.

Ergo: Ze leren dat je in het leven niets doet zonder dat je ervoor wordt omgekocht of zonder dat je ertoe wordt gebracht via intimidatie of straf. Het is in deze fase ook helemaal geen genoegen of voorrecht om op school te zijn. Je hoeft daar ook niet dankbaar voor te zijn, tegenover niemand. De school moet nu eenm... van je ouders, en d... dienen dan ook na... behoren te helpen m... dure bijlessen, verzui... briefjes en luxe vakant... bij de overgang. Als i... de moeite waard is om... doen alleen om zichz... dan is dat in elk geval n... iets wat je op school k... doen.

BUITEN DE KLAS

De werkelijk interessan... zaken leer je buiten h... klaslokaal. Om te be... drukken dat onderwi... geen voorrecht meer ... stelt de maatschappij h... onderwijs verplicht; ofw... de maatschappij ge... mensen met wie zij n... niets kan doen tijdelijk ... bewaring bij het onder... wijs.

Waarbij telkens als e... iets nieuws op de markt ... in de mode komt de vraa... rijst of hier geen taak vo... het onderwijs ligt: sexue... voorlichting, tourism aw... reness, drugspreventie... aidsbestrijding, verkeer... lessen, informatica en d... zorg voor het milieu.

De maatschappij drei... van de school een ve... gaarbak van klusjes t... maken die ze zelf wil afsch... uiven.

Maar:

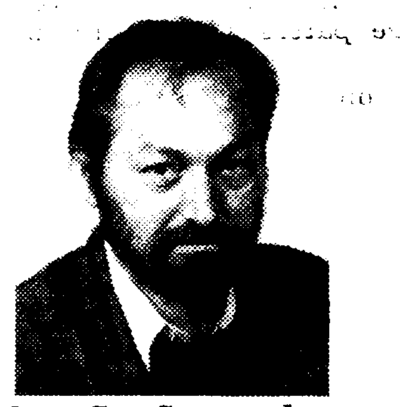
* Is het dan verwonderlij... dat het onderwijs nie... meer te genieten is?
* Is het niet onvermijde... lijk dat er motivatie... problemen, drop-outs... diploma-inflatie en over... vermoeide leerkrachten ont... staan?
* Is het niet begrijpelij... dat er ook op Curaçao ee... steeds sterker wordend... roep klinkt van 'back-to... basics', waarin, reading... writing and arithmetic cen... traal staan?

Wat woorden ons zeggen

Vanuit Europa geëxporteerd naar Rio...

Van vastenavond naar carnaval: eeuwenoude traditie

DE GELEERDEN zijn het over de oorspronkelijke betekenis van het woord karnaval niet eens. Er wordt beweerd dat dit lentefeest al bij de Romeinen en oude Germanen bekend moet zijn geweest. Het Engelse *carnival* komt volgens Onions van het Italiaanse *caenevale* of *carnovale* hetgeen 'Cessation of flesh-eating' zou betekenen (uit caro (vlees) en levare (verlichten, opruimen). Dat is zo ongeveer de verklaring in The Oxford Dictionary of English Etymology. Het Nederlandse Etymologische Woordenboek van Franck - Van Wijk meldt in het supplement door Van Haeringen dat *carnaval* via het Frans uit het Italiaans is ontleend. 'Het eerste deel is de romeinse voortzetting van lat. *caro*, genitief *carnis* 'vlees', het tweede deel wordt verschillend verklaard'.

= door Cor Swanenberg =

Dezelfde dictionaire geeft onder *vastenavond:* znw., Kiliaen *vastenavond, vastelavond*, mnl. *vasten-, vastel-, vastávond;* 'vastenavond, dag resp. dagen vóór de grote vasten'. Voor de *-el* wordt verwezen naar schrikkeljaar met een dergelijk middelnederlands synoniem *lôpeljaar*. Het is een vaststaand feit dat op tal van plaatsen in Noord-Brabant nog gesproken wordt van *vastelavond*, precies zoals wij het zelf van huis uit leerden. Sommigen verklaren karnaval simpelweg uit *'carne vale'*, hetgeen 'vaarwel vlees' betekent.

SCHEEPSKAR

Er bestaat tevens een verklaring van het woord karnaval uit *'carrus navalis'*, de scheepskar, het narrenschip dat in vroeger tijden aan het begin van de lente in de feestelijke stoeten door streken van Duitsland, Zuid-Nederland en België trok, beladen met zotten en dwazen.

Hoe het ook zij, karnaval heeft in de katholieke wereld een eeuwenoude traditie en de oorsprong ligt waarschijnlijk bij Germaanse en Romeinse offerfeesten en besloeg oorspronkelijk slechts een dag: vastenavond. In het begin van de twintigste eeuw kwam karnaval alleen voor in rooms-katholieke landen als Italië, België, Frankrijk en Zuid-Nederland. Vanuit Europa heeft het zich ook verbreid naar de Portugese koloniën in Zuid-Amerika, waarbij het karnaval van Rio de Janeiro het meest fameuze werd. Het stemt ons altijd lichtelijk jaloers wanneer wij frivole beelden uit die warme sferen te zien krijgen. En dat geldt zeker ook voor de Curaçaose *gran marcha di karnaval*.

Bij ons is vastenavond vanouds verbonden met koude. Vandaar dat het ook een echt 'vet' feest was, waarbij spekpannekoeken en borrels hoorden. (Men zei en zegt bij ons niet voor niets dat men het zo druk heeft als de bakstruifpan op vastelavond). Had men vastelavond gevierd, dan kon men er tegen in de lange barre tijd van de veertigdaagse vasten waarin dergelijke lekkernijen onverbiddelijk verboden bleven.

ROMMELPOT

Gaan wij terug naar onze eigen jeugd in de veertiger jaren dan komen onherroepelijk herinneringen aan verkleedpartijen bij ons op. Voor de bescheiden 'optocht' langs de huizen van onze buurtschap trokken wij met de *rommelpot* te velde en zongen van 'Jan, 't is vastelavond, komen niet thuis voor t'avond...' Met beschilderde gezichten gingen we van deur tot deur om te zingen: 'koekebakkerij, koekebakkerij, geef me 'n cent dan ga 'k voorbij'.

Het opgehaalde geld en snoepgoed moesten we bewaren. Alle lekkers ging in het *vastentrommeltje* dat buiten handbereik op de hoge schouw geplaatst werd. Zo overkwam het ons dat de anijsbabbels, dropkatjes, zuurtjes en pepermuntjes met elkaar versmolten tot een oudefinieerbare massa die met Pasen niet meer te genieten was. Het feest beperkte zich tot de dinsdag voor aswoensdag en is vergelijkbaar met het Engels Shrove Tuesday voor aswoensdag en is vergelijkbaar met het Engelse Shrove Tuesday (struivendinsdag).

Tegenwoordig begint karnaval al op de elfde van de elfde en houdt pas op met halfvasten. Zoiets was vroeger werkelijk ondenkbaar. De oude volksspreuk 'vasten, vasten, drie boterhammen en naar de vierde tasten' was gebaseerd op de sobere werkelijkheid. Vasten was een versterving die iedereen zich diende te getroosten.

Halfvasten was weliswaar een soort rustpunt met gematigdere regels, maar daarna zette de gestrengheid zich weer onverminderd voort. De vasten schafte men af en het karnavalsfeest werd uitgebreid.

HUMOR

De wagenbouwers beginnen al maanden tevoren met de uitwerking van hun creatieve ideeën en de tonpraters sprokkelen het hele jaar door bruikbaar 'kritisch' humoristisch materiaal. Toch zijn dit zaken die vooral uit het oosten overwaaiden. Vóór 1945 kende men in onze provincie buiten de steden Den Bosch, Breda en Bergen op Zoom geen karnavaleske *optochten* en *pronkfeesten*.

Wij hadden geen prinsen, raden van elf of dansmariekes, laat staan een Miss Carnaval. Nu is niet alleen het hele zuiden aangestoken maar ook het Noorden neemt wat van het zotte feestgedruis over, waarbij helaas het allooi vaak niet hoog aangeslagen mag worden. Jammer genoeg heeft de volop 'geplugde' noordelijke karnavalsmuziek met het echte feest meestal ook niets van doen. Maar wat wil men wanneer men iets overneemt zonder enig gevoel traditie of achtergrond!

Natuurlijk is het eenieder van harte gegund zich in de vrolijke voorjaars-ontspanning te storten, maar velen vragen zich onder huidige oorlogsomstandigheden af of alles wel even uitbundig door mag gaan als andere jaren. Onlangs hoorde ik nog een goed voorstel in dat verband. Laat ieder gewoon feesten, maar zorg ervoor dat er bij elke versnapering een kwartje gestort wordt voor hongerend Afrika. Het zou het geweten sussen en de opbrengst zou gestaag groeien. We zouden drinken voor een goed doel! Wj wensen u veel plezier met die dagen en *'vastelavond samen!'*

Karnaval in Rio: om jaloers te worden...

Sabadeco-project

Vervolg van pag. 1

kunnen worden aangelegd.

Dit gedeelte is tevens de grens van het gedeelte dat aan particulieren wordt verkocht. Tussen deze luxueuze appartementen en het (eventuele) Ramada hotel zal een zeer luxueus toeristencentrum worden aangelegd, dat volgens Jan Karel Smeets kan worden beschouwd als het mooiste stuk land dat er op Bonaire is. Langs een 800 meter lange kustlijn liggen prachtige koraalformaties die in nauwe samenwerking met de overheid beschermd zullen worden. De aanwezige koraalstranden zullen ten behoeve van de zonnebaders en de zwemmers worden verbeterd.

GROENZONE

In het door de architect Antoine Ghering ontworpen masterplan/bestemmingsplan is duidelijk aandacht besteed aan de instandhouding van het natuurschoon en de natuurlijke gesteldheid van het terrein. Ter hoogte van het vroegere —en nooit gebruikte aloëstation — grenzen het eigendomsterrein van Santa Barbara en de domeingronden van de overheid aan elkaar. Het idee is om daar een groenzone van te maken met het aloëstation als potentieel museum.

Ook de twee aanwezige grotten in dit gebied zijn natuurlijk interessant voor de toeristen. Jan Karel Smeets: 'Ook de overheid heeft er wel oren naar. Wij zijn in overleg met het BC om beide terreinen tot één gebied te verklaren en dan over te dragen aan de Stinapa die daar dan de komende twintig jaar het beheer over kan voeren'.

ECONOMISCH BELANG

Hoewel Sabadeco als projectontwikkelaar voornamelijk bezig is met de verkoop van de kavels, is er nauw overleg met alle betrokkenen die moeten zorgen voor de infrastructuur. De aanbesteding daarvoor vond op 6 februari plaats en de werkzaamheden beginnen op 1 maart 1991.

Jan Karel Smeets: 'Alle benodigde vergunningen zijn rond. Met het Water- en Energiebedrijf WEB hebben de afspraken gemaakt over de aanleg van de distributienetten. Daarvan zal overigens wel een gedeelte voor eigen rekening komen. Ook de Telefoondienst heeft met de uitbreiding van de centrale wat meer armslag voor de gewenste aansluitingen op de kavels en de aansluitingen op het Flamingo kabel televisienet zal geen enkel probleem opleveren. Op 1 oktober 1991 zal dus de infrastructuur van 69 percelen van de Sta Barbara Crown Shores en de 25 kavels van de Crown Villas geheel klaar zijn'.

VOORDELEN

Met nadruk attendeert Smeets op de grote voordelen die de openlegging van de plantage Santa Barbara biedt voor Bonaire. 'Deze ontwikkeling is van groot belang voor de economische en sociale sector, want nu kunnen ook de gronden van de aangrenzende plantage Colombia beter ontsloten worden en zal de afstand van Kralendijk naar Rincon aanzienlijk verkort worden. Dat is niet alleen een economische factor maar vooral ook een sociale factor voor de bewoners van Rincon die nu beduidend dichter bij potentieel werkterrein gesitueerd.'

'Het 9 ha grote terr... waarover de overheid ... beschikt kan voor recreat... mogelijkheden en str... daanleg een belangrijke ... spelen voor de bevolking ... niet in het minst voor ... van Noord di Saliña Antriol'.

Maar niet alleen dat, h... Sabadecoproject zal ook v... stedebouwkundig en planol... gisch belang zijn. Immers d... kuststrook wordt integra... ontwikkeld en ook h... daaraan grenzend achter... land. Dat Sabadeco kenne... lijk in de roos heeft gesch... oten, blijkt wel uit de inte... resse die er zowel lokaal al... in het buitenland — voora... in Nederland, blijkt te best... aan. Jan Karel Smeets: 'Hoewel wij eigenlijk pas in januari zijn begonnen met de verkoop, is de belangstelling zeer groot, en begint de verkoop goed te lopen. Er zijn al tien kavels verkocht.

Op het moment dat Johan Vreekamp van de Bouwmaatschappij Curaçao en nu ook op met een vestiging Bonaire, zijn drie modelwoningen zal bouwen, mogen we verwachten dat de belangstelling nog groter wordt'.

VOORWAARDEN

Overigens is de koper wel aan bebouwings-voorwaarden verbonden. Bij de notaris is o.m. vastgelegd dat de koper slechts één huis per kavel mag bouwen, dat de huizen aan een minimale maat zijn onderworpen, dat er geen gebruik gemaakt mag worden van zinkplaten en dat een septic tank een onvoorwaardelijke verplichting is. Vermoedelijk weinig problemen ... kopers van percelen die toch een aardig bedrag vertegenwoordigen, waarop dan ook een huis gebouwd moet worden dat een paar ton moet gaan kosten.

ETTERKUNDIG LEVEN ROND DE EEUWWISSELING

Schrijven onder de streep

olksopvoeding via aangename lectuur

= door Wim Rutgers =

EUILLETON is een van oorsprong Europees verschijnsel, dat in de 19de eeuw zeer populair rden. Zoals het woord aanduidt, betekende het nkelijk niets anders dan 'blaadje', een tot gevouwen vel papier dat als bijlage bij een werd gevoegd en waarin minder belangrijk een plaatsje vond.

delijk werd het oorspronkelijke annonce- een onderhoudende bijlage, gevuld met lite- itieken en korte opstelletjes, geschreven in te conversatiestijl, die in de loop van de 19de de hoofdkrant werden ondergebracht. Welis- nder de streep' om opinie van (politiek) nieuws uel te markeren, maar altijd op een opval- laats, en wat Curaçao betreft was dat meestal pagina, zeker als de feuilleton-auteur als bekendheid genoot en populair was.

eze losse, in vlotte stijl geschreven berichtge- de streep ontstond de zogenaamde roman- on, een roman die in afleveringen in de krant een.

eraire kritiek werd Europa door de krant d opgenomen, of weer aparte pagina's of in bijlagen. Dat gold de Antillen, zodat lijk met de huidige bijlagen de oorspron- toestand weer dicht en. Opiniërende arti- rden afwijkend gedr- cursiefje) of in een kolom van de krant t (de column).

vormen van feuil- ver een actueel en onderwerp op een udende manier per- opiniërend en, en de roman- n kwamen ook in de anse literatuur voor. elders dit van oor- journalistieke genre atuur gepromoveerd gens het literair pres- de stilistische kwali- an de beoefenaars, zo we dat ook voor de constateren. Van een voorbeeld als Boeli uwen's stukjes in *De oche Courant*, via de ijdragen van Pierre onder de titel 'Wij in llen' in *Antilliano* van n vijftig en in het van de jaren zestig in *igoe* onder de titel 'Zo çao', gaat het genre t aan het einde van de eeuw, toen de adpers zich zo sterk elde.

PATERS

illeton is hier inge- or de paters, en zowel e (1884) als *La Cruz* kenden feuilletons in tekenissen. De laat- de ze 'seccion recrea- nam daarin weke- e vertellingen op, gere verhalen die afleveringen n, of opiniërende in vorm gegoten arti- Een opmerking als de Nederlandse N.R.C. en *De Maas-* die zelfde tijd, *en dikke horizontale de volle breedte van agina verscheen alles lezer maar zou ontspannen: voorna- rvolgverhalen, maar kdotes, filosofische ngen, reisverslagen,*

der meer gelden voor liaanse R.K. pers. uwens niet zo ver- k, omdat de paters o nauwe contacten den met deze Rot- bladen, vooral met *Maasbode.*

uilleton was soms aan buitenlandse die met name werden, zoals Padre a die in de begintijd ant veel bijdroeg en ewitz, of het werd n door de eigen als J.H.J. Hamel- 903 over een stukje nse geschiedenis uit de jaren 1795, en 1796-1804; P.A. Euwens in 1903 en 1904 over de geschiedenis uit de jaren 1778 en 1803-1807; Van Baars over de historie van het St. Elisabeths Hospitaal in 1905, en R.J.C. Wahlen in 1907 met twee verslagen van reizen naar Bonaire en Aruba. Vaak zien we in deze bijdragen een vermenging van aparte en vervolgafleveringen.

De opgenomen verhalen waren in *La Cruz* altijd in het Papiamento vertaald en daarbij meestal naar de gelegenheid ge-antillianiseerd of eigen origineel werk. Maar dat laatste is vaak moeilijk na te gaan omdat de feuilletons veelal anoniem verschenen.

Pater Verriet schreef in *La Cruz* van 1914 een tijdlang 'Separa i bolbe reuni', een vertaling van een derde eeuwse bekerings- en vervolgingsgeschiedenis van Romeinen en Christenen. Toen hij op reis naar Aruba moest en zijn volgende aflevering niet op tijd op Curaçao kon zijn wegens de sterke zeestromingen, sloeg het feuilleton een week over. Hij schreef het dus van week tot week. De kranten zelf geven verder geen informatie over het totstandkomen van de bijdragen.

MORALISEREND

De inhoud van deze feuilletons in de R.K. bladen was allereerst opvoedend, leerzaam en sterk moraliserend, geheel volgens de opvatting van wat in R.K. ogen literatuur hoorde te zijn. De bijdragen onder de streep moesten de kennis van het land en zijn geschiedenis versterken, maar ook een huwelijksmoraal vestigen, een geweten ontwikkelen en lessen voor het leven geven. Het idee was die van volksopvoeding via aangename cultuur.

Geschikte onderwerpen daartoe leken verhalen ter gelegenheid van het kerkelijk jaar, kerstmis, pasen, de heilige communie, verhalen uit de begintijd van het Christendom waar de heidenen de gelovigen weliswaar vervolgden, maar niet afvallig konden maken, verhalen over wonderbaarlijke bekeringen, arbeidsethiek en dagelijks leven en gedrag in het gezin en daarbuiten in de maatschappij, verhalen over pausen en heiligen, enz.

Met hun zedelijk-religieuze inhoud en strekking zijn deze feuilletonverhalen, ondanks hun misschien twijfelachtig literair niveau vanuit huidige maatstaven, van belang als wegbereiders van de latere Papiamentstalige roman-feuilleton die uit deze traditie lijkt voortgekomen. Wat we nu nog vinden zijn korte verhalen van maar een enkele aflevering, langere verhalen van enkele tot soms tientallen afleveringen, en toneelfeuilletons van stukken die al of niet eerder waren opgevoerd op Curaçao.

CATIBOE SAMBOE

In elf afleveringen drukte *La Cruz* van 6 september tot 15 november 1911 het verhaal 'Samboe i su famia' af. De hoofdfiguur Samboe werd als 19-jarige slaaf van Afrika naar Curaçao verkocht, maar tot zijn geluk aan de goede R.K. eigenaar Julio Webster. Samboe trouwde (!) en kreeg kinderen. Toen de eigenaar stierf, kon zijn vrouw enkele schulden niet aflossen en werd ze gedwongen om Samboe, diens zoon Ben en kleinzoon John te verkopen aan een wrede slavenhandelaar.

Emilio en Maria vluchtten met hun jonge zoon naar Ohio, met hulp van de medelevende eigenaresse. Onderweg werden ze ook weer door gelovige blanken geholpen, die tegen de slavernij waren. Samboe en Ben werden naar het Zuiden getransporteerd, maar nadat ze een negenjarig meisje redden van de verdrinkingsdood werden ze door een goede eigenaar gekocht.

Een familielid van mevrouw Webster, de heer Rojer, helpt haar met haar financiële problemen. Zo vernemen we beurtelings nieuws van de verschillende 'fronten', tot uiteindelijk de familie Samboe herenigd wordt en haar vrijheid krijgt.

Wat leert zo'n verhaal ons? De tijd van de slavernij was een wrede, onmenselijke tijd. Maar het R.K. geloof verzachtte de mores van de gelovige eigenaars en het noodlot[illegible] mochten weten dat God hen beschermde. Wie dat geloof niet kende, was niet best af in het verhaal. Toen er een slavin overboord sprong, de Mississipi in, om aan de slavernij te ontvluchten, luidde het:

'E pober pagana koe no a sinja nunca di busca consuelo den su pena den religion koe ta adora e berdadero Dios...'

Wat een geluk dat de slavernij nu is afgeschaft,

'Ai ki terible tabata e sclabitud; ki gradicimentoe nos ta debe na Dios, koe a doena nos jioenan e emancipacion!'

Zo werd het verleden gebruikt om zedelijke lessen voor het heden te geven en wel te bate van de eigen parochie. Toen de slaven van mevrouw Webster hun vrijheid kregen, was er die avond een groot feest, 'ma di manera decente...' Pater Antonius, die een helpende rol vervulde bij de vlucht van de slaven, bad

'koe e libertad no bira un libertinahe, ma un libertad di cristian koe tin dirigi su bida segun mandamentoe di Dios i Santa Iglesia'.

Of het feuilleton over het tijdperk van de slavernij ging of over de eerste christenvervolgingen en -bekeringen, steeds werden ze gebruikt als materiaal voor hedendaagse evangelisatie en catechisatie. Dat zien we ook met een aantal korte historische schetsen op Aruba.

ARUBA

Hoewel de meeste verhalen op Curaçao speelden, verschenen er in 1908 in *La Cruz* een viertal over Aruba en zijn geschiedenis. Het betreft de inbezitneming van het eiland en de kerstening van de Indianen door de Spanjaarden, en enkele historische gebeurtenissen uit de 18de eeuw. De eerste Arubaanse fiscaals die gelovige mensen waren, zodat ze naast God aan hen drieën 'e progreso grandi di catolicismo na es tera di Aruba' danken.

Een ander verhaal vertelde over de geheime viering van 'Fiesta di Nos Senjora di Carmen' op 16 juni 1727. Volgens de verteller was er in die tijd geen vrijheid voor de zwarten maar ook niet voor de katholieken! Daarom haalde men stiekem een priester uit Coro, die preekte, de mis celebreerde, doopte en het sacrament der stervenden bediende. Het tweede deel van dit verhaal toont ons als schril contrast met deze persoonlijke goedheid van de individuele priesters de politieke wrijvingen tussen koloniale Spanjaarden en de Nederlandse West-Indische Compagnie.

De goede daden van de priesters werden ook benadrukt in drie afleveringen 'For di tempoe di sklavitud' waarin fiscaal Alvarez een zieke slaaf kocht en de vrijheid gaf, en pater Rodriguez de door de slavenverkoop uiteengedreven familie van deze slaaf weer bij elkaar bracht. De les uit het verleden die de vier verhalen acht weken toonden, benadrukte de positieve kracht van het R.K. geloof en de goede werken van de R.K. priesters. Literatuur heeft immers een grote invloed op de mens. Maak er daarom gebruik van in positieve zin!

SEBASTIAN

Verhalen kunnen opvoedend werken, maar ook toneel, getuige het in het feuilleton opnemen van 'Sebastian', drama in vijf bedrijven, in *La Cruz* van 2 oktober tot 13 november 1907.

Het hoofd van de keizerlijke bewakingsdienst in het oude Rome, Sebastian, bekeert zich tot het christendom. Hij wordt daarna gevangen genomen en als zovele andere christen-martelaars gefolterd en gedood. Twintig pijlen doorboren hem (denk aan de heilige) maar hij sterft pas als men hem met een zwaard doorsteekt. Maar het geloof en de kerk overwinnen het heidendom uiteindelijk.

'Den hardin di eterna gloria,
nos ta weita palma floria
di martirnan corona!
Curpa sol nan por a danja
Alma, bida eterna e haja
den di Angelnan biba!'

Naar 's lands gelegenheid geantillianiseerd was het verhaal in zeven afleveringen van een moderne bekeringsgeschiedenis, 'Dos Roeman' in *La Cruz* van 9 februari tot 23 maart 1910. Het was het verhaal van goede en verkeerde vriendschappen. Calister wil niet deugen in het overigens zo brave gezin van Shon Ana en Adolf Primero. Zijn broer Manuel is de brave oppassende. Zo krijgen we een moderne versie van de verloren zoon.

Calister gaat men slechte vrienden om, gaat uit en danst, drinkt en verkwist zijn geld. Hij scheldt op het geloof van de paters. Manuel en zijn vier trouwe vrienden brengen de weekends en vooral de zondag in gepast godsdienstige ernst door.

Calister vertrekt naar Haiti, trouwt daar, krijgt een kind, wordt rijk, maar verliest zijn geld aan enige slechte vrienden die het gebruiken om een revolutie te ontketenen. Hij vlucht berooid en ziek terug naar Curaçao, waar hij liefderijk wordt opgenomen in het huis van zijn broer.

Calister is toch veranderd, hij is niet meer bij de Vrijmetselarij zoals toen hij streed tegen de kerk, hij is zelfs om zijn vrouw R.K. gehuwd.

'Masoneria ta contra Dios i su Iglesia. Masoneria condena pa Iglesia Catolica, ta condena tambe pa Dios como un malisimo...'

Zo bestrijden deze verhalen het kwaad in organisaties en hun handlangers, en verdedigen ze het goede. Calister bekeert zich, biecht, krijgt absolutie, doet communie en wordt de rest van zijn leven een beter mens.

'Manuel i Calister por doena ainda hopi hoben animo pa oera nan den amistad coe bon amigoenan, manera nan a haci: koe combersion di Calister por ta un [illegible] ta bolbe den coral di Senjor'.

Maar er zijn niet alleen zulke ernstige verhalen en toneelstukken. De boog was niet altijd gespannen, getuige het kluchtspel 'Dos Americano' dat einde 1906 werd opgevoerd en begin 1907 als feuilleton in *La Cruz* verscheen. Twee in Spanje reizende Amerikaanse toeristen beklagen zich dat ze geen enkel avontuur meemaakten op hun tocht. Dat hoort men in hun hotel en men speelt nu dat de Amerikanen in een gekkenhuis zijn beland: ieder doet tegelijk alsof hij directeur, dokter is én gek. Een Duitser en Fransman verklaren elkaar de oorlog. Zo lijkt Posada di Rebequin op het toneel inderdaad een gekkenhuis geworden. De toeristen vluchten weg, waarna alles wordt opgelost.

'Esei lo haci boso comprónde den ki categoria nos ta clasifica esnan, koe ta pasa nan bida, biahando manera Don Quijote buscando aventura...'

Het was als een probleemloos lachstuk bedoeld en kende geen enkele moraal. In het verenigingsgebouw van de Reunion San Hose had de opvoering ervan, getuige de kranten, een enorm succes.

Deze voorbeelden, gespreid over een aantal jaren, zouden met tientallen uit te breiden zijn. Wekelijks verschenen dit soort feuilletons in *La Cruz*, waar ze de redactie als volksopvoeders hielpen tegen het slechte te waarschuwen en voor het goede te pleiten. Men was overtuigd van de mogelijkheid daarvan.

'Een goed geredigeerd volksblad, dat bij het volk gewild is, zoals La Cruz kan zeer veel bijbrengen tot maatschappelijke en godsdienstige opvoeding van het volk',

schreef de *Amigoe* op 8 mei 1909, toen de collega zijn tweede lustrum vierde. *La Cruz* kende een 'seccion amena' met raadsels en puzzels die tot dat 'gewild zijn' zullen hebben bijgedragen, maar ook de 'seccion recreativa', het feuilleton. *La Cruz* telde in 1905 een oplage van duizend exemplaren, wat toch niet gering was.

'Er wordt nog veel te weinig gelezen in onze kolonie. La Cruz kan door iedereen worden verstaan...', leraarde de *Amigoe* op 29 april 1905. *La Cruz* heeft een leescultuur en - traditie willen vestigen voor het volk. De paters hebben literaire genres als [illegible] en feuilleton in de krant gebruikt als geloofspropaganda, als civilisatiemiddel, als moraliserend instrument. De aanduiding 'seccion recreativa' geeft al aan dat ook de redactie zich bewust was van het doel van dergelijke verhalen onder de streep, namelijk het aangename, ontspannende. Maar om via die weg bij de volksopvoeding als uiteindelijk doel terecht te komen.

Sede di Papiamentu vertaalt kinderboek

'Kompa Ber': een mooi cadeau voor de jeugd

= door Jules Marchena =

SPES PATRIAE. Een latijnse uitdrukking die al eeuwenlang overal ter wereld wordt gebruikt. Het betekent: 'Hoop in de toekomst van ons land'. En deze hoop is onze jeugd. Op Curacao komt men dezelfde uitdrukking tegen in het gezegde: 'Hubentut ta nos futuro' (De jeugd is onze toekomst). En inderdaad: de jeugd ís onze toekomst. En een volk dat de toekomst wil verzekeren neemt de opvoeding en het onderwijs zeer ter harte. Dit bewijst het door o.a. door het bevorderen van de culturele mogelijkheden voor de jeugd. En een van de belangrijkste instrumenten hierbij is het BOEK.

Daarom stemt het mij tot groot genoegen dat onze Sede di Papiamentu een samenwerkingsovereenkomst is aangegaan met een Nederlandse uitgeverij die o.m. een serie boeken op de markt brengt over de figuur Kompa Ber (Vader Beer).

Waar nodig worden boeken vertaald uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij Bekadidact in Baarn en er is toestemming verkregen om de illustraties in de boeken over te nemen. Een uitstekend idee, want hierdoor kunnen hoge kosten worden bespaard. Eenieder die ooit een prenteboek heeft uitgegeven kan hierover meepraten. Als eerste in de serie die tot stand kwam in het kader van de samenwerking is het boekje 'Kompa ber ta traha djem di apel' (Vader Beer maakt appeljam) verschenen. De auteur van dit verhaal is de Japanner Chikuzo Kuratomi en de illustraties zijn van zijn landgenoot Kozo Kaimoto.

LIEVE BEER

Kompa Ber is een hele lieve beer. Hij is heel goedhartig en houdt ervan anderen te helpen. Maar hij is ook zo dom dat hij voortdurend zichzelf en anderen in de problemen werkt. Maar uiteindelijk loopt het toch allemaal goed af. Het is een figuur waarmee kinderen zichzelf zeker kunnen identificeren.

Het is een aangenaam boek uitstekend vertaald in het papiamentu. De tekst is simpel en gemakkelijk leesbaar voor kinderen. Ook de illustraties zijn prachtig en de kleuren, voornamelijk bruinachtige en okergele tinten erg attractief. Ouders kunnen eruit voorlezen voor kinderen van 3 à 4 jaar die zelf nog niet kunnen lezen en verder is het geschikt voor kinderen tot ongeveer zeven jaar.

Het boek, met een formaat van 25x25 cm heeft een stevige kaft en kost in de boekhandel vijftien gulden.

GOEDKOOP

Op zich is dat goedkoop. Wij moeten ervan af kinderboeken van inferieure kwaliteit uit te geven. Ik bedoel daarmee boeken met een paar zwart-wit plaatjes en van inferieure kwaliteit die aan elkaar geniet zijn, zodat ze binnen de kortste keren kapot gaan. Moet een boek 'cheap' zijn wanneer het bestemd is voor een volkskind ? Die tijd is voorbij!

Uiteraard heeft deze gedachte zijn consequenties, bijvoorbeeld financieel. Als je kwaliteit wilt, moet je er ook voor willen en kunnen betalen. Het is niet mijn bedoeling hier verder op in te gaan, ik wil volstaan met de constatering dat er voor elk probleem wel een oplossing is te vinden, als de wil er maar is....

Tot besluit wil ik de Sede di Papiamentu en allen die bijgedragen hebben tot het uitgeven van 'Kompa ber ta traha djem di apel' van harte feliciteren. Ik hoop dat wij spoedig meer boeken uit deze serie kunnen verwachten vertaald in het papiamentu. Ze vormen een goed geschenk voor onze Spes Patriae.

'Kompa Ber ta traha djem di apel' (oorspronkelijke titel: 'Kummeling maakt appeljam' ISBN 90 321 0374 1. Vert.: Sede di Papiamentu m.m.v. OKSNA. Prijs: f.15.-

GROOTSTE MISDADIGER KONING FAHD

President World Islamic mission Shah Siddiqui:

Golfcrisis dreigt uit te lopen op godsdienstoorlog

AMSTERDAM - De Golfcrisis dreigt uit te lopen op een wereldwijde godsdienstoorlog. De steeds zo bedachtzame Shah Ahmad Noorani Siddiqui raakte keer op keer verhit als hij over de ernstige gevolgen van een mogelijke Westerse aanval op Irak sprak. Vooral omdat een oorlog in de Golf volgens hem helemaal niet nodig is. Toch is die oorlog er gekomen.

De 62-jarige Siddiqui is president van de World Islamic mission (WIM) die in 38 landen afdelingen heeft. Vreemd genoeg ontbreken -- op Turkije na -- alle landen in het Midden-Oosten. "Daar zijn we niet welkom." in Nederland is wel een afdeling, waar de hoge gast uit Pakistan onlangs op bezoek was.

De Golfcrisis is een "zuiver politieke aangelegenheid", zegt Siddiqui tijdens een gesprek in de Amsterdamse Taibah-moskee. De crisis heeft niks met godsdienst te maken. Irak en Kuwayt moeten zelf "dit probleem tussen twee Islamitische landen oplossen". Ze kunnen hooguit een beroep doen op assistentie van andere Arabische landen.

Aangezien ook Siddiqui inziet dat Irak niet zomaar uit het kleine buurland vertrekt, voelde hij het meest voor de vorming van een vredesmacht van de Verenigde Naties. Daarin moeten dan alleen Islamitische landen vertegenwoordigd zijn, zegt hij, "Anders wordt het erg gevaarlijk". De Islamitische landen hebben het Westen niet nodig om hun problemen op te lossen.

Siddiqui laat er geen twijfel over bestaan dat Saddam Husayn zo gauw mogelijk uit Kuwayt moet vertrekken. Maar eerst, zegt hij met overslaande stem, zal Israel zich uit de bezette gebieden moeten terugtrekken. Als dit land zich eindelijk eens iets laat gezeggen door de tientallen VN-resoluties, zal Irak "automatisch" gehoor geven aan de oproepen van de internationale gemeenschap. De Arabische wereld zal Saddam Husayn daartoe dwingen.

UITGEHOLD

"Iedereen die andermans land bezet, zit fout", aldus Siddiqui, maar Israel zit 'fouter' dan Irak. "Israel heeft duizenden Moslims vermoord, mensen gemarteld, op de vlucht gejaagd". Het land legt voortdurend VN-resoluties naast zich zeer. Daardoor wordt het gezag van de VN veel meer uitgehold dan door het optreden van Saddam Husayn.

Siddiqui is zichtbaar opgelucht als hij niet meer over de Golfcrisis hoeft te praten. "Daar zijn wij niet voor", zegt hij. "Iedereen die onze mening vraagt, krijgt antwoord, maar verder laten wij ons niet in met dit vraagstuk". De WIM is in 1972 immers opgericht met het doel voornamelijk religieuze activiteiten te ontplooien.

MISVERSTANDEN

Daarbij gaat het vooral om het opruimen van misverstanden over de Islam, aldus Siddiqui, die sinds 1974 president is. Vanuit haar hoofkantoor in Londen probeert de organisatie ook het vertrouwen te winnen van de christenen, net als joden en Moslims immers "Volk van het boek". De drie wereldgodsdiensten zouden veel meer moeten samenwerken.

Siddiqui denkt dan aan de bevordering van morele waarden en van spiritualiteit, "want die zijn we bijna kwijt". De wereld staat volgens hem voor een enorme morele crisis. Joden, christenen en Moslims moeten de handen ineen slaan en gezamenlijk een "Godvrezende maatschappij" tegenover de "materialistische maatschappij" plaatsen.

De WIM hamert ook op het vreedzame karakter van de Islam. "Het is pertinent onwaar dat de verspreiding van de Islam met geweld gepaard gaat", zegt de president. Helaas hebben de leiders in het Midden-Oosten wel eens voedsel aan deze gedachte gegeven, maar zij hebben, aldus Siddiqui, niks met de Islam te maken.

PLAYBOY

"De monarchen en dictators misbruiken de godsdienst. In de meeste Islamitische landen zijn de leiders de grootste misdadigers", aldus Siddiqui, die daarmee gelijk aangeeft waarom zijn organisatie in het Midden-Oosten niet welkom is. En de grootste "misdadiger" is koning Fahd van Saudi-Arabie. Deze "playboy" heeft volgens Siddiqui geen enkel recht om het heilige land van de Islam te besturen.

"Voor dictators is geen plaats in de Islam". De profeet Mohammed heeft immers zelf de democratie ingevoerd: zijn opvolger werd niet aangewezen, maar eerlijk gekozen. Dus weg met de monarchen in Saudi-Arabie en Marokko, bezweert Siddiqui en desgevraagd inderdaad ... Ook weg met dictator Saddam Husayn.

Paus Johannes Paulus bij een ontmoeting met PLO-leider Yasser Arafat in het Vaticaan in 1982.

WEGENS GOLFOORLOG

Nederlandse raad van kerken handhaaft dubbele loyaliteit

Gedistantieerd van PLO waar deze Saddam steunt

AMERSFOORT - De Raad van Kerken in Nederland distantieert zich van "al die stemmen en krachten in de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie PLO die steun betuigen aan Saddam Husayn". De raad blijft echter bij zijn dubbele loyaliteit met Israel en de Palestijnen.

Dit blijkt uit een verklaring die het bestuur (moderamen) van de raad heeft uitgegeven. Sinds het uitbreken van de Golfoorlog is de Raad van Kerken van joodse en ook kerkelijke zijde bekritiseerd vanwege zijn steun aan de PLO. "Men verwacht dat wij ons distantieren van de PLO, maar dat doen we niet", zei secretaris ds. W.R. van der Zee onlangs. In de nieuwe verklaring neemt de raad wel afstand van PLO-leider Yasir Arafat en andere Palestijnen die zich achter de Iraakse president Saddam Husayn hebben geschaard. Ook distantieert de raad zich van "stemmen en krachten in de PLO die het terrorisme aanwakkeren en de aanvallen op Israel toejuichen".

"Er zal zeker aanleiding zijn om na het vurig gehoopte einde van de oorlog in de Golf opnieuw te bezien op welke wijze vrede tussen Israel en de Palestijnen tot stand gebracht kan worden", schrijft de raad. "Zonder deze vrede zal er geen vrede zijn in het Midden-Oosten en in de wereld."

De raad blijft van mening dat "het Palestijnse volk recht heeft op een eigen tehuis, zoals Israel recht heeft op een veilig bestaan". Hij heeft sinds 1979 gepleit voor een eigen staat voor de Palestijnen naast Israel. Vorig jaar drong de raad er bij de Nederlandse regering op aan de PLO als enige vertegenwoordiger van het Palestijnse volk te erkennen.

Van der Zee geeft toe dat er niet veel PLO-ers zijn die nu nog op de steun van de Raad van Kerken kunnen rekenen. Er zijn ook christen-Palestijnen die voor een eigen Palesti staat zijn en die Sadd Husayn niet steunen, niet staan te juichen bi Iraakse aanvallen op Is en geen terrorisme aanw keren. "Het gaat ons nie eerste instantie om de P maar om de Palestijnen wie we ons verbon weten".

De Amsterdamse rab L.B. van de Kamp is zierig verrast" door het b luit van de Raad van K ken om afstand van de P te nemen. Het signaal doorgedrongen, aldus de Kamp, die eerder erpe kritiek leverde op houding van de Raad Kerken ten opzicht van PLO. De toekomst zal m ten uitwijzen of "de d van 180 procent" in de h ding van de raad zal b lijven.

Terrorisme verergert de zaak

Paus: Heilige oorlog absurd

VATICAANSTAD - Paus Johannes Paulus II heeft degenen die verantwoordelijk voor de Golfoorlog zijn nogmaals, opgeroepen "deze mensonwaardige weg" onmiddellijk te verlaten. Verder wenste hij vrede voor Israel, vrede.

"Ik zie spandoeken met het woord Sjaloom. Dat woord betekent vrede. Deze vrede wens ik het volk en de staat Israel toe" zei de paus de bewuste zondagmorgen na afloop van het Angelusgebed. Hij richtte zich daarbij speciaal tot enkele honderden joodse aanwezigen op het Sint Pietersplein die met spandoeken ervoor pleitten dat het Vaticaan de staat Israel officieel erkent.

Vijf dagen na de eerste Iraakse raket-aanval, had de paus onomwonden de Iraakse aanvallen op de burgerbevolking van Israel veroordeeld. Hij betuigde daarbij toen zijn "bijzondere solidariteit met iedereen die in de staat Israel onder de verwerpelijke bombardementen van de laatste dagen lijdt".

De paus keerde zich tegen opvatting dat de Golfoor een heilige oorlog is, zo Saddam Husayn meerma heeft gezegd. "Het geloof God zou geen geen red moeten zijn voor spanning of conflicten. Moge de one dige liefde van de Schep allen helpen in te zien een oorlog in zijn na absurd is."

Verder toonde de paus zi verbitterd over het lot van geallieerde krijgsgeva genen. Saddam Husayn he gedreigd gevangen genom piloten als 'menselijk schil op strategische punten plaatsen.

De paus waarschuw tegen het gevaar dat "teru gegrepen wordt naar h wapen van het terroris waardoor de oorlog nog er stiger en onmenselijk wordt". Terrorisme is strijd met de elementair morele principes en bove dien een schending van h internationale recht. Iraakse president heeft ee golf van terroristische acti tegen het Westen aangeko digd.

Secretaris Pauselijke raad:

Vaticaan is bang voor vergiftiging dialoog

VATICAANSTAD - In het Vaticaan groeit de bezorgdheid dat de toch al moeilijke dialoog tussen de RK kerk en de Islam door de Golfoorlog wordt "vergiftigd".

De secretaris van de Pauselijke raad voor de dialoog tussen de godsdiensten, pater Michael Louis Fitzgerald, stelt "met grote bedroefdheid" vast dat door de oorlog vooral onder de Arabieren de gevoelens van wrok tegen het Westen en daarmee ook tegen het christendom groeien. De media moeten naar zijn mening telkens weer duidelijk maken dat het niet om een oorlog tussen christenen en Moslims gaat.

De pauselijke raad onderhoudt in verband met het conflict rond de Perzische Golf bijzondere contacten met Arabische gesprekspartners. Maar politieke contacten zijn een zaak van het Vaticaanse staatssecretariaat.

MOEIZAAM

Paus johannes Paulus II wees tijdens zijn Nieusjaarsontvangst nog op de moeizame relatie tussen Moslims en christenen. In sommige landen in Noord-Afrika en het Midden-Oosten wordt de christelijke minderheid hoogstens getolereerd door de Moslims. Soms wordt de christenen het bezit van eigen kerken ontzegd, hetgeen volgens de paus duidelijk een schending van de grondrechten van de mens en de internationale wetten is. Deze situaties vormen een "ernstige belemmering van het voortgaan van de dialoog tussen de godsdiensten".

Fitzgerald wijst erop dat elke oorlog de betrekkingen tussen godsdiensten vergiftigt. En vele Moslims, maar ook talrijke vredesactivisten in het Westen vergeten kennelijk "in de hitte van het gevecht" dat in de Golf niet alleen Amerikaanse en Britse maar ook Saudische en Egyptische soldaten tegen Irak strijden.

In het document ter voorbereiding van de bisschoppensynode over Afrika, die in 1993 wordt gehouden, wordt gezegd, dat de problemen in de dialoog met de Islam in Afrika groter zijn dan ooit. Na de Golfoorlog lijken deze problemen ook in andere delen van de wereld te zullen groeien.

Oproepen over en weer Heilige oorlog

JERUZALEM - De oproep van de Groot-moefti van Jeruzalem tot een 'Jihad' (Heilige oorlog) tegen de Verenigde Staten en diens bondgenoten is volgens burgemeester Teddy Kollek van Jeruzalem "het gevolg van manipulatie".

"Ondanks mijn diepe respect voor sjeik Saad Eddin Al-Alami kan ik mij niet aan de indruk onttrekken dat de eerwaarde heer is gemanipuleerd" aldus burgemeester Kollek. De Groot-moefti had de Moslims in de gehele wereld opgeroepen een 'Jihad' tegen de VS en zijn bondgenoten te ontketenen en verder om geen Amerikaanse producten meer te kopen.

In tegenstelling tot de Groot-moefti van Jeruzalem heeft de hoogste Islamitische organisatie in Saudi-Arabie de Mosllims en allen die strijden voor de bevrijding van Kuwayt, tot een 'Jihad' tegen president Saddam Husayn van Irak opgeroepen. De 'Fatwa' (gezaghebbende religieuze uitspraak) was na het begin van de operatie Woestijnstorm uitgevaardigd door sjeik Abdulaziz Ibn Abdullah Ibn Baz, hoofd van de raad van Ulama (schriftgeleerdenbgn de hoogste religieuze instantie in Saudi-Arabie.

De 'Fatwa' zegent niet alleen alle Moslims die meedoen aan de bevrijding van Kuwayt, maar ook de niet-Islamitische strijders -- wat slechts zelden geschiedt.

In de Saudi-Arabische 'Fatwa' wordt Saddam Husayn "de vijand van God" genoemd, een vrij krachtig oordeel in de Islamitische wereld. Met deze uitspraak is elke twijfel weggenomen over de vraag of niet-Moslims mee mogen doen aan een gewapende strijd tegen een ander Islamitisch land.

IPO ONDERZOEKT 'HUMAN FACTOR' EN TECHNOLOGIE

Mensen leren snel, maar kunnen iets niet afleren

Hoe moet de techniek aan gebruiker worden aangepast ?

HET INSTITUUT voor Perceptie Onderzoek (IPO) [sa]menwerkingsverband tussen het Philips Nat.lab en [TU] Eindhoven - houdt men zich bezig met 'Human [Factors'] in relatie met de technologie. Dat lijkt een open [deur:] bijna alle dingen direct of indirect met mensen, [...]selijke factoren, te maken hebben. Human Factors [is] het vak dat bestudeert welke eisen de lichamelijke [en ps]ychologische mogelijkheden van gebruikers stellen aan [...]en, systemen, taken en omgeving. Die eisen kunnen [...] hebben met o.m. de functionaliteit (levert een [...] of taak op wat de gebruiker ervan verwacht?), het [...]gemak en de veiligheid. Een ander woord voor [Human] Factors is ergonomie (letterlijk: de regels voor het [werk]).

[...]l tijdens de stormach[tige ont]wikkelingen van de [...]e in het laatste decen[nium] [...]s de fabrikant met [...]s ingewikkelde, pro[...] steeds verder van de [...]er af komen te staan. [...] gebruik of bediening [so]mmige apparaten [onder] de knie te krijgen, [...]eel wat aandacht en [...] worden gebruikt. Som[...] komen er niet meer [...] moeten zelfs de hulp [...]n van anderen. Er is [...]n een toenemende roep [...]vvoud. Mag het een [...]ainder (knopjes) zijn [...] [H]uman factors' in zijn [...]enheid toe te lichten, [...]at het onderwerp enige [...]che context. Prof.dr.ir. [...]n Nes, is deeltijdhoog[leraar] in de informatie[...] [...]aan de TU in Eind[hoven]. Hij plaatst het begin [van de] ergonomie aan het [eind] van de Tweede Wereld[oorlog].

[JA]CHTVLIEGTUIG

[Van] Nes: 'Met name de [...] van het jachtvlieg[tuig] wordt beschouwd als [...] van een ergono[misch] opgezet systeem. De [...]n complexiteit en bedie[nings]gemak zijn nog nooit zo [...] bij elkaar gekomen [...] het vliegtuig. Het toe[...]moest snel en wendbaar [...] de piloot moest kun[nen] [sc]hieten. Je zag dan ook [d]e cockpit als het ware [...] piloot was heenge[...]. Met andere woorden: [be]dieningsorganen, con[...] [in]strumenten en wapen[...]en werden in hoge [mate] geoptimaliseerd met [een mi]nimum aan bedienings[...]. Daar is uiteraard [...] gepraat en nage[...]. Men moest weten of [...]n in die kleine bena[...] omgeving ook goed [...] functioneren.'

[...] in dezelfde tijd dat [...]e opkomst zag van [...] selectie- en trainings[...]res, die meer inzicht [...] in het menselijk [...] en handelen. Zo was [...]er in het begin van [...] altijd een officier. [...]te de verliezen toe[...] onderofficieren [...] moesten worden, [...]en tot de ontdek[king] [...] dit niet ten koste [...] de gevechtskracht. [...] praktisch en snel [...] sergeanten bleken [...] te doen in de [...]

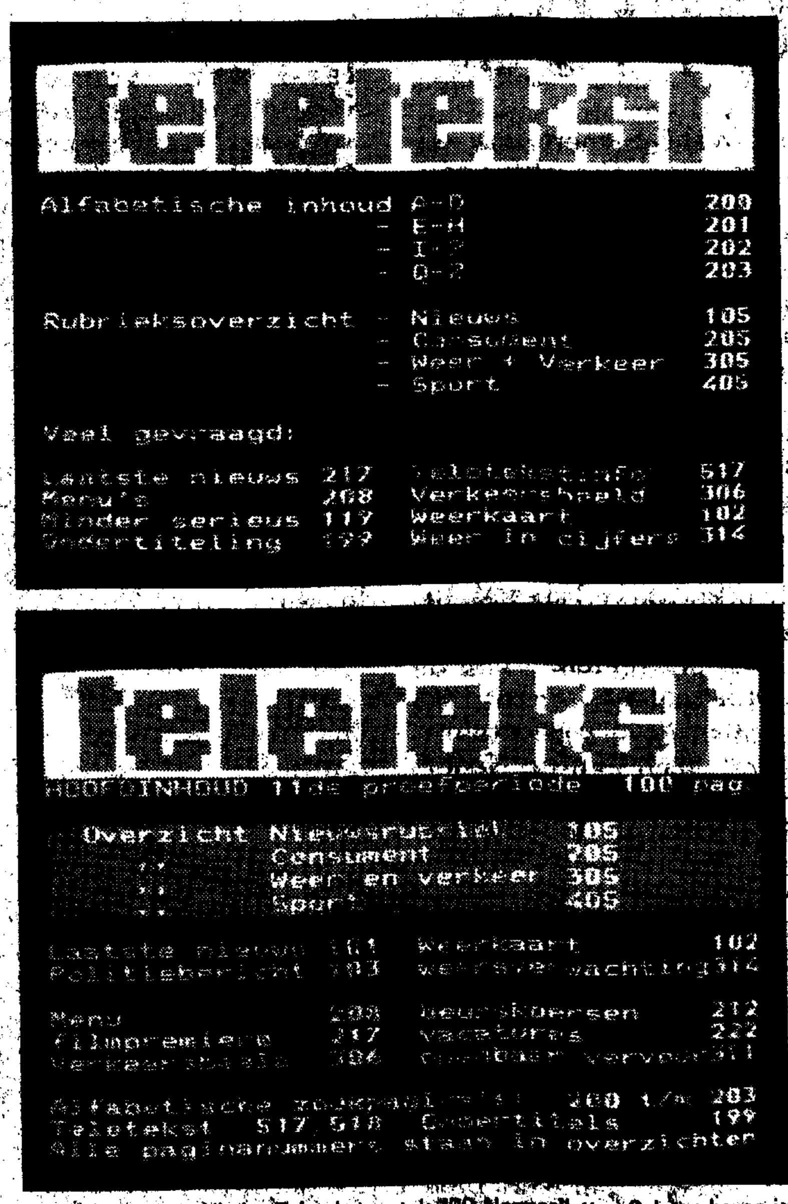
[V]OORBEELD

[...] is tot op de dag [v]andaag een voorbeeld [...]onomie ondanks de [...] geavanceerdheid. Op [...] moment kwam [...] aan de orde of [...] een hoogtemeter [...] worden of ana[loog] [...] blijven. Analoog [...] strijd. Het eenvou[...] [w]ijzertje met cijfers en [...] het oog prima [...] Ook bij snel hoog[...] of stijgen. Als men [...]meter zou digitali[seren] [...] houden de cijfers met [...] stijgen ze snel ver[...] [...] dat het oog het [...]

absoluut niet meer zou kunnen bijbenen. Het IPO heeft geen onderzoek gedaan aan vliegtuigen, maar heeft een behoorlijke geschiedenis achter de rug bij het met een wetenschappelijk oog kijken naar Philips-apparatuur. Zo is men indertijd betrokken geweest bij het onderzoek naar de Philishave. Destijds moest de relatie onderzocht worden tussen bedieningsgemak en esthetische appreciatie. Onder meer moest de grootste gemene deler gevonden worden voor wat betreft de mannenhand die het scheerapparaat moest vasthouden. Een andere 'gouden ouwe' is de bekende praatpaal langs de snelweg. De PTT ging er destijds a priori van uit dat men te maken zou krijgen met een zekere vorm van vandalisme. Er mochten dus geen losse of makkelijk bereikbare delen aan de paal zitten. Daarnaast moest iedereen, groot en klein, bij de microfoon kunnen komen en alle hoofden moesten tussen de twee ingebouwde luidsprekers passen. Ook hier werd door het IPO onderzoek naar verricht, terwijl het Corporate Industrial Design het ontwerp gestalte gaf.

OSCILLOSCOPIE

Maar er zijn ook recenter onderzoeken van het IPO die het nodige succes hebben afgeworpen. Met name de oscilloscopie heeft men geducht op weg geholpen voor wat betreft gebruiksvriendelijkheid. In de Verenigde Staten zijn indertijd vergelijkingen gemaakt met concurrerende merken. 'Mensen realiseren zich vaak niet dat ze een enorme ballast mèt zich mee dragen,' zegt Van Nes. 'Een vracht die ze niet gemakkelijk inwisselen. Mensen zijn goede leerders, maar hebben veel moeite om dingen af te leren. Dat is met name in de al eerder gememoreerde vliegtuigindustrie een keer gebleken, met fatale afloop. Het ging om een hendel in de cockpit die naar voren en achter kon worden gezet, al naar gelang de stand van de vleugels die men wilde hebben: dichter bij de romp voor de ideale stroomlijn als men op de gewenste hoogte was aangekomen, of verder uitgespreid voor een groter draagvlak bij geringe snelheid zoals bij landen en dalen. Bij een technische modificatie verwisselde men de functie van de hendel. Dat gaf geen problemen, totdat een piloot in een stress-situatie kwam en hij als het ware een aantal handelingen in een reflex moest verrichten. Toen ging het mis, hij bewoog de hendel precies de verkeerde kant op, de kant die hij in eerste instantie had geleerd. Er zijn wetmatigheden in de waarneembaarheid van informatie. Daar moet men rekening mee houden als men een apparaat of machine bouwt. Een bijzonder goed voorbeeld is het beeldscherm van een televisie of monitor. Hetzelfde geldt voor

Twee maal de hoofdindex Teletekst met de IPO-Normaalletter. Scherm boven is overzichtelijker en de ordening van de gegevens is logischer. Daardoor kan de gebruiker sneller informatie vinden dan op scherm onder. De cijfers van de 'IPO-Normaal' zijn vet, waardoor ze beter te onderscheiden zijn van de hoofdletters. Verder is de letter 'O' echt ovaal en heeft hij niet als het ware de vorm van een wiebertje.

kleuren. Op een beeldscherm kan het gebruik van kleuren zowel een zegen als een vloek zijn, volgens Van Nes. De uitgangspositie is dat kleurtjes wel leuk zijn, maar daarnaast het leerproces duidelijk wordt beïnvloed door kleur. Een rood woordje in een groene regel tekst valt op en werkt als een krachtig middel. Als het teveel wordt [...] meer. [...] onderzoekingen bleek dat het oog tijdens het lezen iedere keer als het ware een zwieper maakte in de richting van het afwijkend gekleurde woord. Dat gaat dus afleiden.

DUIDELIJKER

Ook bij het ontwerp van een Teletekst-alfabet is rekening gehouden met human factors. Zo is de definitie gewijzigd van de matrix waaruit de letters zijn opgebouwd. Die bestond voorheen uit zes punten in horizontale en tien in vertikale richting. Na proefnemingen is dat horizontale aantal verdubbeld tot twaalf. Hiermee zijn duidelijk betere diagonalen te maken en daardoor duidelijker cijfers en letters. Een verder onderzoek naar de leesbaarheid bracht een lettertype te voorschijn dat de IPO-Normaal letter wordt genoemd. Dat is de letter die men nu bij de Teletekstpagina's tegenkomt. Dit lijkt ogenschijnlijk niet van zo groot belang, want: wat zou het als de letter een beetje kleiner of groter of een beetje anders is gevormd? Dat maakt echter heel veel uit. Kleine verbeteringen per letter betekenen al veel verbetering voor de hele tekst. De ANWB bewegwijzering is op dezelfde wetenschappelijke principes gebaseerd. Als iemand die zou negeren door bijvoorbeeld borden of belettering een andere kleur te geven, letters of borden groter of kleiner maken, zou dat onmiddellijk stukken schelen in de leesbaarheid. Uitgedokterd is dat de lettergrootte ten minste een tweehonderdste moet zijn van de afstand waarop men teksten goed kan lezen. Werd dit toegepast op Teletekst dan zou men op anderhalve meter moeten zitten om goed te kunnen lezen. De realiteit is dat mensen drie tot vier meter van het t.v.-apparaat af zitten. Aan de leesbaarheid van de Teletekstletter moet dus extra aandacht worden besteed.

AUTO-RADIO

Het IPO heeft ook contacten [...] het [...] zo comfortabel mogelijk te maken. Er zijn momenteel autoradio's te koop waar zo'n 21 knoppen aan zitten met ongeveer 63 functies. In hoeverre is zoiets nog handig en wat wordt ervan gebruikt en wat niet? Van Nes: 'Sommige moderne autoradio's hebben de 'autostore' mogelijkheid. Daarmee kan men, na één druk op een speciale toets, de ter plekke vijf, of acht sterkste zenders automatisch verbinden aan een even groot aantal preselectietoetsen. Daarna kan men bij gebruik van toets 1 de sterkste zender beluisteren, van toets 2 de op een na sterkste enzovoorts. Dit systeem stelt de gebruiker in staat om tijdens lange-afstandsritten gebruik te blijven maken van het voorselectie-principe, zonder steeds met de hand in te hoeven grijpen. Deze autostore functie is dus bevorderlijk voor de verkeersveiligheid en vergroot het gebruiksgemak van de chauffeur. Toch bleek onlangs tijdens een enquête op het IPO dat drie van de tien geënquêteerden die een radio met de autostore functie hadden, deze niet kenden, dus ook niet konden gebruiken. In dit geval zou men kunnen spreken van een verborgen functionaliteit, die uiteraard eveneens onbereikbaar blijft voor de gebruiker. Je moet je bij dit soort zaken sterk afvragen of het misschien niet beter is om bijvoorbeeld te besluiten een aantal knopjes of functies achter een apart paneeltje op te bergen voor de hobbyist en de belangrijkste functies naar voren te halen en die voor iedereen toegankelijk te maken.'

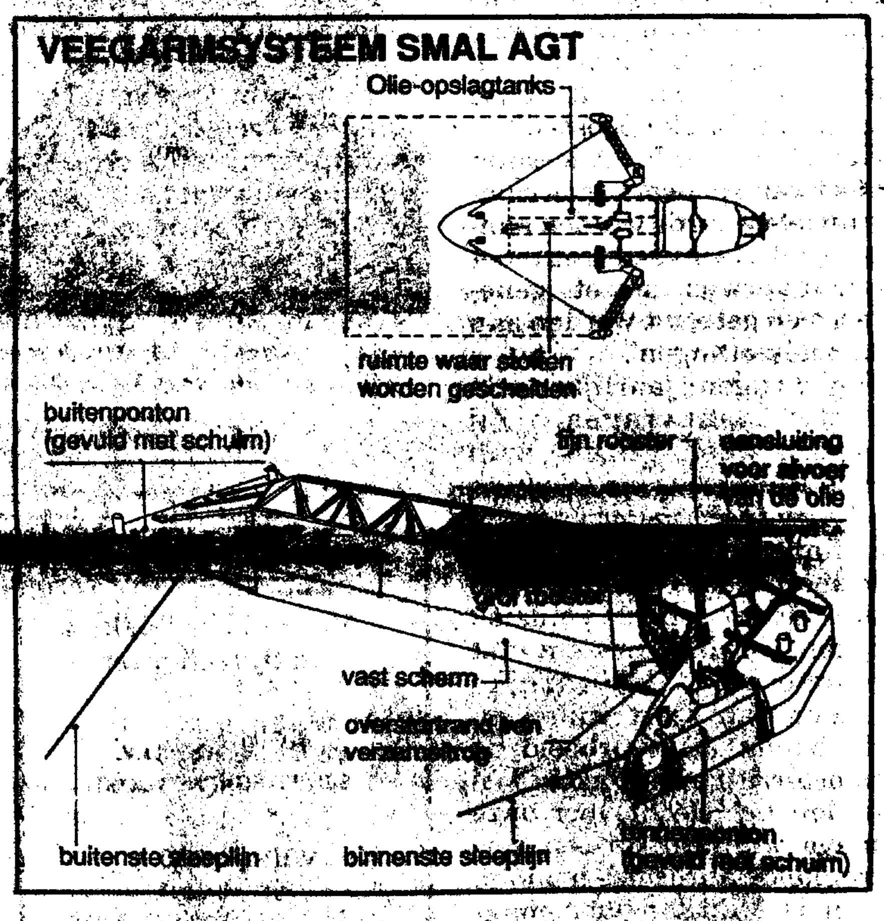
GESPROKEN

Bij het IPO denkt men aan gesproken gebruiksaanwijzingen. Er worden proeven mee gedaan en die zijn hoopgevend. Het zou bij invoering bijvoorbeeld kunnen gaan om een audiobandje waarop stap voor stap het installeren van het betreffende apparaat wordt uitgelegd. Zo'n systeem heeft niet alleen maar voordelen. Een belangrijk tegenargument is dat het gesproken woord erg vluchtig is en mensen over het algemeen niet uitmunten als luisteraar. Toch wees onderzoek anders uit. In eerste instantie dachten de onderzoekers dat er slechs heel korte en eenvoudige boodschappen bruikbaar waren, [...] lange [...] even snel het gesproken als het geschreven woord te begrijpen. Het gesproken woord kwam er zelfs nog iets [...] vonden deze uitkomst merkwaardig, omdat over het algemeen blijkt dat gesproken informatie door de ontvanger zeer selectief wordt beluisterd en toegelaten. Aan de andere kant kwam de veronderstelling naar voren dat een heleboel mensen wellicht een hekel hebben aan het lezen van een al dan niet omvangrijke gebruiksaanwijzing. Een voordeel van de spraakinformatie is dat door de klemtoon op bepaalde handelingen of onderdelen van handelingen te leggen, de aandacht van de luisteraar optimaal wordt vastgehouden. Een tweede ervaring was dat de gesproken informatie synchroon kan lopen met de handelingen die men moet uitvoeren. De gebruiker hoeft zich niet steeds van het apparaat af te wenden om naar de tekst te kijken. Het is duidelijk dat de stem bij deze vorm van instructie van eminent belang is.

Nederlandse 'veger' voor olievlekken

IN DE Perzische Golf behalve tussen de troepen van Saddam Huysain en de geallieerden ook gevochten, om de gigantische olievlek voor de kusten van Koeweit en Saudi-Arabië op te ruimen. Olievlekken verplaatsen zich onder invloed van wind en stroming. De olie zal zich vooral aan de lijzijde van de vlek ophopen, aan loefzijde splitst de laag zich op in afzonderlijke vlekken. De door de Nederlandse Rijkswaterstaat ontwikkelde 'veegarm' bestaat uit een houten scherm van 13,5 meter lang, tussen twee pontons die volgeschuimd zijn met polyurethaan. Het scherm maakt, in bedrijf, een hoek van ongeveer zestig graden met de vaarrichting. Dan treedt een optimale geleiding van de olie naar de 'verzameltrog' en de afzuiginrichting op. De verzameltrog bezit twee roosters en twee 'overstortstranden'. Olie die de laatste rand passeert, wordt met een dompelpomp weggezogen. De veegsnelheid is gewoonlijk 2 knopen (3,7 kilometer per uur).

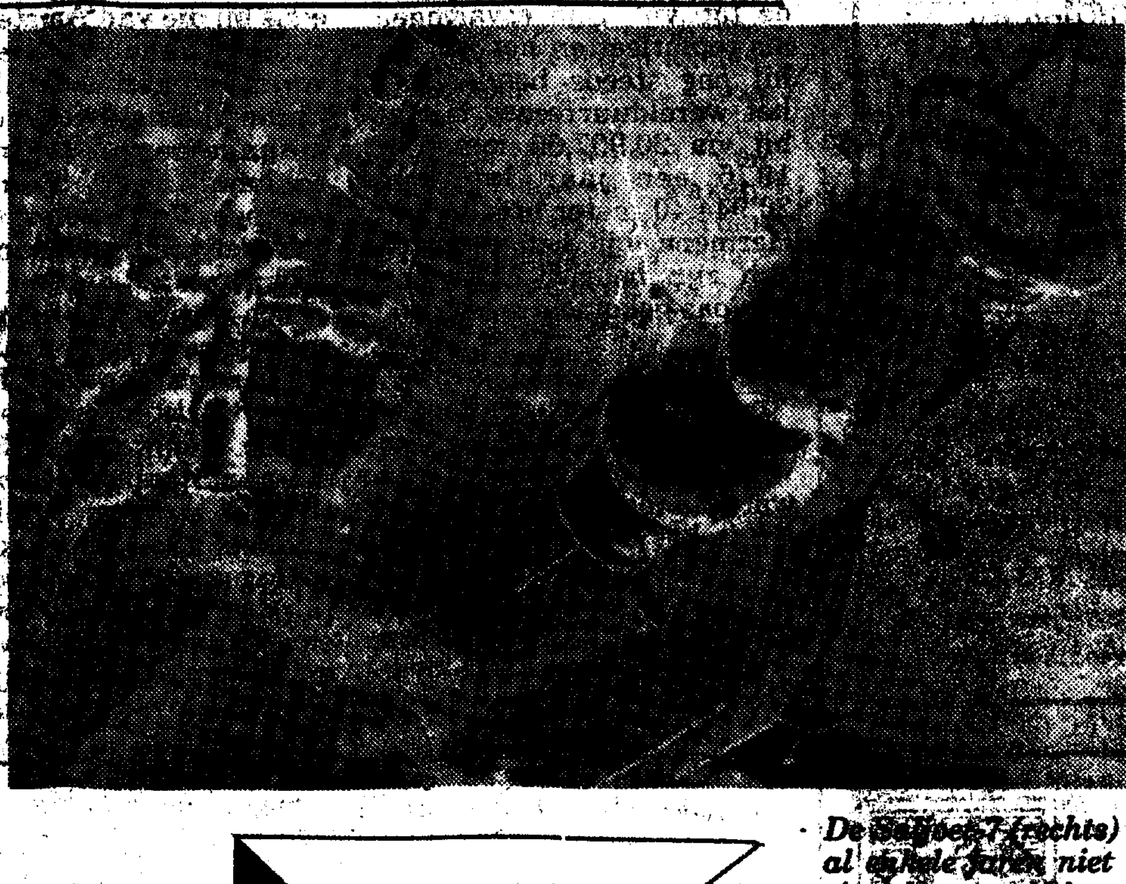

Saljoet-7 is weer terug op aarde

HET 43 TON zware Russische ruimtestation Saljoet-7 is donderdag in de Argentijnse Andes neergestort en grotendeels verbrand. Het ruimtestation kwam neer op 34.9 graden zuiderbreedte en 63.8 graden westerlengte. Op voorhand hadden de Sovjet-autoriteiten gewaarschuwd dat de Saljoet niet helemaal zou verschrompelen.

Evenmin valt te zeggen waar de brokstukken terecht zullen komen. Maar in principe kan dat op elke plaats zijn tussen 52 graden noorderbreedte en 52 graden zuiderbreedte. De Saljoet-7 werd gelanceerd op 19 april 1982 in een baan die een hoek van 51,6 graden maakte met de evenaar. Het station werd door een groot aantal kosmonauten bemand tot het in 1986 niet meer op signalen vanaf de aarde reageerde.

In dat jaar werd een nieuw ruimtestation, Mir (Vrede), gelanceerd. Aan boord van de Mir werken momenteel twee kosmonauten. Eerdere Russiche ruimtestations werden 'gedumpt' door op een gewenst moment en plaats in hun baan een remraket af te vuren, zodat de verbrande resten in de oceaan terecht kwamen. Doordat er geen verbinding meer is met de tuimelende Saljoet-7, kan dit recept nu niet worden gevolgd. De verwachting is dat de ruimtewoning, die met een snelheid van 27.000 kilometer per uur de dampkring binnen zal dringen, vrijwel geheel zal verbranden omdat het station geen hitteschild heeft. Er zijn geen radioactieve materialen aan boord zoals bij sommige Russiche kunstmanen het geval was. De Russische ruimtevaartorganisatie [...] hoopt voor de [...] waarschijnlijke [...]datum regeringen van landen, waar delen van het station kunnen neerkomen, te waarschuwen. Waarschijnlijk zal pas een dag voor de terugkeer met grote nauwkeurigheid kunnen worden gezegd waar en hoe laat dat kan gebeuren.

De Saljoet-7 (rechts) reageert al enkele jaren niet meer op signalen en zal binnenkort op aarde terugvallen.

DE TIEN GEBODEN VAN EEF KAMERBEEK

Oud-Olympiër regelt sponsoring voor Philips

'Elke gulden in de sport moet worden terugverdiend'

EINDHOVEN- Hij stelt het nuchter maar toch met een ondertoon van teleurstelling. 'Natuurlijk is er sprake van een gekwetst imago. Maar Philips is er nog'!

De inmiddels 56-jarige oud-tienkamper Eef Kamerbeek is al 39 jaar werkzaam bij de op een na grootste werkgever in Nederland, waarvan de laatste zes jaar als verantwoordelijke man voor het sponsorbeleid. Kamerbeek glimlacht wanneer de zin wordt uitgesproken om aan te geven hoe geforceerd het gebruik ervan was bij het vermijden van de naam Philips in samenhang met sponsoring. 'Dat is nu niet bepaald het imago, dat wij als multinational willen uitdragen'.

In 1984 kreeg Eef Kamerbeek, drie maal olympiër, in 1956 waar hij in Melbourne niet deelnam door de Nederlandse boycot, 1960 (Rome) en 1964 (Tokio) het sponsoringbeleid van zijn werkgever te coördineren. 'Tot 1984 zat er geen echte beleidslijn in onze sponsoring. Er was sprake van een chaotische ad-hoc aanpak. Toen zijn ook de Tien Geboden van onze sponsorpolitiek opgesteld'.

Het eerste luidt: 'Allereerst moet van sponsoring de commerciële waarde worden aangetoond. De investering moet redelijkerwijs omzet genereren en getoetst worden aan de doelstellingen'.

'Wij krijgen jaarlijks zo'n 30.000 aanvragen. Zij worden allen getoetst aan onze Tien Geboden. Van die verzoeken om sponsoring, die niet alleen op het gebied van de sport maar ook op dat van de cultuur en de muziek liggen, wordt 98 procent niet gehonoreerd. Gevaarlijke takken van sport vallen af. Hij noemt als voorbeeld de monsterrit Parijs-Dakar. 'Wij vinden het slecht voor onze imago wanneer op een verkreukelde auto onze naam te lezen is. Men kan dat gemakkelijk relateren aan onze produkten'.

Individuele sponsoring vindt ook niet plaats. 'Personen kunnen sociaal in problemen raken. Bijvoorbeeld door doping of een blessure. In dat laatste geval zou een campagne, die je om een sportman of -vrouw gebouwd hebt, ineens plat kunnen gaan. Met sportploegen is die kans veel kleiner. Bij een team is stoppen niet mogelijk. Er is altijd wel een reserve.'

UITZONDERINGEN

Op de regel van het sponsoren van individuen bestaan echter uitzonderingen. 'Na de Olympische Spelen van Los Angeles zijn wij met het Nederlands Olympisch Comite (NOC) aan tafel gaan zitten. We hebben gekeken wat de mogelijkheden voor Seoul waren. Dan komen er een aantal knelpunten naar voren. De een heeft medische begeleiding nodig, de ander materiële of financiële hulp. Voor een zeiler is een boot gekocht en een damesduo kreeg twee kano's. Een van deze twee is het laatste jaar vóór de Spelen in staat gesteld full-time haar sport te beoefenen'.

Ook voor een bokser, een estafette zwemploeg en twee roeiers hebben we wat kunnen doen. Die laatsten haalden goud en de bokser (Vanderlijde) kwam met brons thuis. Wij zijn dan zo eigenwijs te denken dat wij iets aan die successen hebben bijgedragen.

Hetzelfde geldt voor de drie gouden plakken van schaatster Yvonne van Gennip bij de Olympische Winterspelen in Calgary, waar wij voor het behalen van medailles een premie-stelsel hadden'.

De afgelopen zes jaar droeg Philips als hoofdsponsor van het NOC jaarlijks een-en-een kwart miljoen gulden bij. 'Bij het NOC hebben we nu een stapje teruggedaan. Wij zijn nu in hun sponsorterminologie 'aanvoerder' voor drie ton, waarmee wij alleen nog bijdragen in de maatschappelijke begeleiding van de topsporters'.

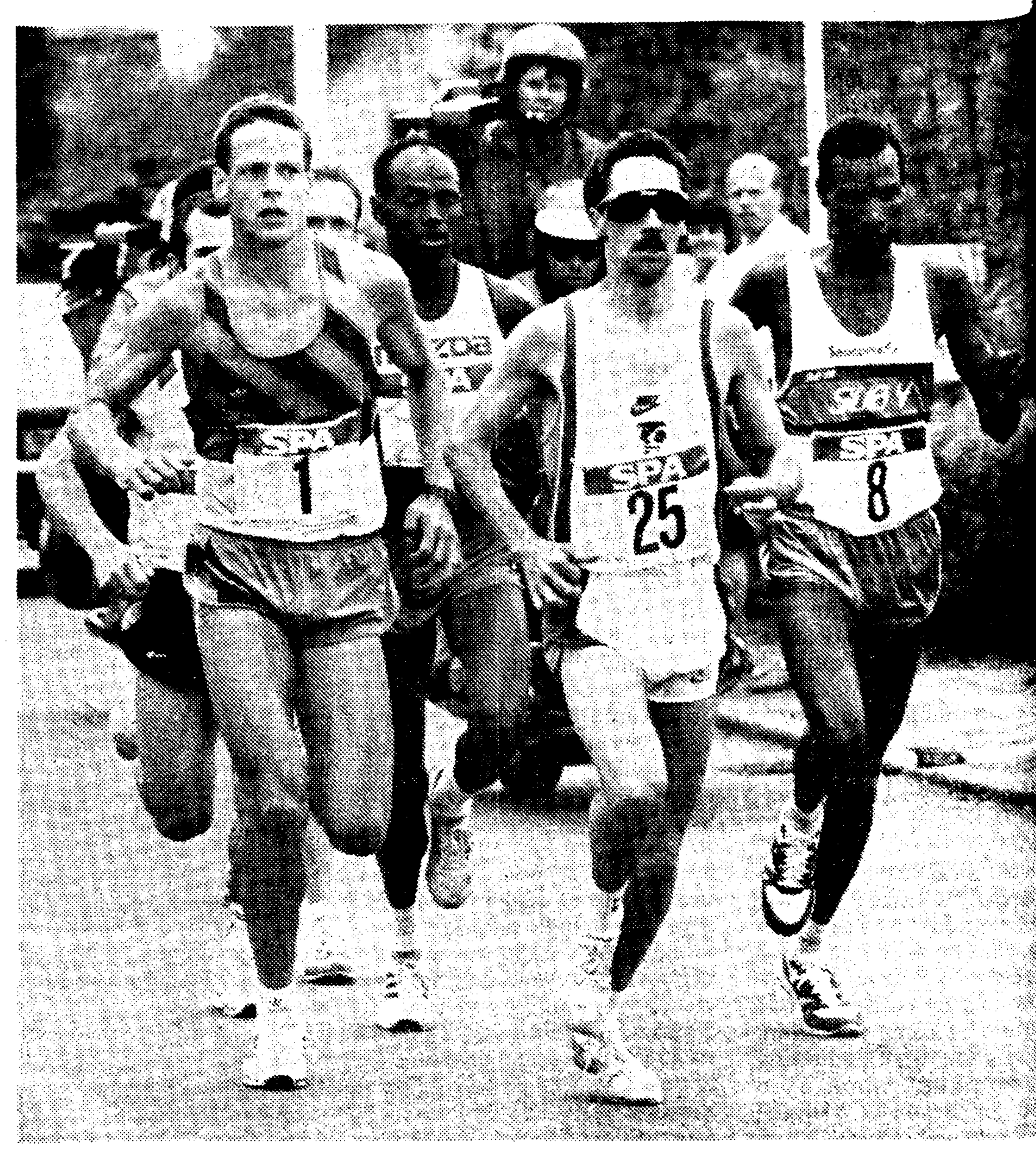
PROBLEMEN

Niet alleen het NOC, ook de KNVB heeft minder te verwachten uit Eindhoven. Het heeft niet te maken met de immense problemen waarmee Philips momenteel kampt. 'Wij waren als hoofdsponsor jaarlijks goed voor hetzelfde bedrag als het NOC kreeg. Wij wilden doorgaan als hoofdsponsor voor de KNVB. Omdat voetbal publicitair aantrekkelijk blijft. De voetbalbond vroeg voor dat hoofdsponsorschap maar liefst 70 procent meer, alleen voor het sponsorship van Oranje, waar we vroeger alle geledingen van de voetbalbond kregen. Dat kan natuurlijk niet. Voor elke aan sponsoring uitgegeven gulden, wil Philips er drie of vier terugzien, al zijn de doelstellingen per geval verschillend. Philips Nederland investeerde drie ton in Italia'90. Het totale sponsorbedrag voor het WK werd verdeeld onder zestig landen, waar Philips vestigingen heeft. De speciale rekendienst becijferde dat daar alleen al in Nederland 45 miljoen gulden aan 'free publicity' voor terugkwam.

De huidige problematiek bij Philips heeft uiteraard ook directe gevolgen gehad voor de sponsoring. 'We beraden ons voortdurend', zegt Kamerbeek. 'Voor elke uitgave moet ik eerst goedkeuring van de directie hebben en aantonen dat de uitgave gerechtvaardigd is'. Toch kan de Nederlandse sport op Philips blijven rekenen. Voor het EK voetbal in Zweden en het WK voetbal in de V.S. zijn de sponsorbedragen b.v. met een factor twee omhoog gegaan.

Eef Kamerbeek, voormalig Olympische tienkamper en inmiddels een verdienstelijk amateur-golfer, coördineert de sponsoring voor Philips.MDNM

Jos Hermens verleent zijn diensten bij het organiseren van marathons in Nederland en in andere landen. Hier een opname bij een vorig jaar gehouden marathon met links Gerard Nijboer, midden Marti ten Kate op de ... gevolgd door twee Afrika... lopers.

IAAF-LICENTIE VOOR MANAGERS TOE TE JUICHEN

De beste contacten in marathon-wereld

Top-atleet Jos Hermens is nu top-manager

BOEKEL - Jos Hermens heeft de rustige wintermaanden in de atletiek gebruikt voor een verhuizing van een rijtjeshuis in Molenhoek naar een boerderij in het Brabantse Boekel. Midden in de Peel ligt het hart van Global Sports communication, zoals Hermens zijn atleten-makelaardij heeft genoemd.

Na de voor hem ongelukkig verlopen strijd om de Europese titels van 1978 in Praag, waar in de finale van de 10.000 meter een achillespees vrijwel volledig afscheurde, bleek een terugkeer op topniveau onmogelijk.

Hermens, inmiddels 41 jaar oud, wilde niet terug in zijn oude vak, dat van onderwijzer. "Het zou heel wat rustiger zijn geweest dan nu. Werkweken van 80 tot 100 uur, waarvan veel in de nacht door de tijdsverschillen zijn heel normaal", aldus de man die zich vijf en een half jaar geleden als zelfstandig atletenmakelaar vestigde, nadat hij eenzelfde periode als adviseur van het Amerikaanse schoenenmerk nike werkzaam was geweest.

"In mijn actieve periode als atleet regelde ik mijn zaken zelf. Wanneer ik daarop terugkijk ging het allemaal heel erg amateuristisch. Maar wat ik toen heb geleerd komt mij nu goed van pas."

Hermens denkt dat er over de gehele wereld zo'n 40 à 50 atletenmakelaars werkzaam zijn. Hij rekent zichzelf tot de top vijf. Zijn ervaringen als top-atleet en het feit dat hij nog steeds houder van het wereldduurrecord is, dat hij via 20.907,65 meter in 1975 een jaar later op 20.944,40 meter bracht, zijn Hermens bij het opzetten van zijn bedrijf uitstekend van pas gekomen.

TRAINEN EN ZWETEN

"In het begin werd ik veel meer als atleet bekeken. Het was belangrijk dat je wist wat trainen en zweten was. Nu is het manager zijn van veel meer belang. Toen ik de wereldrecords op de 20 kilometer en het uur liep, waren de toppers van nu nog kleuters. Ze vragen wel eens wanneer zij de wereldrecordlijst doorkijken: 'ben jij die houder van het wereld uurrecord?"

Hermens, van de start in 1981 betrokken bij het aantrekken van atleten voor de marathon van Rotterdam en inmiddels ook bij de marathons van New York, Londen, Boston, Cleveland en de laatste twee jaar eveneens bij die van Amsterdam, ontdekte snel de behoefte van de atleten aan hulp. "Ze kwamen om advies, hulp bij management, trainingsschema's en trainingskampen. Veel atleten wilden ook niet zelf de rim-ram met organisatoren hebben."

Jos Hermens heeft van de managers de beste contacten in de marathonwereld maar zijn werkterrein is veel groter. "Hoewel er in de Verenigde Staten veel marathons worden gelopen hebben de Amerikanen weinig verstand van het sportieve gebeuren. Kijk op wat er in Europa en andere werelddelen gebeurt hebben zij helemaal niet. Ik heb uitstekende contacten in Etiopië, Mexico en Marokko."

SLECHTE ERVARINGEN

Met Kenyanen heeft hermens als manager slechte ervaringen. "Met hen is het moeilijk werken. Misschien heb ik wel de pech gehad dat ik als een van de eersten met hen van doen had. Het is een kwestie van mentaliteit. Zoals zij bij wijze van spreken op de markt staan te pingelen bij het kopen van een kilo aardappels, deden ze dat ook met mij. Ze waren nooit tevreden. Maar ze beginnen het nu te leren."

Het liefst werkt Hermens met Amerikanen. "Zij zijn heel zakelijk en professioneel. Ook Europese atleten nemen hun eigen verantwoordelijkheid."

Sedert een jaar heeft hermens ook uitstekende contacten met voormalige Oostduitse toppers. "Zij waren gewend begeleid tewórden. Alles werd voor hen geregeld maar zij verdienden nooit een cent. Zij hebben nu de drang tot inhalen. Zij zijn heel reëel in het vragen van startgelden. Er wordt niet overvraagd. De sport staat nog steeds voorop. Het vrije marktmechanisme is een vreemd begrip voor ze maar het is ze wel snel duidelijk te maken."

Via Nike kwam Hermens vorig jaar in contact met Neubrandenburg, de club waar de trainers Walter Gladrow en Thomas Springsteen ondermeer Katrin Krabbe, Grit Breuer, Sigrun Wodars en Volker Mai naar de top hebben gebracht.

"Ik kende de Oostduitsers natuurlijk van wedstrijden, maar contact was er destijds nauwelijks omdat zij voortdurend werden afgeschermd. Sedert november 1989 is er echter veel veranderd."

Hermens werkt niet met contracten met de 50 à 60 atleten die hij in zijn 'stal' heeft. "Het is een kwestie van wederzijds vertrouwen. Als een relatie niet goed is, moet je er niet in blijven', stelt hij. Hermens vraagt tien procent van de gages als vergoeding voor het werk dat zijn twee medewerkers en hij verrichten.

"Dat percentage geldt niet voor iedereen. Ik kan van een atleet of atlete die 500 gulden krijgt voor een wedstrijd geen tien procent vragen. Van beginnende atleten vraag daarom ik niets. Dat zie ik als een investering voor de toekomst."

PERSOONLIJK

Hermens wil zijn groep atleten ook niet te groot laten worden. "Ik hecht zeer veel waarde aan het persoonlijke contact met mijn atleten. Daardoor krijg ik ook te maken met menselijke problemen. Katrin Krabbe werd op de Europese kampioenschappen in Split door haar titels op de 100, 200 en 4 x 100 meter ineens een vedette."

"Zij wist niet hoe ze daarmee moest omgaan. Het meisje had altijd in een beschermde wereld geleefd. Blessures zijn ook een probleem. Dieter Baumann raakte na zijn zilveren medaille op de 5000 meter in seoul geblesseerd. Ik heb hem verwezen naar Peter Vergouwen, de sportarts van de NSF op Papendal. Sandra Gasser kwam in de problemen toen zij de strijd om de wereldtitels in Rome gepakt werd wegens het gebruik van verboden middelen. Ik vind dat je iemand dan niet zo maar mag laten vallen."

Met Katrin Krabbe kwam Hermens ineens in contact met een ook voor hem onbekend gebied. "Zo'n meisje wordt ineens een wereldvedette. Bedrijven willen reclame-contracten met haar afsluiten. Dat doe ik dus nu voor haar."

Een van de verbintenissen die Hermens voor haar rond maakte was met een Du... haar-cosmetica firma, die ... jaar op jaarbasis een kw... miljoen Duitse marken vo... de diensten van de slan... atlete betaalt.

"Het is onbegrijpelijk h... snel het kan gaan. Vorig ja... mei wilden de organisato... van de Grand Prix-wedstr... in Nice Krabbe niet hebb... Ik had haar toen al onder... bracht in een kleinere we... strijd in Duitsland. Een we... voordat de GP in Nice we... gehouden, wilden de Fr... nsen haar ineens wel he... ben. Zij heeft toen toch ... Duitsland gelopen. Je mo... je aan de afspraken houd... anders kan verlies je binn... de kortste keren het ve... trouwen van de wedstrij... organisatoren."

IAAF-LICENTIE

Jos Hermens juicht het to... dat de internationale am... teur atletiek federatie (IAAF... officiële managerslicenti... wil gaan verstrekken. "Dat is een goede zaak te me... ook omdat de national... bonden dat willen. Als managers hebben wij ons al geor... ganiseerd in de IAAF. Ik zit in de groep die de gedrag... code opstelt. Het kaf moet van het koren worden gescheiden. De atletiekwereld wordt steeds harder. Daarom is het goed dat er regels worden gesteld."

"Belangrijk is bijvoorbeeld dat een atlete of atleet niet bij twee of drie managers onder contract staat. Ik werk al twee jaar voor de KNAU voornamelijk om jonge opkomende atleten wedstrijdgelegenheid te bieden op internationaal niveau. Dat is voor de nationale bonden een groot probleem."

Het brengt Jos Hermens op het probleem van de doping. "Het is een zeer moeilijke zaak. In principe ben ik tegen het gebruik van verboden middelen. Maar men kan niet ontkennen dat veel wereldrecords zijn gevestigd door mensen die hebben gebruikt ik zou niet weten wat je moet doen."

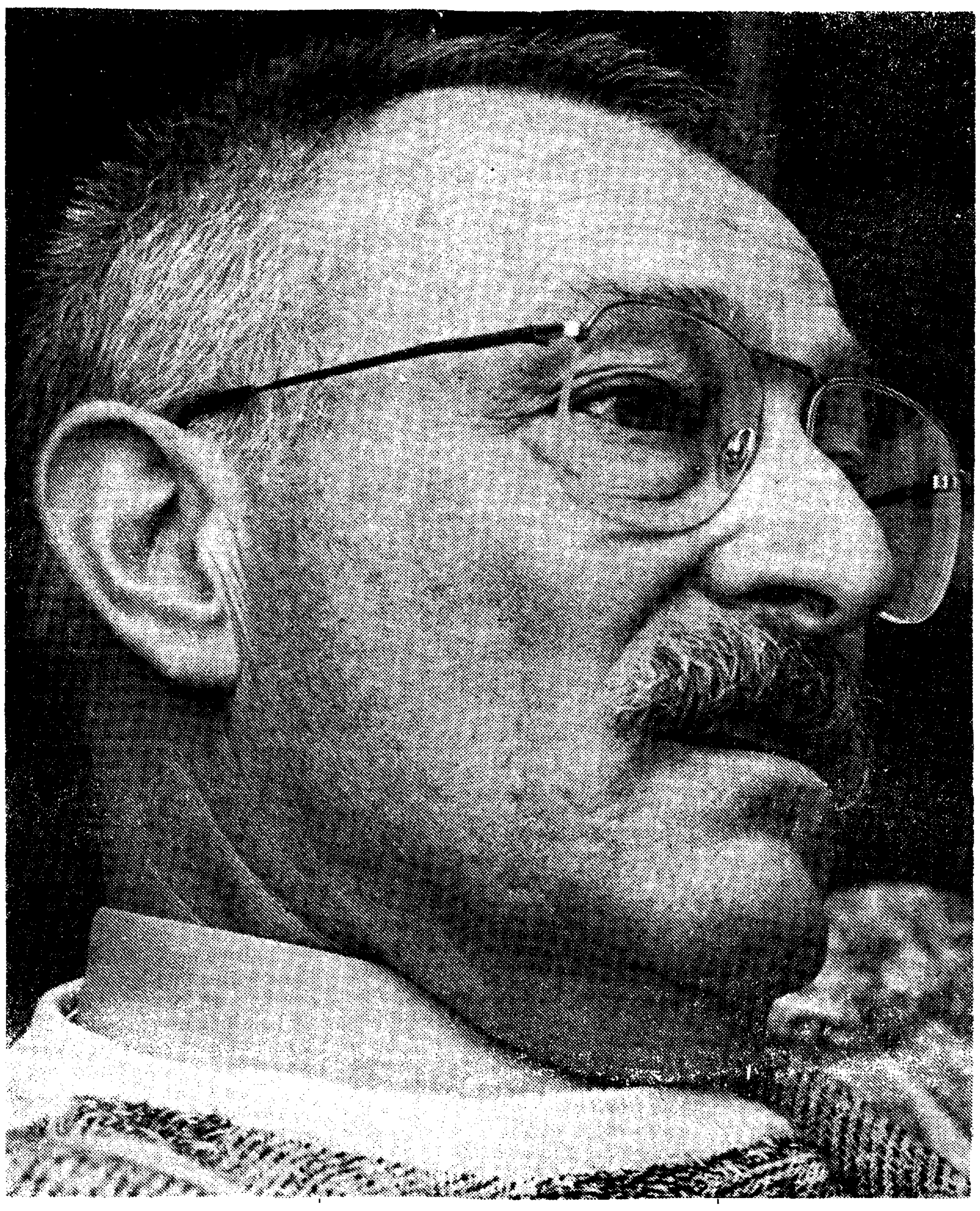
'Donderdag, 26 februari '53. Dit is een zwarte bladzijde. Ja, tot nu toe wel de zwartste uit mijn marineloopbaan. Na een normale patrouille-dag en een filmvoorstelling moet de sloep naar een eiland om een zieke Koreaanse sergeant op te halen. Hiervoor werd naar de wal een speciaal bericht verzonden over deze vriendelijke actie. Voor niet wetenden kwam het bericht kennelijk te laat....'

Golf-crisis brengt een vergeten oorlog in Korea weer tot leven:

'Een avontuur is het nooit'

≠.door Michel Willems,Gelderlanderpers =

HET DAGBOEK van Jan Reitsma, destijds telegrafist aan het fregat Hr.Ms.Johan Maurits van Nassau, lijkt altijd open te vallen op die ene verschrikkelijke donderdag in '53 toen zijn maat Cees van Vliet sneuvelde. 'Het was donker toen we met de sloep naar het eiland gingen om die zieke op te halen', weet Reitsma nog. 'Ik zou eerst niet meegaan, maar omdat ik de verbindingsapparatuur goed kende ging ik toch aan boord. Het vroor achttien graden. Onderweg werden we opeens vanaf het eiland onder vuur genomen door onze eigen mensen. Natuurlijk onmiddellijk geseind en geschreeuwd dat ze daarmee moesten stoppen. Ineens hield het op. We hadden de motor van de sloep afgezet, het was doodstil en het leek veilig. Toen we de motor weer startten en verder wilden, kregen we ineens weer de volle laag. Cees zat achterin en kreeg een kogel in zijn hoofd. Hij stierf in m'n armen. Kort daarna werd de vergissing ontdekt. Ja, van de 24 uur die daarop volgden weet ik eigenlijk niks meer. Ik was helemaal weg. We hebben Cees een paar dagen later op het ere-kerkhof bij Pusan begraven'.

JAN REITSMA, *aan boord van de Maurits in 1953.*

Het vertellen valt Jan Reitsma erg zwaar. Hij tuurt op zijn schoonschrift in het dagboek en lijkt in gedachten het dramatische moment opnieuw te beleven. 'Mijn maat is in m'n armen gestorven,' prevelt hij. Zwijgend begint hij in een doos met nooit ingeplakte Korea-foto's te rommelen en verontschuldigt zich dan: 'Let maar niet op me, ik ben nu eenmaal een emotioneel mens. Als ik mooie muziek hoor, schiet ik al vol. Elk jaar als ik op de Korea-reünie kom, ga ik weer snel weg. Zo'n dag is voor mij erg aangrijpend, misschien dat ik volgend jaar oversla.'

ENIGE MARINEMAN

Cees van Vliet was de enige Nederlandse marineman die in de Koreaanse oorlog het leven liet. Officieel is er sprake van 123 doden bij de landmacht en twee marine-slachtoffers. Die andere was een kwartiermeester die kort na het vertrek van zijn schip uit Den Helder overboord sloeg.

Reitsma: 'De dood van Cees maakte op het schip enorm veel indruk. Dat is het hè. Als er nou tientallen slachtoffers vallen, dan is dat toch anders. Die ene maakt het op een of andere manier dramatischer. Niemand had op zoiets gerekend. Het was een domme fout.'

Als jonge knaap uit Barendrecht bij Rotterdam, wist Jan Reitsma al heel zeker dat hij wilde gaan varen. De oorlog verpeste zijn HBS-opleiding, dus de zeevaartschool kon hij wel vergeten. Maar de marine wilde hem wel als radio-telegrafist. Hij zat zes jaar onder de wapenen en was juist korporaal geworden toen de oorlog in Korea uitbrak.

'Je kunt het naïef noemen of niet, maar ook als beroeps had ik absoluut geen rekening gehouden met inzet in een oorlog. Daar dacht ik niet aan, daar dacht niemand aan.'

Door een samenloop van omstandigheden werden voor het bemannen van het fregat *Maurits* dat in Korea de Piet Hein zou aflossen, vrijwilligers gevraagd. Jan Reitsma bedankte vriendelijk doch beslist voor de eer, maar was een van de eerste die voor de reis naar Korea werd aangewezen. 'Da's typisch marine,' zegt hij. 'Nee, ik zocht dat avontuur helemaal niet. Er was oorlog, je liep risico's en je ging ver van huis. Ik geef eerlijk toe, en daar schaam ik me niet voor, dat ik daar helemaal geen zin in had. Maar ik stond helemaal achter de opvatting van de regering over Korea. Onze marine moest er ook naar toe!'

De *Johan Maurits van Nassau* verliet op vrijdag 21 november 1952 de haven van Den Helder. Even daarvoor had de bevelhebber der zeestrijdkrachten vice-admiraal De Booij op het halfdek de bemanning toegesproken. 'Hij wenste ons het allerbeste en vertelde dat we het daar wel zwaar zouden krijgen. Zelf hadden we geen idee wat we in Korea gingen doen. Konden ons daar ook geen voorstelling van maken. Ons werd niets verteld. Dat vonden ze kennelijk niet nodig.'

In de eerste weken op weg naar de oorlog begint de dan 22-jarige Jan Reitsma bijna elke bladzijde van zijn dagboek met 'vandaag ging alles weer z'n gangetje.'

OEFENEN

Reitsma: 'Onderweg was het oefenen, oefenen, oefenen. Dat ging vaak heel slecht. Als er alarm werd gegeven, duurde het soms meer dan tien minuten voordat de kanons bezet waren. Er hing aan boord zo'n sfeer van 'ach, het is toch niet echt.' De commandant heeft toen maar besloten om een kratje bier uit te loven. Je had ze moeten zien. Alles ging stukken sneller. Toen we in de Koreaanse wateren ons eerste echte luchtalarm kregen, liep het als een trein. Dat is óók de marine. Als het écht moet, dan zet iedereen zich voor honderd procent in.'

Na de aflossing van de *Piet Hein* op 18 januari 1953, zette de *Maurits* meteen koers naar de westkust van Korea. Ter hoogte van de 38ste breedtegraad vond de eerste confrontatie met de Koreaanse winter - temperaturen van 30 tot 40 graden onder nul - plaats en die werd het schip bijna noodlottig. De *Maurits* raakte tijdens die patrouille vast in het kruiende ijs, dreef af in de richting van de vijandelijke kust en kwam onder vuur te liggen. Het waren de eerste spannende momenten voor de opvarenden. Dankzij het kerende tij kon het schip ontsnappen.

Van januari 1953 tot de wapenstilstand in juni van datzelfde jaar werd de *Maurits* vrijwel dagelijks bij de gevechtshandelingen betrokken. Veelal waren het vuuropdrachten waarbij doelen op het Noordkoreaanse vasteland werden bestookt. Jan Reitsma: 'Af en toe kregen we van waarnemers te horen dat we het goed hadden gedaan en dan waren we heel trots. Meestal wist ik wel waar we op schoten, want als telegrafist hoor je alles natuurlijk uit eerste hand. Konvooien, troepen, treinen, geschut, dat waren vaak de doelen. Maar we hebben nooit iets gezien.'

'We hebben verschrikkelijk veel geschoten. Ik zat meestal binnen aan de apparatuur. Als telegrafist was je vaak de klos omdat je ook in een haven de verbindingen moest onderhouden. En omdat wij vaak meerdere talen spraken, moesten we ook nog regelmatig vertalen voor de Amerikanen of de Franssprekende Canadezen. Tussendoor sliep ik op de de klinknagels met codeboeken als hoofdkussen. En zelfs als ik sliep hoorde ik altijd de morse-oproepnaam van ons schip. Haalde ik er meteen uit: Tuut-te-tuut-tuut-te-tuut, en meteen wakker. En steevast elke zondag kreeg ik uit Nederland de voetbaluitslagen doorgeseind. Dit dagboek heb ik geschreven tijdens de radiostiltes.' In Korea hebben de Nederlandse marineschepen altijd onder de VN-vlag gevaren. Jan Reitsma: 'We hadden aan boord een enorme lap van drie meter. Je kent dat ding wel, blauw met die olijftakken en die wereldbol. Hoe groter die vlag, hoe beter, want dat was belangrijk. Dat gaf de jongens ook het gevoel dat we weliswaar op een klein bootje midden in de oorlog zaten, maar dat de hele wereld achter ons stond. Er was altijd en overal sprake van een echte verbroedering tussen de verschillende marines. Alleen de Amerikanen hadden de neiging om voortdurend de boventoon te voeren. Ze deden ook vaak arrogant, terwijl ze helemaal neit zo goed waren. Ik heb een Amerikaanse collega-telegrafist meegemaakt die z'n apparatuur absoluut niet kende. Die probeerde met tweeduizend watt een boodschap naar het nabijgelegen Guam te seinen. Hij blies iedereen uit de lucht, terwijl ik de telegrammen van mijn maten naar Scheveningen moest doorgeven. Ik heb die Yank toen maar vermanend toegesproken en zijn spul op 250 watt gezet. Die had geen flauw benul.'

SPONTAAN

'De *Maurits* was een goed schip. Een fijne sfeer onder de bemanning en een commandant uit duizenden. Ja, daar hadden we het echt mee getroffen. Dat was op andere schepen wel anders. De *Van Zijl*, het laatste schip dat in Korea was, had een etterbak als commandant. Toen we aan boord van de *Maurits* hoorden over de watersnoodramp in Nederland hebben we voor de getroffenen spontaan 1100 gulden ingezameld. En we hadden het echt niet breed hoor.'

'Alleen die kou was echt verschrikkelijk. Als je buiten op wacht stond, hield je het maar even uit. Gelukkig kregen we van de Amerikanen goede, met bont gevoerde kleding. Anders was het onmogelijk geweest.'

De dood van Cees van Vliet veranderde de sfeer aan boord van de *Maurits* nauwelijks. 'Er hing de eerste dagen natuurlijk een verslagen stemming. Ik denk dat het toen tot vele maten is doorgedrongen dat we in een echte oorlog zaten en dat we wel degelijk risico's liepen. Maar na het incident met Cees was er ook zo'n gevoel van 'the show must go on'. Omdat hij er niet meer was, moesten wij harder werken. Ja, zo was het natuurlijk ook.'

'Wat me ook heeft aangegrepen was de toestand ten tijde van de besprekingen over de wapenstilstand. Om onze onderhandelingspositie te verbeteren, moesten de troepen veel eilanden voor de kust veroveren en kregen we de opdracht om daarbij vuursteun te verlenen. Dat was echt verschrikkelijk om te zien. Allemaal van die kleine, gammele bootjes met Zuidkoreaanse soldaten die van alle kanten werden beschoten. Er zijn toen erg veel slachtoffers gevallen en toen heb ik echt gedacht ' wat zinloos is dit'.

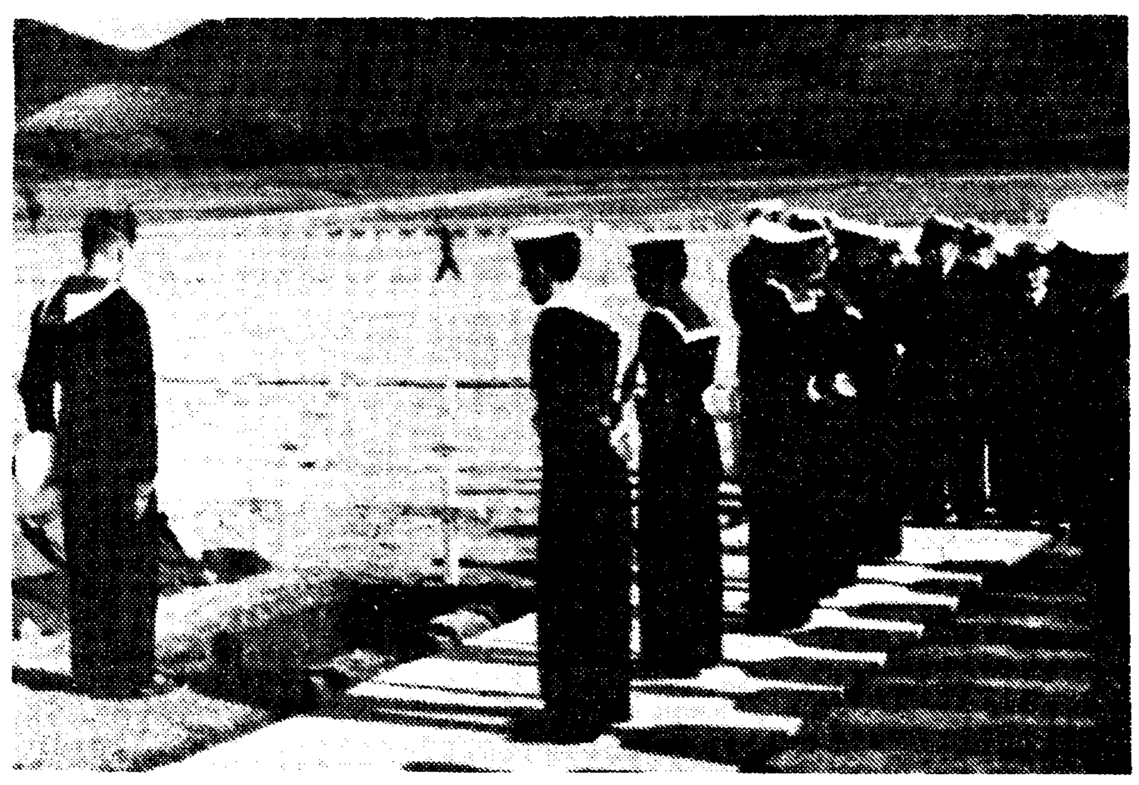
Later toen we in een Japanse haven waren, werden we met hypermoderne Amerikaanse landingsvaartuigen naar de wal vervoerd om te passagieren. Als de Zuidkoreanen die vaartuigen nou maar hadden gehad...' Op 27 juli 1953 werd de wapenstilstand getekend en op 6 november werd de *Maurits* afgelost door *Hr.Ms.Dubois*. Op 6 februari 1954 was Jan Reitsma weer thuis. Daarna heeft ook de *Hr.Ms. Van Zijl* nog in de Koreaanse wateren gepatrouilleerd, maar die heeft geen schot meer gelost.

Terug uit Korea werd Jan Reitsma op de wal geplaatst.

Hij kreeg ook een relatie met het meisje waarmee hij vanuit Korea anderhalf jaar had gecorrespondeerd. 'Mijn moeder had tegen haar gezegd, 'ik heb een zoon in Korea en die zou het heel leuk vinden als hij af en toe van iemand uit Nederland post kreeg.' We zijn later getrouwd.'

Na nog eens anderhalf jaar dienst in Nieuw Guinea heeft Reitsma na negen jaar de marine verlaten. Hij kreeg een functie bij de Dienst Bescherming Bevolking en verhuisde enkele jaren later naar Nijmegen waar hij op de universiteit een baan als biotechnicus kreeg. Een paar jaar geleden is hij met de VUT gegaan.

Korea heeft, vertelt hij nu, indruk gemaakt maar nooit, zoals bij enkele maten, zijn verdere leven bepaald. Emotioneel als hij af en toe is, bleef hij over Korea nuchter denken. Erover praten heeft Jan Reitsma echter zelden gedaan. 'Ik vraag me alleen af waarom het een vergeten oorlog is geworden. Dat stoort me nog het meest. We hebben ons nooit ergens voor hoeven schamen, maar tot op de dag van vandaag moet ik nog heel vaak aan mensen uitleggen hoe het toen ook alweer zat. Dat de Nederlandse marine daar ook gezeten heeft schijnt bijna niemand meer te weten. Natuurlijk was het aandeel van de landmacht veel groter, maar pas de laatste jaren worden de marinemensen op de jaarlijkse reünie in Den Bosch als volwaardige Korea-gangers beschouwd. Twee jaar geleden hebben we ons eigen herdenkingsmonument gekregen. Beetje laat hè.'

Enkele dagen na het noodlottige incident begraaft de bemanning van de Maurits Cees van Vliet op het ere-kerkhof in Pusan, Korea.

ERGEREN

'Ach, zo'n reünie is natuurlijk elk jaar hetzelfde. Toespraken en dan worden ook alle namen van de gesneuvelden weer genoemd. Toen ze de laatste keer 'Cees van Vliet' noemden, riep ik 'present'. Ik weet niet waarom ik dat deed. En daarna, daar erger ik me ook zo aan, worden altijd foto's gemaakt. Al die maten die zich met hun vrouwen uitgebreid laten kieken bij de steen van Cees. Da's niks voor mij. Dan ben ik weg.' 'Mijn vrouw zegt altijd 'je moet er niet meer naar toe gaan, daar kun je niet tegen'. Met vrienden en kennissen kan ik er niet over praten. Dit is eigenlijk de eerste keer, bedenk ik me nu. Ik zeg altijd 'het is een aparte wereld, daar begrijpen ze toch niks van'.' 'Het zal wel door die beelden van de Golf-crisis komen, dat ik ben gaan praten. De herinneringen zijn weer boven gekomen. Logisch ook want er zijn zó veel overeenkomsten. Je gaat vergelijken hè. Al die jonge mensen op die schepen. En ze hebben ook geen idee wat ze te wachten staat. Net als wij. En geloof me, het is écht geen avontuur. Als ze dat zeggen, daar stoor ik me enorm aan. Ze weten niet waar ze het over hebben.' 'Maar er zijn ook veel verschillen. Als ik zie dat ze op de *Zuiderkruis* aan fitness kunnen doen of als ik hoor dat ze maar een half jaartje van huis weg zijn, dan denk ik 'tjonge,tjonge, wat is er veel veranderd.' Wij sliepen in hangmatten. Anderhalf jaar lang! En het eten was echt verschrikkelijk.' In tegenstelling tot veel van zijn collega- oudstrijders heeft Jan Reitsma nooit meer behoefte gehad om naar Korea terug te gaan. 'Mijn vrouw zegt dat ik dat niet aan zou kunnen en misschien heeft ze wel gelijk. Ik weet in elk geval wel dat de Zuidkoreanen ons nog altijd dankbaar zijn voor wat we daar toen gedaan hebben. Ze geven je het gevoel dat het allemaal niet voor niks is geweest. En ik heb gehoord dat de begraafplaats waar Cees ligt prachtig wordt onderhouden...'

Vrouw leidde actie in Panama

Rol vrouw in VS-leger neemt toe

Melissa Rathbun-Nealy (20) is de enige vrouw onder de 27 Amerikaanse militairen die worden 'vermist' in de Golfoorlog.

SAUDI-ARABIE - Het krijgsgevangen nemen door Irak van een der vrouwelijke Amerikaanse militairen in de Golf-oorlog heeft de aandacht gevestigd op het feit dat de vrouwen een steeds belangrijkere rol gaan spelen in het Amerikaanse leger. Dit was trouwens al het geval bij de Amerikaanse invasie in december 1989 in Panama.

De opvatting over de rol van vrouwelijke militairen is inmiddels veranderd, sinds een 29-jarige vrouwelijke kapitein een aanval leidde tijdens de Amerikaanse invasie in Panama, ruim een jaar geleden, aldus mevrouw De Pauw, en Amerikaanse deskundige over de rol van de vrouw in de krijgskunde.

Het aantal vrouwen dat naar de Golf is gestuurd is betrekkelijk groot: dertigduizend op de vijfhonderdduizend Amerikaanse militairen. Daarmee is het aantal vrouwen proportioneel tien maal zo hoog als in Vietnam.

'Natuurlijk' beter worden

Weekje vasten op een verstandige manier

= door Rudolf de Wit =

KARNAVAL IS HET feest dat op onze eilanden uitbundig gevierd wordt. Voor vele mensen is het een feest dat gepaard moet gaan met veel voedsel en vooral veel drank. Toch is dit de tijd van het jaar waarin de acupuncturist de hand over het hart strijkt en soms door de vingers kijkt. De naturopaat weet immers dat na het feest van karnaval er een periode komt van reiniging.

Karnaval is het 'feest van het vlees'. Er wordt nog eenmaal uitbundig gevierd dat men vlees kan eten. Het lichaam wordt, als wijze van dank voor hetgeen ontvangen is in het afgelopen jaar, nog eenmaal volgestopt, volgepropt met van alles en nog wat. Dit is ook de periode van extreme vreugde. Iedereen schreeuwt het uit; Het lichaam wordt nog eenmaal afgemat alvorens men met de grote schoonmaak gaat beginnen. Na het karnaval vieren volgt immers de periode van 40 dagen vasten, om daarna als een schoon, reis mens de Paastijd te beginnen. Vooral in de Katholieke kerk is deze periode sterk gesymboliseerd.

Na de dinsdag-avond (vastenavond), afsluiting van karnaval volgt de Aswoensdag, gevolgd door 40 dagen vasten. Eigenlijk een periode waarin geen vlees of dierlijke produkten gegeten wordt. Gedurende deze 40 dagen heeft het lichaam de tijd om zich te verschonen, te reinigen.

In de natuurgeneeswijze is dit een periode waarin het vasten, oftewel 'de Vastenkuur' het beste past. (Een tweede periode is de tijd vlak vóór het begin van het nieuwe schooljaar). Uiteraard kan niet iedereen zomaar een vastenkuur houden. U dient rekening te houden met uw lichamelijke conditie. Het is uiteraard het beste even contact op te nemen met uw arts, zodat hij u kan adviseren en indien nodig ook kan begeleiden. Uw diëtiste behoort ook voldoende hiervan op de hoogte te zijn.

AF TE RADEN

Een vastenkuur is af te raden bij mensen die al een zwakke conditie hebben, doordat zij al heel lang ziek zijn, of bij darmklachten, suikerziekte, hartklachten, pijnklachten in de buik en bij gebruik van bepaalde medicamenten.

Aan een vastenkuur begint u ook niet zomaar: u behoort er zich ook mentaal

Na de karnaval is het tijd om te vasten, maar doe het wel verstandig en begin er niet aan als u een ernstige ziekte onder de leden hebt.

op voor te bereiden. Voor enkelen kan het best zwaar zijn, maar ik hoop dat u bij de velen hoort die het wel kunnen. De resultaten, het gevoel na de vastenkuur zijn voor iedereen verschillend. Velen hebben de ervaring dat klachten, ongemakken zoals hoofdpijn, pijnlijke gewrichten, huidproblemen, verdwijnen. Anderen voelen zich energieker, kunnen beter denken, en voor enkelen zijn de verloren kilo's een hele opluchting.

Ik zal niet al te moeilijk doen en u geen lange vastenkuur voorschrijven. Ik ben al best tevreden als u deze vastenkuur een week volhoudt, met als afspraak dat u na het vasten ook gezond blijft eten.

Het vasten werd vroeger beschouwd als een van de middelen waarvan de arts gebruik kon maken om een ziek(t)e te genezen. Vasten is een systeem om het lichaam en denken te reinigen. Tijdens ziekte kiest het lichaam ook zelf voor vasten. De eetlust verdwijnt namelijk. Ziekte is volgens de oude geneeswijze een accumulatie van afvalstoffen in het lichaam.

Vasten op een verantwoordelijke wijze kan het lichaam inderdaad een goed eind op de goede weg helpen. U hoeft niet te denken dat u niet zonder eten kunt. Een gezond persoon kan gerust 4 weken zonder eten, als hij maar genoeg drinkt.

Tijdens de eerste dagen van het vasten kunnen er reacties optreden zoals hoofdpijn, duizeligheid en misselijkheid. Dit is akseptabel. Deze reacties zijn het gevolg van de ontgiftiging van het lichaam en verdwijnen vanzelf na enkele dagen.

Eerste dag: Kies een dag uit (bij voorbeeld een vrijdag) waarop u start met een gehele dag alleen fruit en kruidenthee te drinken. Alle soorten fruit en kruidenthee mogen. Geen suiker en geen honing in de thee. Veel water drinken. Met een beetje hongerig gevoel naar bed is heel normaal.

Tweede dag: U begint de dag met 1 glas lauw water met een theelepel bitterzout (Epsom salts). Veel kruidenthee zonder suiker of honing. Vergeet vooral niet om genoeg water te drinken. U mag 1 kopje yoghurt met 2 lepels muesli eten. Gedurende de dag mag u 1 appel of peer eten. Goed en rustig kauwen. (U zal wel moeten want dit is het enige wat u krijgt vandaag).

Derde dag: 1 glas groentesap. Liefst vers geperst in een sapcentrifuge. 1 vrucht (appel, peer, stukje meloen enz.) Denk eraan goed kauwen! 1 glas verse vruchtensap, 1 kopje bouillon. Vóór het slapen gaan nog een glas vruchtensap. Gedurende de dag moet u er weer voor zorgen dat u zeker 6 tot 8 glazen water drinkt en zeker 6 tot 8 kopjes kruidenthee.

Vierde dag: Deze dag maken we het zwaarste. Weer 1 glas lauw water met epsom salts drinken en dan gedurende de hele dag alleen water en kruidenthee. Tegen de avond mag u heerlijk genieten van een kopje bouillon.

Vijfde dag: Vandaag gaan we al beginnen aan de afbouw. Het is belangrijk om ook deze laatste dag de kuur goed af te maken. Begin de dag met een glas lauw water. 1 kopje kruidenthee. 1 appel... goed kauwen! 1 kopje groentensoep. Maak de groentensoep niet te rijk aan groenten. Alles moet klein en fijn gesneden zijn. 1 glas vruchtensap. Voldoende kruidenthee en water.

Zesde dag: 1 kopje yoghurt of 2 rijstwafels en kruidenthee, fruit, groentensalade ZONDER sla-olie of slasaus. Later op de dag mag u wat groente met zilvervliesrijst eten. Tegen de avond kunt u 1 sneetje volkoren brood eten, met een beetje boter. Kruidenthee, vruchtensap en water mag weer volop.

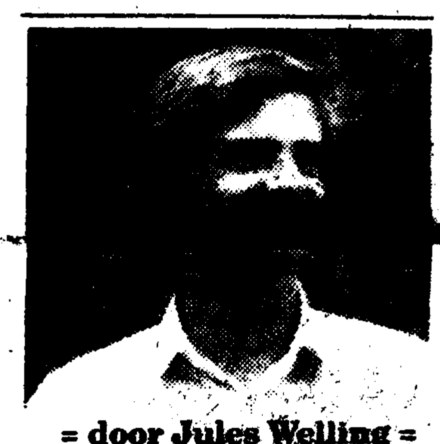
Zevende dag: Yoghurt met muesli, vers fruit, vruchtensap, groentensoep met wat meer aardappelen en vastere of grotere stukken groenten. Gekookte aardappelen met warmoes of spinazie, of zilvervliesrijst met wat tofu. 1 - 2 sneetjes volkorenbrood met kaas en tomaat. Kruidenthee met honing, vruchtensappen enz.

MINDER BEHOEFTE

Proficiat, u heeft het gehaald! U zult merken dat u na deze 7 dagen veel minder behoefte heeft aan veel eten. U heeft geleerd goed te kauwen en rustig eten. Probeer dit zo te houden. Ga door met gezonde voeding, laat die koffie staan, gebakjes, limonades, varkensvlees, sigaretten enz. heeft u allemaal niet meer nodig. U heeft een schoon lichaam en u gaat door totdat u alleen maar denkt aan 'gezond zijn en gezond blijven'. Is dat geen mooi streven? Is dat niet de moeite waard om 7 dagen voor uit te trekken?

Ik wens u veel carnavalsplezier toe en daarna durf, moed en zelfvertrouwen om aan uw vastenkuur te beginnen. Indien u vragen heeft kunt u die gerust stellen (P.O.Box 3204) en ik zal die zeker beantwoorden.

Schaken

= door Jules Welling =

DE WERELDSCHAAKBOND (FIDE) publiceert tweemaal per jaar een nieuwe ranglijst. Die is gebaseerd op zogenaamde Elo-ratings, genoemd naar de Amerikaanse professor Arpad Elo, die het berekeningssysteem ontwierp. De FIDE werkt er sinds 1970 mee. Het Elo-systeem werkt aan de hand van resultaten, die in een getal uitgedrukt worden. Aan de hand van die getallen kan een ranglijst opgesteld worden.

Een beginner wordt ingeschaald op een rating van 1200, bij 2400 wordt het niveau van internationaal meester (IM) bereikt, bij 2500 dat van grootmeester (GM), bij 2600 dat van de absolute wereldtop.

Om een rating te krijgen moet een speler minimaal negen partijen achter de rug hebben tegen spelers, die al een rating hebben. Daarin schuilt ook de zwakte van het systeem; het is niet voor iedereen even gemakkelijk aan die voorwaarde te voldoen. Internationale contacten zijn, indien er geen toernooien in eigen land gehouden worden, vrijwel onmisbaar. Dit geld in sterke mate voor de spelers en speelsters van de Antillen. Zonder deelname aan de tweejaarlijkse Olympiade is het vrijwel onmogelijk om een internationale rating te krijgen, persoonlijk initiatief daargelaten.

BOVEN 2000

Een speler wordt pas op de ratinglijst opgenomen als zijn rating boven de 2200 komt. Ook dit werpt problemen op voor de landen waar maar weinig spelers een rating hebben. Op de Antillen was Louis Smith jarenlang de enige met een internationale rating (2240), maar dat is te weinig om anderen aan een rating te helpen. In landen als de Sovjet-Unie met een paar duizend ratinghouders is dat veel eenvoudiger. Het systeem heeft discriminerende kantjes, maar er is vooralsnog geen goed alternatief voor handen. Je moet ergens beginnen.

Er wordt inmiddels ruim twintig jaar mee gewerkt, het is algemeen aanvaard. Kritiek wordt nauwelijks vernomen en daar is ook steeds minder reden toe, omdat alle landen hun spelers naar de Olympiade kunnen sturen, waar zij ratings kunnen 'verdienen'.

Het systeem van prof. Elo gaat louter van kille cijfers uit. Alleen resultaten zijn van belang. Een schitterende remisepartij met offers, tijdnood en een fraaie slotcombinatie wordt even hoog gewaardeerd als een salonremise van twaalf zetjes. Subjectieve criteria zijn bewust gemeden, ook al kunnen die het schaken juist zo aardig maken.

In het professionele schaak is de publicatie van de ranglijst een belangrijke gebeurtenis, omdat de marktwaarde van de grootmeesters rechtstreeks in verband staat met hun rating. Dat kan tienduizenden guldens per jaar aan startgeld schelen. Voor de professionals is het dan ook zaak de rating goed in de gaten te houden.

De nieuwe top Tien per 1 januari 1991 ziet er als volgt uit:

1. Kasparov (USSR) 2800
2. Karpov (USSR) 2725
3. Gelfand (USSR) 2700
4. Ivanchuk (USSR) 2695

5./7. Barеев (USSR) 2650
Gurevich (USSR) 2650
Ehlvest (USSR) 2650
8/9. Judasin (USSR) 2645
Salov (USSR) 2645
10/13. Beljavsky (USSR) 2640
Khalifman (USSR) 2640
Andersson (Zweden) 26.40
Kamsky (Verenigde Staten) 26.40

DOMINANTIE

Wat onmiddellijk opvalt is de enorme dominantie van de Sovjetschakers en dan vooral de jonge. Zeven van de Top Tien-spelers zijn nog geen dertig (Karpov, Gurevich en Beljavsky uitgezonderd) en dat illustreert duidelijk, dat de wereldtop zich drastisch aan het verjongen is. Gevestigde namen als Timman (Ned), Korchnoi (Zwi), Hubner (Dui), Portisch (Hon) en Ljubojevic (Joe) zijn niet meer vooraan te vinden. Sterker nog, enkelen van hen zijn niet eens meer bij de eerste twintig te vinden. Timman, 'The best of the West' zoals hij in Nederland graag liefkozend genoemd wordt, duikelde van de vijfde naar de zestiende plaats (2630, een verlies van maar liefst 30 Elopunten). Dat hakt er stevig in en dan zijn matige resultaten in de KRO-match in Hilversum (2-4 tegen de Amerikaan Seirawan) niet eens in zijn rating verwerkt. Hij zal nog verder duikelen, als hij niet binnen een half jaar enkele klinkende prestaties aflevert.

Met een gemiddelde leeftijd van nog geen 25 jaar is de nieuwe ratinglijst veruit de jongste uit de geschiedenis, hetgeen duidelijk op een trend wijst. Met zo'n overmacht aan jeugdig talent kan niet meer van toeval gesproken worden.

Een andere illustratie van dat gegeven is het deelnemersveld van de grootmeestergroep A van het Hoogovenstoernooi in Wijk aan Zee (Ned), die op het moment van dit schrijven in volle gang is. De Engelse grootmeester John Nunn is daar met zijn 35 jaar de nestor van het gezelschap. Het merendeel van de deelnemers is de 30 nog niet gepasseerd; twee van hen moeten nog 20 worden.

UITZONDERINGEN

Maar er zijn uitzonderingen. Tijdens het Hoogovenstoernooi worden twee van de zeven kandidatenmatches afgewerkt: Korchnoi-Sax en Dolmatov-Yusupov. In dat gezelschap is Korchnoi de vreemde eend in de bijt. Hij werd in 1931 geboren en mag zich al bijna dertig jaar tot de absolute wereldtop rekenen. In 1962 was hij al van de partij in het kandidatentoernooi van Curaçao, waar hij vijfde werd.

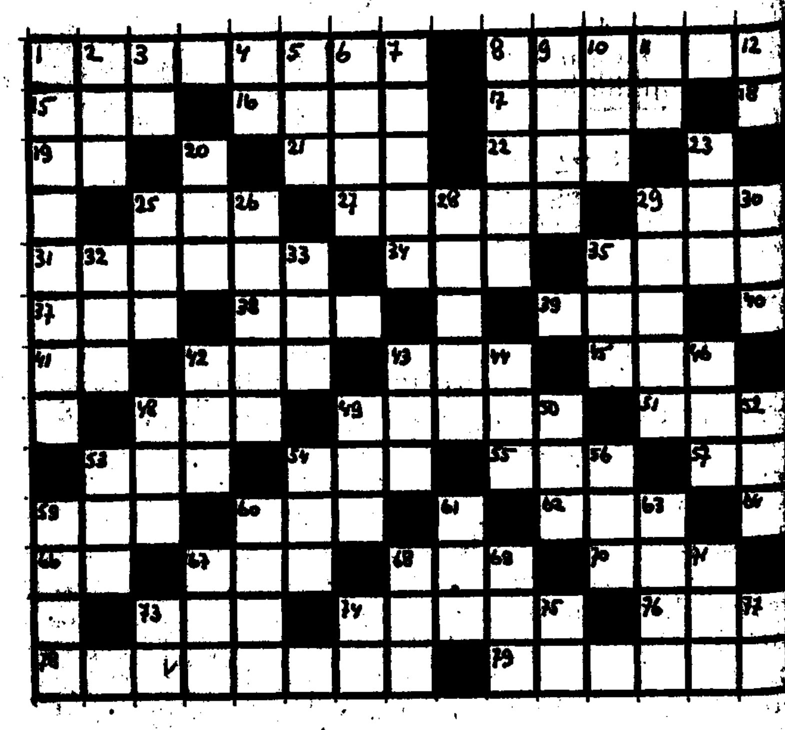
De andere deelnemers in deze cyclus van het kandidatentoernooi zouden gemakkelijk qua leeftijd zijn zoon geweest kunnen zijn... Hij is dit jaar 25 jaar grootmeester. Korchnoi speelt op vertrouwde grond. In 1968 schreef hij het Hoogovenstoernooi op zijn naam, hetgeen hij herhaalde in 1971, 1984 en 1987. Zijn tegenstander, de Hongaar Gyula Sax, deelde de eerste plaats in 1989 samen met de Indiër Viswanathan Anand, de Joegoslaaf Predrag Nikolic en de Hongaar Zoltán Ribli. In een volgende rubriek kom ik uitvoerig terug op het Hoogovenstoernooi en de kandidatenmatches in Wijk aan Zee.

'K-K'

Ik moet nog melding maken van een recent verschenen boek, dat simpel 'K-K' is genoemd. Het handelt over de tweekamp om het wereldkampioenschap tussen Gary Kasparov en Anatoli Karpov, aan het eind van 1990 gespeeld in New York en Lyon. De Nederlandse meesters Rudy Douven en Leon Pliester hebben daar een voortreffelijk boek over geschreven, dat tien dagen na afloop van de tweekamp in de boekhandel verkrijgbaar was. Zij hebben alle 24 partijen van diepgaande analyses voorzien en geven ook een hoop achtergrondinformatie.

Het is jaren geleden dat er zo snel na afloop van een match om het wereldkampioenschap een boek in de Nederlandse taal voor handen was en, nog langer dat er zo'n goed boek verscheen. Van harte aanbevolen: Douven en Pliester 'K-K', uitgeverij Schaaknieuws, Eindhoven, f.25,-.

Kruiswoordpuzz

HORIZONTAAL: 1. Deel van een jaar; 8. Zeest 15. Eredienst; 16. Feestgewaad; 17. Bijbelse fig 18. Zangstem; 19. Bijwoord; 21. Bedorven; Onderricht; 24. Titel; 25. Water; 27. pachter; Medicijn; 31. Bittere spot; 34. Snelle loop; Voldoende; 37. Cijfer; 38. Schreeuw; 39. In go conditie; 40. Sprookjesfiguur; 41. Maanstand; Deel van het lichaam; 43. Precies; 45. Voorze 47. Lidwoord; 48. Titel; 49. Vrouwelijk dier; Paard; 53. Woud; 54. Plomp; 55. Gevangenis; Deel van het gezicht; 59. Hoofddeksel; 60. Ste slag; 62. Houweel; 64. Insekteneter; 66. Bijwo 67. Opperwezen; 68. Korenafval; 70. Mak; Rondhout; 73. Vreemde munt; 74. Kermisattra 76. Jongensnaam; 78. Dwingelandij; 79. Sauna.

VERTIKAAL: 1. Muziekinstrument; 2. Zacht haa Bijwoord; 4. Tangens; 5. Bloeiwijze; 6. Overal Naderhand; 8. Er genoeg van hebben; 9. Rivie Polen; 10. Schik; 11. Na de middag; 12. Deel een past; 13. Stad in Duitsland; 14. Kleur; Schrijfgerei; 23. Betekenis; 25. Gevuld; 26. Rivie Afrika; 28. Elk; 29. Jongensnaam; 30. Ondersch ding; 32. Lange afstand; 33. Boom; 35. Delfstof; Gelofte; 42. Muurholte; 43. Zelfkant; 44. Metaal; Cilinder; 48. Zeepwater; 49. Mannelijk dier; Wolpluisje; 52. Hengelsnoer; 53. Erg; 54. Club noot; 56. Kikkereitjes; 58. Duw; 59. Engels Gr schap; 60. Stad in Duitsland; 61. Speelgoed; Kaalkop; 65. Natie; 67. Griekse Godin; 68. Zooge 69. Turks hoofddeksel; 71. Voorzetsel; 73. Sen 74. Muzieknoot; 75. Windrichting; 77. Rivier Siberië.

WINNAAR VORIGE WE

Uit het grote aantal inzendingen van deze Am kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

J. Coopmans
Seru Fortunaweg 42
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag dag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 1
Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert L

OPLOSSING VORIGE WE

HORIZONTAAL: 1. Kom; 4. Klappermelk; 13. P 16. Open; 18. Mara; 19. Hees; 20. Nota; 21. Fe 23. Kanteel; 24. Poets; 25. Fel; 26. A.m.; 28. Te; Nr.; 30. Si; 31. Nes; 32. In; 33. Spar; 35. Ene Toss; 38. Re; 39. Kasteel; 40. Niemand; 42. Val; Eg; 44. Ge; 45. Oom; 47. Tollens; 50. Haarlem; El; 55. Neon; 56. Tra; 57. Leek; 58. Me; 59. Sar E.T.; 62. Mr.; 63. N.T.; 65. N.N.; 66. Les; 67. S 69. Vaandel; 71. Soest; 73. Iets; 74. Plan; 75. 77. Pose; 78. Nis; 79. Amandelmelk; 80. Nek.

VERTIKAAL: 1. Koffie; 2. Opeen; 3. Meer; 5. Lm Aak; 7. Prat; 8. Paneel; 9. Rhenen; 10. Meer Eel; 12. Ls.; 13. Poen; 14. Otter; 15. Passe N.S.; 20. NO; 22. Taps; 24. Pisa; 27. Matelot Someren; 33. Salon; 34. Regen; 36. Tegal; Snoek; 39. Kat; 41. Dom; 46. Dessin; 48. Leer Strand; 50. Handel; 51. Lens; 52. Biefstek; 54. L 58. Messe; 60. Rots; 62. Maan; 64. Term; 66. L 68. Es; 69. Vla; 70. Lee; 72. Op; 74. Pim.; 76. N